

1
B

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

DIE ELEMENTE

DER

LATEINISCHEN PROSODIE UND METRIK

NEBST DEM ETYMOLOGISCHEN UND

SYNTACTISCHEN THEIL

IN

VERVOLLSTÄNDIGTER FASSUNG

KURZ DARGESTELLT

Für

DIE STUDIERENDEN

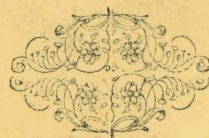
An den

KOENIGLICH GRIECHISCHEN GYMNASIEN

von

Dr. GERASIMOS B. PIGNATORRE

aus Cephallenia

ARGOSTOLION

Druck von N. P. POLLANES.

1877.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ

ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΚΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΕΙΣ

ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ.

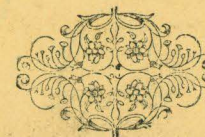
ὑπὸ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Β. ΠΙΝΙΑΤΩΡΟΥ.

Κεφαλλήνος

Plus habet operis quam ostentationis

Quintil.

ΕΝ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΩ.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ν. Π. ΠΟΛΛΑΝΗ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

1877.

Ornatissimo Archidiacono
Domino Domino Aristoteli
Montesanto tanquam sinceræ
amicitiæ pignus auctor

XV ante Calendas Octobris
MDCCCXCVII

17° mensis Septembris 1897.

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον αὐτόγραφον ἐνταῦθα τὸ τοῦ
συγγραφέως ὄνομα θεωρεῖται ἔργον κλοπείας.

Dr. Dr. B. Munster

ΣΩΜΑΤΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΛΕΙΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ.

§ 78	Ἀλλαγή τοῦ γένους	Σελ. 83
§ 79	Κλίσεις. Πρώτη κλίσις	84
§ 80	Δευτέρα κλίσις	85
§ 81	Τρίτη κλίσις	86
§ 82	Τετάρτη κλίσις	87
§ 83	Πέμπτη κλίσις	88
§ 84	Ἑτερόκλητα. Ἑτερογενῆ	89
§ 85	Ἀλλαγή τοῦ ἀριθμοῦ	90
§ 86	Ἐπίθετον	92
§ 87	Ἀριθμητικά	93
§ 88	Ἀντωνυμῖαι	—
§ 89	Ῥῆμα	97
§ 90	Συζυγικοὶ τύποι	—
§ 91	Ὄνοματοποιήσεις	100
§ 92	Μόρια. Ἐπίρρημα	103
§ 93	Προθέσεις	108
§ 94	Προθέσεις ἐν συνθέσει	110
§ 95	Σύνδεσμοι	111

— VI —

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ.

§ 93	Σύνδεσμος τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου	117
§ 97	Χρήσις τῶν πτώσεων. Αἰτιατική	122
§ 98	Δοτική	125
§ 99	Γενική	128
§ 100	Ἀφαιρετική	131
§ 101	Κλητική	134
§ 102	Χρόνοι	—
§ 103	Ἑγκλίσεις	137
§ 104	Προστακτική	141
§ 105	Ἀπαρέμφατον	143
§ 106	Αἰτιατική μετ' ἀπαρεμφάτου	149
§ 107	Μετοχαί	151
§ 108	Τρόποι	154
§ 109	Σχήματα	156

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ἐν σελ. 84, § 79, ἀριθ. 2), στίχ. 1 γράφει πατρωνυμικῶν ἀντὶ πατρωνυμίων. Ἐν σελ. 91, § 85, ἀριθ. 8'), στίχ. 2 γράφει καὶ ἀντὶ κοι. Ἐν σελ. 94, § 88, ἀριθ. 6'), στίχ. 5 γράφει ἔτι ἀντὶ ἔτι. » —, » —, ἀριθ. 7'), στίχ. 9 σθέσον τὸ κόμμα μετὰ τὸ idque. Ἐν σελ. 95, » —, ἀριθ. 9), στίχ. 7 γράφει εἰς ἀντιθέσεις ἀντὶ ὡς ἀντιθέσεις. » —, » —, ἀριθ. 5'), στίχ. 4 γράφει πρὸς ἀντὶ πρὸς. » —, » —, » —, » — γράφει παρελθόντα ἀντὶ παρόντα. » —, » —, » —, στίχ. 5 γράφει monebat ἀντὶ mone bat. » —, » —, » —, » — ὅς κόμμα μετὰ τὸ huius. Ἐν σελ. 96, » —, ἀριθ. 3, στίχ. 2 γράφει qui ἀντὶ qu. » —, » —, ἀριθ. 6'), στίχ. 9 γράφει λυρικὴ ἀντὶ λυριτῆ. Ἐν σελ. 97, § 89, ἀριθ. 4), στίχ. 1 σθέσον τὸ οὐκ. » —, » —, ἀριθ. 6'), στίχ. 5 ὅς κόμμα μετὰ τὸ durare. Ἐν σελ. 98, § 90, ἀριθ. 6'), στίχ. 6 γράφει surrexisse ἀντὶ surrexises. » —, » —, ἀριθ. 7') στίχ. 3 γράφει ἐπαλλάττουσι ἀντὶ ἐπαλάττουσι. Ἐν σελ. 106, § 92, ἀριθ. 5'). στίχ. 17 γράφει ἐγγὺς ἀντὶ ἐγγίς. Ἐν σελ. 118, § 96, ἀρ. 2, στίχ. 2 γράφει ἀπαντῶμενος ἀντὶ ἀπάντῳμενος. Ἐν σελ. 119, § —, ἀριθ. 7'), στίχ. 3 γράφει ignobilis ἀντὶ ignobil. Ἐν σελ. 130, § 99, ἀριθ. 9), στίχ. 4 γράφει Zumpt ἀντὶ zumpt. Ἐν σελ. 131, § —, ἀριθ. 4), στίχ. 1 γράφει ἑλλειπτικῶς ἀντὶ ἑλληπτικῶς. Ἐν σελ. 134, § 100, ἀριθ. 10'), στίχ. 18 γράφει vento dare vela. Ἐν σελ. 147 § 103, ἀριθ. 2, στίχ. 64 γράφει planities ἀντὶ planites. Ἐν σελ. 152, § 107, ἀριθ. 4), στίχ. 3 γράφει συχνωτέρας ἀντὶ συχνωτέρας. Ἐν σελ. 153, § 107, ἀριθ. 10'), στίχ. 13 γράφει cyn' ἀντὶ cgn. Ἐν σελ. 154, § 108, ἀριθ. 2'), στίχ. 4 γράφει nautica ἀντὶ nantica.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ.

§ 78.

ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

α.) Τὰ ὀνόματα πόλεων εἰς on καὶ us (γεν. untis) εἰσι παρὰ τοῖς ποιηταῖς πολλάκις, κατὰ τὴν καθολικὴν κανόνα, θηλυκά, τὰ ποταμῶν ὀνόματα ἐνίοτε ἀρσενικά.

— Vestris disiecta lacertis Ilion. Ovid. Her. 1, 47. postquam alta cremata est Ilion. Ovid. Met. XIV, 466. palmosa Selinus Verg. Aen. III, 705 magnusque Garumna Tibull. I, 7. 11.

β.) Καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὀρέων εἰς on (on) εὐρηνται, τῇ συμπληρώσει τῆς λέξεως mons, ἀρσενικά.

Et quas Ossa tulit, quas altus Pelion herbas. Ovid. Met. VII, 224 (Ἑλλ. τὸ Πήλιον ὄρος).

γ.) Τῶν ἐπικοίων (nomina epicoena) τῶν ζώων, χρωμάτων οἱ ποιηταὶ καὶ διὰ μετρικὴν, καὶ διὰ αἰσθητικὴν αἰτίαν ἀσμένως τῷ θηλυκῷ τύπῳ.

Saepe avidum fugiens restitit agna lupum.

Ovid. Fast. II. 86.

Et stetit in saxo proxima cerva leae αὐτόθι 88.

Caesa iungebant foedera porca, Verg. Aen. VIII 611. Seu poscat agna, sive malit haedo. Hor. Carm.

I, 4. 12.

Πρὸς τούτοις.

δ.) Γένους κοινοῦ (generis communis) εἰσι παρὰ ποιη-
ταις augur, arctos, custos, hospes, iudex, iuvenis, miles,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΕΛΕΡΕΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ.

§ 79.

ΚΛΙΣΕΙΣ.

Οἱ ποιηταὶ ἀγαπῶσι τοὺς παλαιούς, καὶ ἀπὴρχαιωμένους τύπους, ὡς τοὺς σπανίους, καὶ δὴ πολλάκις τοὺς εὐηχεῖς. Τῷ ἔθει τούτῳ χρῶνται ἐν ταῖς κλίσεσι διαφόρως.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

α.) Τὴν κατάληξιν τῶν Ἑλληνικῶν πατρωνυμίων εἰς es (ης) καὶ τῶν Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς as μεταβάλλουσιν οἱ ποιηταὶ πολλάκις εἰς τὴν Λατινικὴν a, οἷον Apella Hor. Sat. 1, 5. 100. Marsya Sat. I, 6. 120.

β.) Τὴν αἰτιατικὴν Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς as καὶ es σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ, μάλιστα ὁ Οὐεργίλιος εἰς an καὶ en. Τὰ Ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα εἰς e τερῶσι τὸ e ἐν τῇ ὀνομαστικῇ (Helene) ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι χρῆται ὁ Οὐεργίλιος συνήθως ταῖς Λατινικαῖς καταλήξεσι ae, am' ὁ Ὀβιδίος καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς, καὶ τοῖς Λατινικοῖς τύποις.

γ.) Ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικῆς λήγει παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε εἰς τὸν ἀρχαῖόν τύπον ai, σπανίως εἰς as.

Aulai in medio libabant pocula Bacchi Verg.

Aen. III, 354.

δ.) Ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ συναιρεῖται ὡς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τετάρτῃ κλίσει πολλάκις εἰς um καὶ δὴ οὐ μόνον ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πατρωνυμοῖς εἰς es, ἀλλὰ καὶ ἐν Λατινικαῖς λέξεσι, μάλιστα ἐν τοῖς ἐκ τοῦ cola καὶ gena συγκειμένοις π. χ. Aeneadūm, Dardanidūm, coelicolūm, terri- genūm, παρὰ Οὐεργίλιον πλεονάκις ἢ παρὰ Ὀβιδίον.

ε.) Πρὸς τὸ γένος συμφωνοῦσιν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ πεζοί. Ὅμως εἰσὶ dama καὶ talpa παρὰ ποιηταῖς καὶ ἀρσενικά· οἷον Cum canibus timidi venientia pocula damae.

Verg. Ecl. VIII, 28.

timidi damae cervique fugaces. Verg.

Georg. III, 539.

§ 80.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ.

α.) Ἡ Γενικὴ τῶν ὀνομάτων εἰς ius καὶ ium λήγει συνήθως οὐκ εἰς ii, ἀλλ' εἰς ī· οἷον Lucili (Hor. Sat. I, 10, 2) Enni (Sat. I, 10, 54), Caeli (Sat. II, 1, 72), Arri (Sat. II, 3, 243). (Ὁ τύπος ii εἶνε συνήθως ὑποπτos, ὡς παρὰ Οὐεργίλιον Aen. III, 702, ὅμως, κατὰ τὴν μετρικὴν ἀνάγκην οὐ πάντοτε ἀπόβλητος). Σπανιώτερος εἶνε ὁ τῆς γενικῆς τύπος εἰς eo, ὡς Androgeo (Verg. Aen. II, 20.)

β.) Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασι εἰς eus, ὧν ἡ παραλήγουσα μακρὰ ἐστὶ, λαμβάνει ἐν τῇ γενικῇ ἡ ἡ συναλοιφὴ χῶραν, ὡς

Cum pedes incedit medii per maxima Nerei

Verg. Aen. X, 764.

Unius ob noxam et furias Aiaeis Oilei, Verg.

Aen. 1, 41.

Ἡ τὰ ὀνόματα ἔχουσι Ἑλληνικῶς καταληγούσας συλλαβάς, ὡς Theseos Ovid. M. VIII, 268. Oileos M. XII, 622. Pen- theos Trist. V, 3, 40. Nerea M. II, 268. Penthea M. IV, 22.

γ.) Ἡ αἰτιατικὴ τῶν Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς us (ος) γίνεται κατὰ μετρικὴν ἀνάγκην ὅτε μὲν um, ὅτε δὲ on, ὡς Aesacon, Caucason, Pegason, Daedalon, Cerberon. φαίνεται ὅτι ὁ Οὐεργίλιος χρῆται ἀσμένως ἐν τοῖς ὀνόμασι τῶν νήσων τῇ Ἑλληνικῇ, ἐν τοῖς τῶν χωρῶν, πόλεων, ὁρέων, ποταμῶν καὶ τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τῇ Λατινικῇ, ἐν τοῖς τῶν προσώπων ἐξαιρέτως τῇ Λατινικῇ καταλήξει.

δ.) Ἡ κλητικὴ εἶνε παρὰ ποιηταῖς πολλάκις ὁμοία τῇ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Almae filibus Maias Hor. Carm. I, 2, 43.

Corniger, Hesperidum, fluvius, regnator, aquarum.

Verg. Aen. VIII, 77.

Ἡ συνήθης παράβαλλομένη κλητική *geni* ἐπερείδεται μόνον τῷ κριτικῶς ἀμφιβάλλῳ χωρίῳ παρὰ Τιβούλλῳ IV, 5, 9. Ἀξιωμακρόνεντος εἶνε προσέτι ἡ κλητική *Panthu* παρὰ Οὐεργιλίῳ Aen. II, 322, 429.

έ.) Αἶαν συχνά συναυροῦσιν οἱ ποιηταὶ τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ *orum* εἰς *um* ἢ *om*, ὡς *divom*, *virum*.

ς.) Καὶ ἡ κατάληξις τοῦ γένους ἐν ταύτῃ τῇ κλίσει συχνάκις μεταβάλλεται· οἶον *iugulos* παρὰ τὸ *iugulum* (καὶ ἐνίοτε ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ), *clipeum* ἀντὶ *clipeus*, μάλιστα παρὰ τοῖς ἐπικοῖς.

§ 81.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

α.) Ἀνάμικτοὶ εἰσὶν αἱ τῶν ὀνομαστικῶν καταλήξεις εἰς *o* καὶ εἰς *on* ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασι εἰς *on*.

β.) Ἡ αἰτιατική Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς *is* πλῆγει ὅτε μὲν εἰς *im*, ὅτε δὲ εἰς *in*· οἶον *Alexin* κτλ. ἐὰν δὲ ἡ λέξις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ᾔνε ὀξύτονος, τότε λήγει ἡ αἰτιατική ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, εἰς *ida*, οἶον *Thebaida*.

γ.) Ἡ ἀφαιρετική εἰς *e* ἐν τοῖς ἐπιθέτοις εἰς *x* καὶ *s* καὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι εἰς *r* εἶνε μάλιστα τῶν ποιητῶν ἰδίᾳ, κατ' ἐξοχὴν τῶν ἐπικῶν, π. χ. *pare*, *mare*, *impare*, *compare*, *Alpe*, *igne*, *bipenne*, *bimestre*, *divite*, *compote*, *praepete*, *sospite*, *simplice*, *duplice*. Ἀλλὰ καὶ ἡ εἰς *i*, διὰ μετρικὴν αἰτίαν, δὲν εἶνε σπανία, ὡς : *classi*, *turri*, *fini*, *tereti*, *hebeti*, *praecipiti*, *ancipiti*· ὅμως ἡ εἰς *e* εἶνε ὁ συνηθέστερος τύπος. Ἐν τοῖς ἐπιθέτοις καὶ ἐν ταῖς μετοχαῖς εἰς *ans* καὶ *ens* χρῆται ὁ Ὀράτιος τῇ ἀφαιρετικῇ εἰς *e*· οἱ δὲ ἐπικοὶ καὶ τῇ εἰς *i*, ὅπερ καὶ περὶ τῶν ἐπιθέτων *consors* καὶ *exsors* ἔξεστιν εἰπεῖν.

δ.) Αἱ ὀνομαστικαί, αἰτιατικαὶ καὶ κλητικαὶ τοῦ πληθυν-

τικοῦ εἰς *is* ᾔσαν, ἀρχαῖος δὲ ὁ τύπος, τοῖς ποιηταῖς συνήθεις· καθόλου διακρίνεται μεταξὺ τῶν δύο τύπων *es* καὶ *is* ἡ εὐφωνία καὶ τὸ εἶδος τῶν χειρογράφων.

έ.) Ἡ γενική τοῦ πληθυντικοῦ εἰς *ium* συνηρεῖτο πολλάκις, οἶον : *voluerum*, *panum*, *mensum*, *agrestum*, *coelestum*· ὁμοίως εἰσὶ ποιητικαί· *fraudum*, *murum*, *crurum*, *sedum*. Ὡς ἐξαίρεσις σημειωτέα ἡ *anciliorum* ἀντὶ *ancilium* παρ' Ὀρατίῳ Od. III, 5, 10.

ς.) Πλὴν τῶν ἀνωτέρω σημειωθεισῶν Ἑλληνικῶν τῶν ὀνομαστικῶν καταλήξεων εἰς *o* καὶ *on*, ἰσχύει καθόλου καὶ ἐν ταύτῃ τῇ κλίσει τὸ ἔθος, ὅτι ὁ Ἑλληνικός τῆς κλίσεως τύπος ἐξαιρέτως ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασι, ὁ προτιμότερος εἶνε, οἶον *Daphnidos*, *Atlantidos*, *Nereidos*, *Pallados*, *Tethyos*. Ἐν ταῦθα ἀνέχουσι τὰ κατὰ τὴν τρίτην Ἑλληνικὴν κλίσιν κλινόμενα ὀνόματα εἰς *eus*, οἶον *Theseos* ἀντὶ *Thesei* Ovid. M. VIII 268. Τὰ ὀνόματα *Achilles* καὶ *Ulixes* ἔχουσιν ἐν τῇ γενικῇ, παρ' Ὀρατίῳ τουλάχιστον, *Achillēi* καὶ *Ulixēi* πρὸς ταῖς : *Achilli*, *Ulixi*· ὅμως εὐρεται *Achillis* παρ' Ὀβιδίῳ. Τὰ Ἑλληνικά τῶν πόλεων ὀνόματα εἰς *eis* δέχονται παρὰ τοῖς Λατίνοις ποιηταῖς συνήθως τὴν κατάληξιν *is*, π. χ. *Sardis*.

ζ.) Ἐν τῇ ἀλλαγῇ τοῦ γένους ἐπικρατεῖ καὶ μετρικὴ ἀνάγκη, καὶ, κατὰ τὴν πρόδηλον ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυρίαν, ἡ εὐφωνία. Ποιητικαὶ εἰσὶ ὡς *θηλυκαὶ* αἱ λέξεις *finis*, *pumex*, *silex*, *clunis*, *funis*, *cinis*, *obex*. Ὡς ἀρσενικαὶ ἀπαντῶνται παρὰ ποιηταῖς : *lynx*, *linter*, *cupido* (ἡ τελευταία μάλιστα αἰ παρ' Ὀρατίῳ).

§ 82.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

α.) Τὴν ὀνομαστικὴν εἰς *us* μεταβάλλουσιν εἰς *u* οἱ μὴ ἀντὶ τοῦ ποιητικοῦ, π. χ. *specu* καὶ *pecu*.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

λιστα ποιητική, π. χ. *parce metu Aen. I, 261 aspectu ne subtrahe nostro Aen. VI, 460*. Παρά τοις ἀρίστοις πεζογράφοις, ὡς ὁ Καῖσαρ, ὁ Τάκιτος, σπανίως διδάσκει τὰ χειρόγραφα τὸν τύπον τοῦτον. Ἀλλὰ χρῶνται καὶ ποιηταὶ τῇ καταλήξει *ui*, ὅπου τὸ μέτρον τοῦτο ἐπιτρέπει, ὡς *domui Ovid. Her. XVI, 212*.

γ'.) Τῆς καταλήξεως τῆς ἀφαιρετικῆς *impete* (ἀντὶ *impetu*) κυριεύει μετρικὴ ἀνάγκη. Συχνάκις γίνεται ἡ συναίρεσις τῆς γενικῆς πληθυντικῆς *uum* εἰς *um*, μάλιστα παρὰ Οὐεργιλίῳ, ἐνῶ ὁ Ὀβιδίου ταύτην συνήθως ἀποφεύγει.

δ'.) Τὸ γένος τῆς ἄνω σημειωθείσης λέξεως *specus* εἶνε θηλυκὸν παρ' Ἐννίῳ, ἀρσενικὸν παρ' Ὀβιδίῳ, ὡς οὐδέτερον ἀπαντᾷται παρὰ Οὐεργιλίῳ.

§ 83.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙΣΙΣ.

α.) Ἡ ἀρχαϊκὴ τῆς γενικῆς κατάληξις, ἐξαιρέτως παρὰ τοῖς ἐπικοῖς, ἦτο *es*

Postremae longinqua dies confecerit aetas. Ennius.
ἐν *Gell. IX, 14*.

Quodecunque est rabies unde illae germina surgunt.
Lucret. IV, 1077.

Προσέτι ἀπαντῶνται *e* καὶ *i* ὡς τῆς γενικῆς κατάληξεις, π. χ.

Munere laetitiamque dii Verg. Aen. III, 636.

Καὶ ἐν τῷ πεζῷ εἶνε τὸ τελευταῖον οὐ σπάνιον.

β'.) Πρὸς τὸ γένος, εὔρηται ἡ λέξις *dies*, ἄνευ διαφορᾶς τῆς σημασίας, πλεονάκις ὡς θηλυκοῦ γένους παρὰ ποιηταῖς. Ὅμως ἀποφεύγουσιν οἱ ἐπικοὶ τὸν πληθυντικὸν τοῦ θηλυκοῦ.

Σημείωσις 1.) Ἀνωμάλως κλίσκεται πλὴν τοῦ ἐν § 82 σημειωθέντος καὶ τὸ *cornu*. Τοῦτο εὔρηται ἡ σπανία γενικὴ πληθυντικὴ *cornorum*. *Tonitrua* συναλλάττεται τῷ *tonitrus*.

Gratiae τῷ δακτυλικῷ ἐπιτιθέτω *grates*. Πρὸς ἀποβῆ διαφοράν τοῦ ποιητικοῦ καὶ πεζοῦ τύπου σημειώσεται, ὅτι ἐν τῷ

πεζῷ, ἀφαιρουμένων τινῶν χωρίων τοῦ Λιδίου, Τακίτου, Κουρτίου, μόνον *gratia* καὶ *gratiae* ἀξιόπιστος εἶνε. Τοῦ *Coelum* ὁ πληθυντικὸς *coela* εἶνε κατὰ Καῖσαρα παρὰ Γελλ. *XIV, 8* οὐκ ὀρθός. *Coeli* δὲν ἀπαντᾷται πρὸ τοῦ Λουκρητίου. Ἐν τῷ πεζῷ καθόλου ὁ πληθυντικὸς τοῦ *coelum*, ἐξαιρουμένου τοῦ διὰ τὴν συναίρεσιν προφασιζομένου χωρίου: *unum coelum esset, an innumerabilia*, παρὰ Κικ. *ad Fam. VIII. ep. extr*, δὲν εἶνε ἐν χρήσει.

2.) Ἐν τοῖς ὀνόμασι ἅτινα ἔχουσι μόνον πληθυντικὰ (*nomina pluralia*) σὺν τῇ τοῦ ἐνικοῦ διαφορᾷ σημασίᾳ ἀνήκουσι ἐξαιρέτως, ὡς πρὸς τὴν ποιητικὴν χρῆσιν, τὰ ἑξῆς:

Avena, αἰγίλωψ. *avenae*, κάλαμος

vinum, οἶνος *vina*

mustum, γλεύκος *musta*

mel, μέλι *mella*

stannum κασσίτερος *stanna*

aes χαλκός *aera*

orichalcum *orichalca*

εἶδη.

τεμάχια τῆς εἰρημένης ὕλης.

aura καὶ *argenta* δὲν ἀπαντῶνται. *Epulae* καὶ *epulum* οὐκ εἰσὶ παρὰ ποιηταῖς διάφορα. *Littera* ἀντὶ *litterae* κεῖται παρ' Ὀβιδ. *Trist. III, 1, 15*.

§ 84.

ΕΤΕΡΟΚΑΙΤΑ. ΕΤΕΡΟΓΕΝΗ.

α.) Τα ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα εἰς *us*, οἷον *Euripides*, σχηματίζουσι αἰολικῶς τὴν κατάληξιν *eus* γεν. *ei*. Καὶ τὰ ἑλληνικὰ οὐδέτερα εἰς *os*, οἷον *chaos*, *melos* κτλ. ἔχουσι παρὰ ποιηταῖς πολλάκις τὴν γενικὴν *i*, *chai*, *meli*. Τὰ ἑλληνικὰ οὐδέτερα τῆς τρίτης κλίσεως εἰς *a*, οἷον *dogma*, *schema* ὑπάγονται παρὰ ποιηταῖς μάλιστα συχνὰ εἰς τὴν πρώτην

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

τικούς τύπους iugere καὶ iugeribus vesper, μάλιστα παρὰ τοῖς ἐπικοῖς, συνήθως vespere, οὐ vesperi. Πρὸς τούτοις ἀνήκουσι τοῖς ἑτεροκλίτοις τὰ πληθυντικὰ οὐδετέρου γένους: Tartara, sibila, carbasa, arbuta, Maenala, Dindyma, Ismara, Bospora. Ἐκ τοῦ laurus σχηματίζουσιν οἱ ποιηταὶ τὴν γενικὴν lauri καὶ Iaurus, τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν lauros καὶ Iaurus. Γνωστὰ εἰσὶ αἱ συναίρεσεις τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως ἀπὸ mentum εἰς men κατὰ τὴν τρίτην, monumen, tegumen. Ἀπὸ τοῦ Arabs ἀπάντᾳ Arabis ὡς δοτικὴ πληθυντικὴ παρὰ Οὐεργιλίῳ Aen. VII, 605. Πρὸς τῷ penum, ἰ εἶνε ποιητικὸν penus, ὄρις. Πρὸς τούτοις σημειωτέοι οἱ ποιητικοὶ τύποι iuventa, senecta, vulturius (ἀντὶ vultur). Πολλὰ δένδρων ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως ὑπάγονται παρὰ ποιηταῖς εἰς τὴν τετάρτην, ἐνταῦθα ἀνήκουσι μάλιστα laurus, pinus, ficus, cupressus, platanus.

§ 85.

ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ.

α.) Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀριθμοῦ, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν enallage καλουμένη, ἀποβλέπει.

1. πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνικοῦ ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ. Λαμβάνει κυρίως ἐν τοῖς περιληπτικοῖς χώραν, ὡς ἐν τοῖς ἔθνων ὀνόμασι, καὶ μάλιστα συχνὴ ἐστὶ παρ' Ὀρατίῳ Romae ἀντὶ Romani Hor. Carm. III, 6, 2. Dacus et Aethiops Hor. Carm. III, 6, 14. Cantaber—Medusque et Indus Hor. Carm. IV, 14, 41. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς περιληπτικοῖς γενικοῖς ὀνόμασι, οἷον late loca milite complent. Verg. Aen. II, 495. Quam multo repetet Graecia milite. Hor. Carm. I, 45, 46. Horna fruge. Hor. Carm. III, 23, 3. Ἐξαιρέτως πρὸς τοῖς ἐπιθέτοις multus, plurimus, rarus κτλ. ὡς ἴδιον σημειωτέον τὸ τοῦ Ὀρατίου Carm. III, 30, 9. tacita virgo ἀντὶ vestales.

2. Πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ πληθυντικοῦ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

β.) Ἐνταῦθα ἀνήκουσι, ὡς πανταχοῦ συνήθως παρὰ τοῖς

ποιηταῖς, τὰ ὀνόματα τῶν λαχάνων, σιτηρῶν, καρπῶν, μετ' ἄλλων, ὀρυκτῶν, καθόλου φυσικῶν ἀντικειμένων, π. χ. acanthi, aconiti, croci, papavera, serpylli, thymi, violae; avenae, hordea, fabae; aera, electra, orichalca, sulphura, arenae, cruores, fumi, glacies, mella, musta, pulveres, vina, vites μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς cervices, colla, corda, corpora, nares, pectora, sinus.

γ.) Τὰ ἀφηρημένα ὀνόματα (Nomina abstracta) κεῖνται παρὰ ποιηταῖς πολλάκις μετὰ διαφορῶν σημασίας ἐν τῷ πληθυντικῷ. Amores ἔρωτες, irae ὀργαί, εἶδη ἢ τὰ τῆς ὀργῆς, timores, metus, συχνάκις: φόβον ποιοῦντα ἀντικείμενα, timores εἰσὶ καὶ πρόσωπα ἅτινα τις φοβεῖται: mortes θάνατοι. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι: ortus, rivi, soles, calores, frigora; paces, reditus, adventus, robora, dolores, cruores (αἷματα), questus, fastus, dedecora, morae.

δ.) Πρὸς τούτοις κεῖνται πολλάκις ἐν τῷ πληθυντικῷ καθολικαὶ τόπων περιγραφαί, ὀνόματα τόπων καὶ χωρῶν καὶ τῶν μερῶν τούτων, ὡς flumina, littora, fontes, aequora, latices, lacus, arces, valles, montes, viae, axes, saxa, Capitolia.

ε.) Πληθυντικὰ πρὸς δήλωσιν τοῦ μεγέθους καὶ μεγαλοπρεποῦς (pluralis maiestaticus) εἰσὶ regna, gentes, monstra, nomina, silentia, pignora (υἱὸς), ortus, morbi (νόσοι), artes, dona (ὡς: δῶρα θεοῦ), numina, membra (στῆθεα), portae, monumenta, antennae, puppes, enses, classes.

ς.) Πολλάκις κεῖται ὁ πληθυντικὸς πρὸς ἐκουσίαν δήλωσιν τῆς ἀοριστίας, ἵνα τὴν καθολικὴν ποιότητα ἐκφράσῃ οἷον Ensem reddi Turno et vim crescere victis Verg. Aen. XII, 793 (τῶν Διὸς τ' ἐχθρῶν ὑπὲρ στένεις. Δίσχ.) ἢ ἵνα τὸ πρᾶγμα μυστικῶς σκότει περικαλύψῃ, ὡς ἐν χρησμοῖς: ne pete connubiis natam sociare Latinis Verg. Aen. VII, 96. Externi veniunt, senex, αὐτόθι 98.

Ὁ πληθυντικὸς παρὰ ποιηταῖς χρησιμεύει πρὸς ἐκφράσιν τῆς μεσοπροσώπων ἐξουσίας, ὡς ἐν τῷ Ensem reddi Turno et nos (τουτέστι Palamedes) ali-

quod nomenque, decusque gessimus Verg. Aen. II, 864
(χόλον αἰπὺν ἡμέτερον. Όμ.)

§ 86.

ΕΠΙΘΕΤΟΝ.

α.) Τῶν τῆς συγκρίσεως βαθμῶν ἀνήκουσιν οἱ ὑπερθετικοὶ
ipsissimus, penitissimus, postremissimus, mirificissimus
μάλιστα τοῖς κωμικοῖς (πρὸς τὸ ἀριστοφάνειον: αὐτότατος).
Ἐν τοῖς σπανίοις ποιητικοῖς συγκριτικοῖς σημειῶσιν οἱ γραμ-
ματικοὶ τὸν egregior. Ἐν τοῖς παραφραστικοῖς συγκριτικοῖς
ὅτε μὲν τὸ magis παραλείπεται, ὅτε δὲ κεῖται πλεοναστικῶς.
οἷον:

Tacita bona semper mulier, quam loquens. Plaut.
Rud. IV, 4, 70.

Magis dulcius Plaut. Stich. V, 7. magis maiores.

Plaut. Men. prol. 54. magis certius Capt. I, 3, 7, ὡς ῥη-
τέροι μάλλον. Όμ. Καὶ τίς ἄλλος μάλλον ἐνδικώτερος. Δῖσχι,
ἄμεινον μάλλον Ἡρόδ.

Ὁ Σενέκας, Ἰουστίνος, Οὐαλέριος Μάξιμος μιμοῦνται τοῦτο.
Ἔτι δὲ θέτουσι κατὰ τὴν καθημερινὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν
ὁ Τερέντιος καὶ ὁ Κικέρων potius πρὸς τοῖς malo, praeopto
κ.τ.τ. Ἡ ἐν τῷ πεζῷ μὴ ἀσυνήθης ἀρνητικὴ παράφρασις τοῦ
ὑπερθετικοῦ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας εἶνε μάλιστα τοῖς
ποιηταῖς ἰδίᾳ, π. χ. quo non arbiter Adriae major. Hor.
Carm. I, 3, 15. Μόνον ποιητικὸν εἶνε ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώ-
σει: Quo non—alter (ἀντὶ alius.)

β.) Ἐνιαχοῦ εὔρηται παράφρασις τις τοῦ ἐπιθέτου διὰ ἐνὸς
οὐσιαστικοῦ, μετὰ προσθήκης τοῦ κυρίου οὐσιαστικοῦ ἐν γενικῇ,
πρὸς τὸ ἑλληνικόν: βία, ἱς, μένος, σθένος Ἀλκινόοιο — Kö-
nig Rudolfs heilige Macht). Narratur et prisce Catonis
saepe mero caluisse virtus. Hor. C. III, 21, 11. Atque in
praeseptis ursi Saevire ac formae magnorum ululare
Iuporum. Verg. Aen. VII, 43.

§ 87.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ.

α.) Οἱ ποιηταὶ θέτουσι τὰ διανεμητικὰ ἀντὶ τῶν ἀπολύτων
καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν. Ὁ Οὐεργίλιος μάλιστα ἀγαπᾷ τὴν
ἀλλαγὴν τούτων:

per duodena regit mundi sol aureus astra.

Verg. G. I, 232. binae aures. Verg. G, I, 172.

ἔτι δὲ ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ: corpus binum Lucr. V, 877.
Arbore centena Verg. Aen. X, 207. Terno ordine.
Aen. V, 150.

β.) Σπανίως εὔρηνται ἀντὶ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν ἐν
ἐνικῷ τὰ διανεμητικὰ, π. χ. pars bis undena. Manil. IV,
451.

γ.) Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐτῶν χαρακτηρίζονται παρὰ ποιηταῖς
καὶ δι' ἐνὸς ἀντ' αὐτῶν τεταγμένου οὐσιαστικοῦ, οἷον lus-
trum, olympias, trieteris.

δ.) Πρὸς καθολικὴν δῆλωσιν μεζονος πλήθους χρησιμεύουσι,
ὡς καὶ πολλάκις ἐν τῷ πεζῷ: centum, mille, centies, millies
κτλ. καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιρρήμάτων: saepe, iterum iterumque,
valde multum εἰςὶ συχνὰ ἐν χρήσει: bis, ter, quater, ter-
que quaterque, ter et amplius.

§ 88,

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ.

1. Προσώπων. Ἀντὶ τῶν ἐν ἔθει οὐσῶν γενικῶν: mei, tui,
sui εὔρηνται ἀρχαῖοι τύποι mis, tis, sis παρὰ τοῖς πρὸς Αὐ-
γούστου ποιηταῖς καὶ τινες παρὰ Οὐεργιλίῳ (πρὸς Quintil.
VIII, 3. § 25). Ἀντὶ mihi εἶνε ὁ συνηρημένος τύπος mi
παρὰ ποιηταῖς συχνός.

2. Δυσκτικαί.

α.) Ἀντὶ his καταγράφεται hibus τῷ Πλάτῳ (mil. gl.
I, 4. 74.) ἀντὶ haec, illae ἀπηντῶνται haec, illaec παρὰ Τε-

θηρερινῇ γλώσση καὶ παρὰ τοῖς κωμικοῖς σωζόμενοι τύποι :
ecceum, ecceam, eccos, eccas, ellum, ellam, ellos.

3. Ἀναφορικά. Τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἦτο ἡ ἀρχαία γρα-
φή : quous καὶ quous ἐκ τῆς τελευταίας ἐγένετο ἐνίοτε qu.
Ἀντὶ quibus χρώνται οἱ ποιηταὶ καὶ quis (queis,) ὅστις
τύπος καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον πεζοῖς ἀπαντᾶται.

4. Ἑρωτηματικά. Ἀντὶ quis εὔρηται cuius, cuia, cuium,
μόνον παρὰ ποιηταῖς (Verg. Ecl. III, 1 καὶ τοῖς κωμικοῖς,
παρὰ τοῖς πεζοῖς ἐν τῇ δικανικῇ μόνον γλώσσῃ. (Cic. Verr.
I, 54, § 142.

α.) Quis καὶ qui διαφέρουσι, τουλάχιστον παρ' Οὐεργιλίῳ,
ἐν τῷ τύπῳ τῆς ἐρωτηματικῆς προτάσεως, ἐπειδὴ quis, ἴσως,
εἴτε τὸ ὄνομα εἴτε τὴν κατάστασιν ἐρωτᾷ, ἐν ἀμείψῳ, qui ἐν
ἐμμέσῳ ἐρωτᾷ φιλεῖ νὰ τιθῇται. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἐμμεσον
ἐρώτησιν κείται ἡ quis ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου.

Quis Latio antiquo fuerit status, — Expediam.

Aen. VII, 38.

β.) Ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τῆς ἀντωνυμίας τρίτου προσώ-
που, ἄρα ταῖς πτώσεσι τῆς ille καὶ is, χρώνται οἱ ποιηταὶ
οὐκ ἄνευ διαφορᾶς. Ille, ὡς καὶ ἡ hic, ἦτο ἡ ἰσχυροτέρα, is ἡ
ἀσθενεστέρα, ἡ πλεον ἄτονος, ἡ πεζικωτέρα, ἄρα ἡ μὴ ποιητι-
κωτέρα (Bendl. zu Hor. Carm. III, 11, 18.) Τῆς is ἐντεῦ-
θεν ἡ δοτικὴ σχεδὸν οὐδέποτε ἀπαντᾶται, eius παρ' Οὐεργι-
λίῳ οὐδαμῶς, παρ' Ὀβιδίῳ ἅπαξ Met. VIII, 16, ἐν ταῖς ὁ-
δαῖς τοῦ Ὀρατίου δις III, 11, 18 καὶ IV, 8, 10. Προσέτι τῶν :
eum, eam, id, eos κτλ. ζένως ἔχει ἡ λυριτὴ ποίησις, παρὰ δὲ
τοῖς ἐπικοῖς καὶ ἐλεγείοποιοῖς λίαν σπανίως εὑρηνται. Οἱ Λα-
τῖνοί ποιηταὶ χρώνται τῇ ἀντωνυμίᾳ ταύτῃ δι' ἐνὸς ἀντ'
αὐτῆς οὐσιαστικοῦ, οἷον : nec patriae lacrimas continuere
genae ἀντὶ eius. Ovid. A. A. II, 70, ἡ παραλείπουσιν ὅλως
τὴν κτητικὴν δὴλωσιν, οἷον :

Pallor in ore sedet (sc. eius.)

γ.) Προσέτι ἀντὶ meus, tuus, αἵτινες ἀντωνυμῶν πολλὰς
ὀλίγον τι πρὸς τὸν πεζὸν τείνουσι, κείνται συχνάκις ἐπίθετα,

π. χ. sparsissent lacrimae pectora, nostra pia e ἀντὶ tua e
Ovid. Trist. IV, 3, 2.

§ 89.

PHMA.

α.) Μεταξὺ τῶν, καὶ ἐν τῷ πεζῷ οὐκ εἰωθότων, ἀμεταβά-
τως ἐν χρήσει μεταβατικῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ποιητικὴν χρή-
σιν μάλιστα τὰ ἐξῆς, αἵτινα ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ μετὰ τοῦ
se συνδεδεμένου τύπου ἢ ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ κείνται :

Accingere, adglomerare, avertere, duplicare, ingeminare,
insinuate, iungere, lavare, parare, pascere, ponere, praecipit-
tare, sistere, turbare, vertere, vibrare, volvere.

λίαν συχνὰ κείνται τῶν ῥημάτων τούτων αἱ μετοχαὶ ἀμετα-
βάτως π. χ. vibrans, volvens.

β.) Τοῦναντίον χρώνται οἱ ποιηταὶ τοῖς ἀμεταβάτοις με-
ταβατικῶς ἢ ἐν συνδέσει μετὰ τινος αἰτιατικῆς, ἢ ἐν παθη-
τικῷ τύπῳ. Μάλιστα συχνὰ εἰσὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα : annuere,
assuescere, insuescere, consuescere, clamare, celerare, cun-
ctari, currere, deproperare, desinere, dormire, durare erum-
pere, festinare, manere, pallere, perire, ardere, plaudere,
properare, resonare, rorare, ruere, spirare, stupere, sudare,
trepidare, triumphare, vigilare, ululare κτλ.

γ.) Πρὸς ταῖς ἐν παθητικῇ σημασίᾳ ἐν χρήσει μετοχαῖς
τῶν ἀποθετικῶν ἀνήκουσι τοῖς ποιηταῖς μάλιστα : abomina-
tus, detestatus, dignatus, exorsus (ἀντὶ inceptus) imitatus,
interminatus (ἀντὶ interdictus,) mentitus, metatus, mora-
tus, oblitus, pactus, professus, remensus, veneratus. Ἐκ τοῦ
ἀμεταβάτου cresco εὔρηται παρὰ ποιηταῖς συχνάκις cretus
(ἀντὶ natus.)

§ 90.

ΣΥΖΥΓΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ποιηται, ἐξαίρετος οἱ Ἐπικοί, συχνάκις εἰς τοὺς συγχεομμένους τύπους ἄμα μὲν ἐκ μετρικῆς ἀνάγκης, ἄμα δὲ εὐφωνίας ἔνεκα. Οὕτω laxarant, locarim, optarim, aequasset, certasse, intrasti, optasti, οἷς τύποις ὁ Οὐέργίλιος ἐν τῷ παρακειμένῳ τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑπερσυντελικῆς τῆς ὑποτακτικῆς σχεδὸν ἀεὶ ἐχρήσατο (ἄπαξ vitavisse Aen. II, 433.) Ὀμοίως audistis κτλ.

β'.) Πρὸς τοῖς ἐν ἔθις λοιποῖς συγχεομμένοις τύποις εἰσι μάλιστα ποιητικοὶ οἱ ἐξῆς : calcacit, recalcacit. (ἀντὶ calefacit,) porgitte (ἀντὶ porrigite,) porgebat, porgens ἀνάλογον τῷ surgo (ἀντὶ subrego.) Πρὸς τούτοις ἡ ἐκκοπή τῆς συλλαβῆς is καὶ er ἐν τοῖς παρωχημένοις χρόνοις μεθ' ἐν s ἢ x οἷον scripsti, evastis, abcessem, extinxem, surrexe (surrexises,) traxe (traxisse.)

γ'.) Κυρίως ποιητικαὶ εἰσι αἱ συναϊρέσεις ibam ἀντὶ iebam, προσέτι : audibam, hauribat, scibant, molibar, nutribant. Οἱ τύποι τῶν παρακειμένων ii καὶ ivi ἐπαλλάττουσι παρὰ τοῖς ποιηταῖς κατὰ τὴν μετρικὴν ἀνάγκην : petivit πρὸς τῷ petiit, audiverat πρὸς τῷ audierat, ierant πρὸς τῷ iverant. κ. τ. ε.

δ'.) Ποιητικὴ, ἀλλ' ἀπρηχαιωμένη, εἶνε ἡ ἔκτασις τοῦ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου, διὰ τῆς προσηρητημένης συλλαβῆς et, οἷον dicier, amarier· προσέτι ἡ κατάληξις im ἀντὶ em, am, ὅμως μόνον ἐν ὀλίγοις ῥήμασι π. χ. edim ἀντὶ edam. Τοῖς κωμικοῖς μάλιστα ἀνῆκουσιν οἱ ἐν τῷ πεζῷ μόνον ἔτι εἰς τινὰς εὐχῆς καὶ κατάρας τρόπους σωζόμενοι τύποι duim, dui, duit ἀντὶ dem, des, det, προσέτι siem, sies, siet σὺν possiem κτλ. Ἀντὶ sit καίται suat ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου θέματος suo = φύω παρ' Οὐέργιλίῳ Aen. XI 103. Ἀρχαῖως σχηματίζουσιν ἀρχαῖοι τινες ποιηταί, ὡς ὁ Ἐννίος, τὸν τετελεσμένον μέλλοντα τῆς πρώτης, δευτέρας καὶ τρίτης συζυγίας τῇ καταλήξει sso· οἷον amasso, levasso, habesso, expotesso, ἐξ οὗ τὰ ἀρχαῖα ἀπαρέμματα τοῦ μέλλοντος· οἷον expugnassere ἀντὶ expugnatum esse.

ε'.) Ὡς πρὸς τὰς καταλήξεις τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ πρὸ-

σώπου τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς erunt καὶ ere, ἥτο παρὰ τοῖς δακτυλοῖς ποιηταῖς ἐν τῷ πέμπτῳ ποδὶ τοῦ ἐξαμέτρου, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἡμίσει τοῦ πενταμέτρου, ἡ κατάληξις ere ἡ πλέον εὐχρηστός. Πρὸς τὸ μέσον τοῦ δακτυλοῦ στίχου εἶχε ῥοπήν μόνον τὸ μέτρον τοῦτο. Verg. Ecl. X. 13.

— illum etiam — — flevete myricae

— — flev erunt saxa Lycae

ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου, τούτεστι ἐν τῷ ἕκτῳ ποδὶ, ἐξαρτᾶται τοῦτο ἐκ τοῦ εἶδους τῶν χειρογράφων, ὡς ἐκ τῆς δεινότητος καὶ εὐφωνίας. Κεῖται προσέτι ὁ παρακειμένος ἐν τῇ κυρίᾳ αὐτοῦ τῷ Ἑλληνικῷ παρακειμένῳ ὁμοίᾳ σημασίᾳ ἐνεστώτος τινός, τότε προτιμῶσιν οἱ ποιηταί τὸν μακρότερον τύπον erunt π. χ. sat prata biberunt. Verg. Ecl. III, 111.

ς'.) Πλὴν τῶν παρὰ zumpt § 171 ἀναγεγραμμένων ἑτεροκλίτων ἀνάγκη ὡς ποιητικῶν ἰδιωμάτων τῶν ἐξῆς μνεῖσθαι νὰ ποιησώμεθα : sono, sonavi (ἀντὶ sonui;) resono, resonavi; dimico, dimicuisse; discrepo, discrepui; ἀλλὰ increpo, increpavi; lavo, lavere (ἀντὶ lavare·) προσέτι τινῶν τύπων οἷον contuimur ἀντὶ contuemur, ὁμοίως tuimur. Fervere πρὸς τῷ fervere ἐπιμαρτυρεῖ ὁ Πρῖσκιανός p. 866 ἐκ τινος στίχου τοῦ Λουκιλλίου. Πρὸς τούτοις σημειωτέα : stridere πρὸς τῷ stridere, stridat πρὸς τῷ strideat, effervere πρὸς τῷ effervere, effulgere πρὸς τῷ effulgere, fulgo, fulgere πρὸς τῷ fulgeo, ere.

ζ'.) Τινῶν ἀποθετικῶν τῆς πρώτης συζυγίας εὕρηται παρὰ ποιηταῖς ἐνίοτε καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, μάλιστα παρὰ Τερέντιῳ οἷον alterco πρὸς τῷ altercor· οὕτω auguro, comito, conflictō, lucto. Ἐκ τῶν ἀποθετικῶν τῆς δευτέρας συζυγίας εἶνε tuor πρὸς τῷ tueor ἀξιωμακρόνευτον (παρὰ τοῖς κωμικοποιοῖς καὶ τῷ Λουκρητίῳ.) Τὸ posse διαίρουσι πολλάκις οἱ ποιηταί εἰς τὰ αὐτοῦ ἐξ ὧν σύγκειται μέρη potis sum, potis es, potis est. Ἀντὶ possim καὶ possiem, ἀντὶ posse, potesse. Τὸ αὐτὸ γινώσκεται ὁ Πλάυτος καὶ Τερέντιος aibam ἀντὶ aiebam.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ.

α.) Τὰ ἐνταυθοὶ ἀνήκοντα ποιητικὰ ἰδιώματα εἰς συνέπειαι τῆς ἐφέσεως τοῦ ἀρχαϊσμοῦ, τῆς εὐφωνίας καὶ τῆς μετρικῆς ἀνάγκης τῇ χρήσει ἅμα μὲν γνωστῶν, ἅμα δὲ ἀπεχουσῶν ἀναλογιῶν, οἷον ὁ Λουκρήτιος *differentas* καὶ *pestilintas* ἐπεχείρησε νὰ ποιήσῃ ὡς ἐὰν *differentus* καὶ *pestilis* ὑπῆρχον. Ἐν τοῖς οὐσιαστικοῖς διὰ τὸν ἀρχαϊσμόν καὶ τὴν εὐφω- νίαν προαιροῦνται : *Mavors*, *navita*, *induperator*, *indupeditus*. Πρὸς δὲ ἥλλαττον μάλιστα οἱ Ἐπικοί τὴν κατάληξιν *ia* τῆς πρώτης κλίσεως εἰς *ies*, ὡς *avarities*, *nequities*, *spurcilities*, *notities*, *mollities*, *barbaries*. Τούτων ἔχουσι τινὰ, ὡς τὸ *materies* κ. α. καὶ ἐν τῷ πεζῷ δύναμιν ἕτερα, ὡς *pauperies*, εἰς μόνον ποιητικά. Τοῦ *materies* ἀγαπᾷ ὁ Ὀβίδιος ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι : *materiae*, *materiam* κ.τ.ε. Ἐντὶ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων εἰς *ūs*, *ūtis* ; *itas* *itatis* προτιμῶσιν οἱ Ἐπικοί τοὺς τύπους *itium*, *itia* κ. α, ὡς *servitium*, *vicinia*. Αἱ καταλήξεις *io* καὶ *do*, ἅτε μετρικῶς ἀνάρμοστοι, ἀφομοιοῦσιν αὐτὰς πρὸς τὴν *ies* πολλάκις π. χ. *diluvies*, *illuvies*, *canities* ἀντὶ *diluvio*, *illuvio*, *canitudo*, ἢ πρὸς τὴν *or*, ὡς *aegror*, *amaror*. Ἐντὶ τῆς, ὁμοίως ἀναρμόστου καταλήξεως : *mentum*, ἥτο συχνάκις ὁ βραχύτερος τύπος *men* ἐν χρήσει, ὡς : *momen*, *augmen*, *fragmen*, *firmamen*, *munimen*.

β.) Ἐνταυθοὶ ἀνήκει καὶ ἡ συγκοπὴ τῆς ληγουσῆς *culum*, οἷον : *periculum*, *gubernaculum*, *vinclum*, *seclum*, *oraclum* *Asclum*. Σπανίως συγχόπτεται ἡ *culus* εἰς *elus*· ἀλλ' εὗρηται *cirelos* Verg. Georg. III, 166. Ἐπίσης σπανίως ἡ *imen* καὶ *umen* εἰς *men*, ὅμως ἔχει *tegmen* ὁ Ὀβίδιος Met. XII 92. Verg. Aen. XI, 577, VII, 632. Πρὸς δὲ ἀπαντᾷται *tegmen* ἐν τῷ πεζῷ π. χ. παρὰ Πακίτιον Αἰν. III, 43. Οὐσιαστικὰ σύνθετα ἰδίου εἶδους ἐποιοῦντο συχνάκις οἱ δακτυλικοί ποιηταί. οἷον : *Niligenus* κ. α. π.

γ.) Τὰ ὑποκοριστικὰ οὐσιαστικὰ ἔχουσι παρὰ ποιηταῖς, πλὴν τῆς εἰθισμένης, τριπλῇ τινα χρῆσιν. Χρησιμεύουσιν ἢ πρὸς δήλωσιν τοῦ μαλακοῦ, ἀπαλοῦ, οἷον *ocelli*, *labella*, *agelli*, *capellae*, μάλιστα παρὰ Κατούλλου· ἢ ἐκφράζουσι εἰρωνικόν τι καὶ εὐκαταπρόνητον, π. χ. *fraterculus esse Gigantis*. Iuven. IV, 98. *Opella forensis*. Hor. epist. I, 7, 8· ἢ σκοποῦσι κίνησιν τοῦ ἐλέους, ὡς *matercula pallet*, Hor. Epist. I, 77. *Miselle passer*. Catull. 3 extr. Ἐξαιρέτως σημειωτέον : *Anellum* ἀντὶ *annulum* παρὰ Λουκρητίου VI, 1122, 1037. Ἐν τούτῳ λαμβάνει συχνάκις χώραν πλεονασμός, ὡς τοῖς ὑποκοριστικοῖς οὐσιαστικοῖς ἐστὶ τὸ ὑποκοριστικὸν ἐπιθετὸν προστιθέμενον. Τοῦτο μάλιστα τοῖς κωμικοῖς ἐστὶ ἴδιον, π. χ. *puellam parvulam*. Plant. Curc. IV, 2, 42. *Libellum pauxillum* Plaut. Pseud. I, 4, 46. *Turgiduli ocelli* Catull. III, 48. Καὶ ἐν τῷ πεζῷ π. χ. *pisciculi parvi*. Cic. N. D. 2, 48.

δ.) Περὶ τῶν ἐπιθέτων σημειωτέον, ὅτι οἱ ποιηταὶ χρῶνται τῷ τύπῳ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν τε τοῖς κυρίοις ὀνόμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ γένους ἀντὶ τοῦ ἐπιθετικοῦ τύπου.

1. Ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασι π. χ. *Asia prata*, *Asia palus* (Ἄσιος λειμῶν Ὀμηρ.) *Asia myrtus*, *Arcadius magister*, *Arabius bombyx*, *Baiae aquae*, *Colcha venena*, *Romula gens* (Ἑλλάς αἶχμα Εὐριπ.) *Pelias hasta*, *Ausonis ora*, *Hesperides aquae* κ.α.π.

2. Ἐν τοῖς γενικοῖς ὀνόμασι π. χ. *fabulae manes*, *heroes manus*, *iussa magistra*, *auctumnae pruinæ*, *Oceanus fluctus*, *adulteri crines*, *Sibila ora*, *lingua susurra*, *servum pecus*. Μάλιστα συχνῇ ἐστὶ ἡ ποιητικὴ αὕτη χρῆσις ἐν τοῖς ῥηματικοῖς εἰς *tor* π. χ. *viator*, *equus*, *bellator*, *taurus*, *victrices*, *catervae*, *risus proditor*. Παρ' Ὀμήρῳ δὴ καὶ Ἡσιόδῳ οὐ σπανία, οἷον γυναικὰ τε θήσατο μαζὸν Il. ω. 58 καὶ ὕβριν ἀνέρα Ησ. ἔργ. 491. Καὶ πληθυντικὸς οὐδατέρου γένους συχνάκις σχηματίζεται ὑπὸ ποιητῶν ἐν τοιαύταις λέξεσι, οἷον *victiculae*, *arvae*, *ultrapia*, *telea*. *Hospitia* καὶ *inhospitia* πρὸς οἷς *hospita* καὶ *inhospita* (*collus*) ἀντήνης ἀξία εἰσι. Οἱ Λυρικοί

χρῶνται hospitalis καὶ inhospitalis.

ε.) Αἱ τῇ σημασίᾳ κεχωρισμέναι τοῦ σχηματισμοῦ καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων συχνάκις ἀλλάττονται ὑπὸ τῶν ποιητῶν, μάλιστα διὰ τὴν δακτυλικὴν ἀνάγκην π. χ. εὐρίσκονται ius, ianus τῇ iacus συναλλαγμένοι : Titaniaeus, Gnosiacus, Hadriacus, Actiacus πρὸς τοῖς : Titanius, Gnosius, Hadrianus. Actius (ἀνθ' οὗ ὁ Στάτιος καὶ Actias γεν. Actiadis ἔχει). πρὸς τούτοις ÷us, ÷us συναλλαγμένοι τῇ ÷ius ἢ ÷us (aeus), atus· τοῦτο γίνεται ἐν τῷ δακτυλικῷ μέτρῳ μάλιστα δὲ συχνάκις, ὅταν τῶν συλλαβῶν ÷us καὶ ÷us δύο βραχέαι συλλαβαί προηγῶνται (venerus) ἢ μία μακρά (aureus, Phacbius) Παραδείγματα : Rhodopēius, Stheneēius, Cinirēius, Phoebeus, Philippēus, cygnēus, aurātus, aeratus, ferratus ἀντὶ aureus, ferreus, aereus. Τουναντίον μεταβάλλονται alis, inus εἰς ÷us, ὡς virgineus vultus ἀντὶ virginalis v., vipereus cruor ἀνθ' οὗ οἱ Λυρικοὶ viperinus. Ἀντὶ adulterinus ἔχουσιν οἱ ἐπικοὶ adulter, a, um. Varius μετεβλήθη εἰς uus, ὡς ἐν Februus. Οὕτω μετρικῶν αἰτιῶν ἕνεκα συναλλάττονται : inferus τῷ infernus, bellicosus τῷ bellicus, vigil τῷ vigilax, Atheniensis τῷ Athenaeus ἢ τῷ Atticus (ἔτι δὲ τῷ Cecropius), μὴ ἀποβλέποντες πρὸς τὴν σημασίαν. Διὰ ἐλευθέρᾳ ἐστὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐπιθέτων εἰς ilis ἀντὶ τῶν μετοχῶν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, οἷον tortilis ἀντὶ tortus, fictilis ἀντὶ fictus, ὃ Ὁβίδιος ἐποίησε διὰ τῆς καταλήξεως ταύτης νέας τινὰς λέξεις, ὡς exsequialis, dubitabilis.

ς'). Ὡς κατ' ἐξοχὴν ποιητικά ἐπίθετα σημειωτέα σὺν τοῖς ἄλλοις: accommodus (πεζ. accommodatus), aquaticus, egenus (πεζ. egens), impermissus (πεζ. illicitus.), inopinus (πεζ. necopinatus), adapertilis, violens (πεζ. violentus,) innumerus, bimaris immedicabilis. Μάλιστα ὡς ποιητικά σημειωτέα τὰ σύνθετα εἰς ger, fer, color, vagus, pes, volus, fluus, loquus, gena, cola, canus, ficius. Ἦν τούτοις ἐποίησαν ἐξαιρέτως ὁ Ὀβιδίους νέα τινα σύνθετα, ὡς aurigena (Met. V. 250), Apennigena (XV, 432), draconigena (C. Fast. II,

865), Ianigena (Met. XIV, 381), amnicola (Met. X, 96) ignipes (M. II 392), flexipes (M. X. 99), penatiger (M. XV, 450). Τῶν οὐσιαστικῶν εἰς οὐ ποιοῦσι μάλιστα οἱ ποιηταί : canorus, honorus, odorus. Ἐπιθετικῶς εἰσὶ ἐν χρήσει παρὰ ποιηταῖς : iuvenis, senex.

ζ.) Τινὰ ἐπιθετα κεῖνται μετὰ παραλήψεως τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀντὶ ἐνὸς οὐσιαστικοῦ. Τοιαῦτα εἰσὶ : *bidens* (θηλυκ. ἐάν τῳ *ovis* συμπληρωθῇ, ἀρσ. ὡς γέωργικὸν ἐργαλεῖον), *bipennis* (*securis*), *caerulea* (*maria*), *cornipes* (*equus*), *frigida* (*aqua*), *lupatum* (*frenum*), *molaris* (*lapis*), *purum serenum* (*coelum*), *Liburna* (*navis*), *Caecubum*, *Albanum*, *Chium*, *Falernum*, *Massicum* (*vinum*).

§ 92.

MOPIA.

ΕΠΙΡΡΗΜΑ.

α.) Τὰ ἐπιρρήματα συνάπτονται Ἑλληνικῶς ὡς οἱ πάσαι φιλόσοφοι, οὐσιαστικοῖς ἅμα μὲν ὑπὸ χωρικῶν, π. χ. tu intus pateram proferto foras. Plaut. Amph. II 2, 138. Illam hinc civem esse aiunt. Terent. Andr. V, 1, 14. Heri semper lenitas. Ter. Andr. I, 2, 4. Non tu nunc hominum mores vides. Plaut. Pers. III, 1, 57, ἅμα δὲ ὑπὸ ἐπικῶν καὶ ἐλεγειοποιῶν : π. χ. apparet domus intus Verg. Aen. II, 483. Ignari sumus ante malorum. Aen. I, 198. Rus hoc vocari debet, an domus longe Martial III, 58. Μὴ συγχέτω τις τοῦτω τὸ σύμπτωμα, ὅπου πρὸς τῷ ἐπιρρήματι ἐν ἐπίθετον καίται, π. χ. candidus ante sinus Tibull. I, 40, 68.

Lupus nocturnus obambulat. Verg. G. III, 538.

Et pura nocturno renidet luna mari. Hor. Carm. II, 5, 19.

— Vos exemplaria graeca.

Nocturna versate manu, versate diurna. Hor. A. p. 269.

Vespertinumque pererro saepe forum. Hor. Serm. I, 6, 113.

Serus in coelum redeas. Hor. Carm. I, 2, 45.

Vix primos inopina quies laxaverat artus. Verg. Aen. V, 857.

Auro plurima fluxit (Italia.) Verg. G. II 466

Οὕτω ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, π. χ. ἡδε (ἡ νόσος) μοι ὀξεία φυτᾶ καὶ ταχεῖ ἀπέρχεται. Σοφ. Φιλ. 808. Ἄπας μὲν οὐ γένοιτ' ἀν εἰς ἡμᾶς φίλος. Εὐριπ. 439. Εὐδὸν παννύχιοι. Ὀμ. Σκοτιαίους διελθεῖν τὸ πεδίον. Ξεν. Αν. IV, 15 κ.α.π.

γ.) Μάλιστα δὲ τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων φιλοῦσι παρὰ ποιηταῖς ἀντὶ τῶν ἐπιρρήματων νὰ κῆνται, π. χ.

Dulce ridentem Lalagen amabo.

Dulce loquentem. Hor. Carm. I, 22, 23.

Saxosum sonans Hypanis. Verg. G. IV, 370.
σπανιώτερον ὁ πληθυντικός οἷον multa gemens. Verg. Aen. V, 868.

Victor equus pede terram crebra ferit. Verg. G. III, 499.

Venti transversa fremunt. Verg. Aen. V, 19.

Οὕτω παρὰ τοῖς Ἑλλήσι· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευσεν. Ὀμ. Ίλ. II 438.

Πολλὰ μὲν ἐπαινέσαντες, πολλὰ δὲ δεξιωσάμενοι τὸν Κύρον ὥχοντο οἴκαδε. Ξεν. Κυρ. III, 2, 14.

δ.) Καὶ ἐν ῥῆμα μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου δευτέρου τινος ῥήματος ὑπέχει χώραν παρὰ ποιηταῖς ἐπιρρήματος.

Certant illudere capto, τούτεστι certatim illudunt. Verg. Aen. II, 64.

Quo pinus ingens albaque populus.

Umbram hospitem conso ciare amant, τούτεστι amice consociant. Hor. Carm. II, 3, 9.

Πρὸς δὲ ἐξῆς Ἑλληνισμοὶ ἀνήκουσιν ἐνταῦθα : fallere μετὰ μετοχῆς ἢ ἀπαρεμφάτου (λανθάνειν μετὰ μετοχ.) ἀντὶ clam oion qui natus moriensque fefellit. Hort. epist. I, 17, 40 (τὸ ἐπικούρειον : λάθε βιώσας). Λίαν ὁμοιον : fallentis semita vitae τούτεστι obscurae. Hor. Epist. I, 18, 103. Ἐκ τῶν πεζικῶν ὁ Τάκιτος τοῦτο ἐμιμήθη οἷον : quae commutatio neque Neronem fefellit (τούτεστι effugit) Ann. 13, 43. Τὰ ἄλλα χρωῖνται οἱ ποιηταὶ τῷ fallere ὁμοίως ἀντὶ oblivionem afferre : fallebat curas aegraque corda labor. Ovid. Trist. 3, 2, 46 (ἐπέλησεν ἅπαντας ἐσθλῶν ἢ δὲ κακῶν. Ὀμ.) Iam vino quaerens, iam somno fallere curam. Hor. Serm. 2, 7, 114. (Λήθοντο δὲ χάρις Ὀμ.) Οὕτω καὶ furerere : ecce furit te reperise atrox Tydides. Hor. Carm. 4, 15, 27. (μαργῶντ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰέναι δόρυ. Εὐριπίδ.). Ἔτι δὲ rapere μετὰ μιᾶς αἰτιατικῆς : Quin trabe vasta Aegaeum rapias Pers. 5, 144. (Ἐκτῶρ δ' ἀρπάξας λᾶαν φέρεν. Ὀμ. Ίλ. 12, 445.)

ε.) Μνήμης ἄξιοι εἰσὶ ποιητικοὶ τινες ἐπιρρηματικοὶ σχηματισμοί, οἷον : forsan, mage, pote, inferne, duriter, ampliter. Τὸ ἐπιρρήμα sic χρησιμεύει μάλιστα παρὰ ποιηταῖς εἰς ἐπιμαρτυρικούς τύπους :

Sic te Diva potens Cypri,

Sic fratres Helenae. lucida sidera

Ventorumque regat pater. Hor. Carm. I, 3, 4.

Adnue, sic tibi sint intonsi Phoebe, capilli ;

Sic tua perpetuo sit tibi casta soror. Tibull. II, 5, extr.

ς.) I am δηλοῖ, ὡς καὶ ἐν τῷ πεζῷ παρόντα τινα χρόνον ἄλλῳ τινι παραβαλλόμενον. Οὕτως εἶνε Aen. V, 638 : i am tempus agi res διάφορον τοῦ : nunc t.a.r. Πολλάκις συνά-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

λοιποῦ δὲν πρέπει νὰ γένη, οἷον: desine Maenalius, iam desine, tibia versus. V. Ecl. VIII, 61. Ἐνίοτε ὑπερθετικῶς: et iam per moenia clarior ignis auditur. Aen. II, 705. Οὕτως ὁ τύπος: iam magis atque magis. Aen. XII, 239. Προσέτι συνάπτεται τῷ μέλλοντι: hic iam ter centum totos regnabitur annos Gente sub Hectorea. Verg. Aen. I, 272. Ποιητικαὶ συνάψεις εἰσι: iam olim, iam tum, iam denique, iam tandem. Ποιητικαὶ ὑπερβολαὶ γίνονται διὰ τῶν: et iam, iamque, iamque adeo, interea iam. Ἰδιαί σημασίαι εἰσι: μετ' ὀλίγον, ἥδη: et iam iussa facit. Aen. I, 302, ἔτι: alius Latio iam partus Achilles. Aen. VI, 89. Iam iam (οὐχὶ iam iam) καὶ iam iamque τίθενται πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἐγγίς ἐπιχειμένου· οἷον: atra silex iam iam lapsura — imminet. Aen. VI, 602, καὶ τοῦ ἀκαριαίου: iam iam nulla mora est: sequor — Aen. II, 701. Et iam iamque magis εὐρηται παρ' Οὐεργιλίῳ Aen. XII, 940.

ζ.) Tum (ἀνθ' οὗ tunc δὲν δύναται νὰ κῆται, πρὸς δὲ tum ἀντὶ tunc εὐρηται) ἐπιτρέπει, μάλιστα παρ' Οὐεργιλίῳ, τὰς ἐξῆς συνάψεις. tum primum, tum-ut, tum quum, tum quoque, quum-tum, dum-tum, postquam-tum, ubi-tum. Δηλοῖ ἐν τοῖς ἄλλοις τὴν χρόνου συνέχειαν (καὶ ἐν ἀποκρίσεσι: tum prius Aeneas etc.); χρησιμεύει εἰς ἀταρτηρήσεις καὶ περιγραφὰς (Verg. Ecl. II, 45 — 50. Aen. VI, 20, 273 sqq. κ.α.π.). Tum vero ἐπιρρώννυσι καὶ ζωοποιεῖ τὸν λόγον. Tum vero ardemus scitari et quaerere causas. V Aen. II, 105. Ἑλληνικῶς συνάπτουσιν οἱ ποιηταὶ tum ἐπιθέτοις καὶ μετοχαῖς· οἷον Nec plura moratus tum laeva taurum tenet. Aen. V, 382. Saucius ille gravi venantum vulnere pectus, tum demum movet arma leo. Aen. XII, 5. Ομοίως deinde, οἷον Sic fatus deinde etc. Aen. II, 391 (εἶτα, ἔπειτα). Sic deinde locutus, effatus etc. Καὶ τὸ sic προστίθεται Ἑλληνικῶς τῇ μετοχῇ· οἷον παρ' Οὐεργιλίῳ Aen. I, 225. Iuppiter — Despiciens — sic — constituit. ι.) Adeo δηλοῖ πρῶτον usque ad id, οὕτω μάλιστα παρὰ

Πλάτῳ καὶ Τερεντίῳ. Πλὴν τῶν συνήθων σημασιῶν φαίνεται ὅτι ἐνίοτε τὸ ἡμέτερον λίαν δηλοῖ (Servius ad Aen. VII, 427). Τῷ nunc καὶ iam συνδεδεμένον, ἐπιτείνει τούτων τὴν σημασίαν: iamque adeo super unus eram V. Aen. II, 567. Nunc adeo, quae sit dubiae sententia menti — expediam. Aen. XI, 314. Τοπικοῖς ἐπιρρήμασι συνδεδεμένον δηλοῖ· δὴ = gerade· οἷον hinc adeo Ecl. IX, 59. Ἐν τοῖς γεωργικοῖς τοῦ Οὐεργιλίου (οὐκ ἐν τῇ Αἰνείαδι) δηλοῖ πολλάκις ἐπιτακτικόν τι etiam· οἷον ver adeo frondi nemorum; ver utile silvis. Georg. II, 323. Omne adeo genus in terris hominumque ferarumque in furias ignemque ruunt. G. III, 242.

ο.) Ultro (ὡς ultra, κυρίως ἀφαιρετικῇ τοῦ ἀπηρχαιωμένου ulter) δηλοῖ παρὰ Βεργιλίῳ τοῦλάχιστον 1) insuper, adeo εἰς τὸ πέραν, 2) ab ulteriore loco περαιόθεν, 3) non provocatus, non rogatus. Ἐν Αἰν. II, 145 his lacrimis vitam damus et miserescimus ultro ἐρμηνεύεται τοῦτο ὑπὸ Heyne: libenter, facili promptoque animo, ὑπὸ Döderlein (lat. Syn. p. 107): vel ultro, nedum rogati.

ι.) Proinde (παρὰ ποιηταῖς μόνον δισύλλαβον proindē) ἔτι δὲ usque (διηνεῶς) εἰς μᾶλλον ποιητικὰ ἢ πεζὰ. Iam dudum λαμβάνει παρὰ ποιηταῖς τὴν σημασίαν: παρὰντίκα = sogleich· οἷον: iam dudum sumite poenas. Verg. Aen. II, 103. Τὸ ἐπιρῥημα qua εἶνε ποιητικώτερον τοῦ ubi· οἷον Qua terra patet, fera regnat Erynnis. Ovid. Met. I, 241.

κ.) Ποιητικῇ τις παράλειψις εἶνε ac, atque, quam ἀντὶ aeque ac κ.τ.ε. παρὰ Πλάτῳ καὶ Κατούλλῳ· οἷον

Quem esse amicum ratus sum, atque ipse sum, mihi. Plaut. Bacch. III, 6, 20.

Rem heri diligenter tutetur, quam si ipse assit. Plaut. Men. V, 6, 3.

Et non pistrino traditur atque asinus. Catull. 93, 40.

λ.) Τοῖς ἐπιρρήμασι: clam, palam, simul, procul χαῶνται μάλιστα οὐ ποιεῖται τῇ ἀφαιρετικῇ συνδεδεμένους καὶ ὡς προσηγορία ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

μ.) Πολλὰ πλείονα εἰσι τὰ παραδείγματα πλεοναστικῶν συχνοῦ ὁμοίων, ἢ τῶ νῶ συγγενῶν ἐπιρρήμάτων. Ὁ πεζὺς δ' ἂν οὐκ ἔχει ὅλους ξένους πλεονασμῶν· οἷον *deinde postea, etsi quamvis, at vero, prorsus valde* κ.α. Πολλὰ συχνότερον χρῆται τοῖς αὐτοῖς ἢ ποιητικῇ γλώσσᾳ, ἐξαιρέτως οἱ τῇ κοινῇ γλώσσῃ συγγενεῖς κωμικοί. Οὗτοι χρῶνται *aedepol nae, aedepol profecto, certe pol, continuo protinus, deinde hinc, ergo igitur* (καὶ παρ' Ἀπουλλίου), *ergo propterea, hercle certo, hercle nae, ibi tum, itaque ergo, iterum atque iterum* (ἔτερον ἔτερον καὶ Πλινίου καὶ Φλόρου, οὐδέποτε παρὰ Κικέρωνι, ὅστις ἀντ' αὐτοῦ *iterum et saepius λέγει*), *iure optimo merito, olim quondam, primum iam a principio, procul longe, propere ocius, quasi si, repente subito, rursus denuo* (πάλιν αὖθις Ὀμ.), *similiter itidem, simul una, usque semper*.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἐπικοί καὶ οἱ Ἑλεγειοποιοὶ ἔχουσι ὁμοίους πλεονασμούς· οἷον *nimum nimiumque post hinc, tum porro* κ.α.π.

§ 93.

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ.

α.) Ἀπὸ κεῖται ἀντὶ α παρ' Οὐεργιλίου μόνον πρὸ τῶν συμφώνων j, l, r, s, t, καὶ πρὸ τῶν ὁρισμένων λέξεων: *Jove, littore, laeva, radice καὶ radicibus, rege, rupe, sede, stirpe*, ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς Ἑλλην. ἀπὸ εἰς τὴν τοπικὴν ἐρώτησιν: πῶθεν; (woher?). Τὴν αβ τιθεῖσιν οἱ ποιηταὶ πολλάκις, ὅπου ὁ πεζὺς τῇ μόνῃ ὀργανικῇ ἀφαιρετικῇ χρῆται π. χ. *nigram medio distinctus ab albo frontem* Ovid. M. 3, 224. Τὸ ἐναντίον λαμβάνει οὐχ' ἥττον συχνὰ χώραν: *desertaque coniuge ploret*. Ov. Her. 3, 76.

β.) Ἐκ κεῖται παρ' Οὐεργιλίου σπανίως πρὸ συμφώνων, πλὴν πρὸ τῶν μονοσυλλαβῶν ἀντωνυμιῶν: *ex se, ex me*, ἢ ἐάν τις ἀριθμὸς ᾗνε ὁρισμένος, ὡς: *ex vobis unus*, ἐν τισὶν ὁμοίαις

εἶον: *ex diverso, ex longo, ex more*, ἢ ἐάν κεῖται μετὰ τὴν πτώσιν τῆς ὡς: *ipsis ex vincula sertis*. Ἐνίοτε κεῖται ἢ αβ ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς φιλικῆς σχέσεως: *Ceres est ipsa ab Iaccho* Lucr. IV, 1161, τουτέστι *amica Iaccho*.

γ.) Ταῖς α, de, ex περιφράζουσι πολλάκις οἱ ποιηταὶ τοῦ γένους ἐπίθετα, ἢ ἄλλα π. χ. *pastor* ab Amphryso ἀντὶ *Amphrysus* (τουτέστι *Apollo*) Verg. G. III, 2, *Fulgorem* ab auro ἀντὶ *aureum* Lucr. II, 50. *Nec de plebe deo* Ovid. M. I, 594. *Sigum* de marmore M. V, 183. *Ut rudis a scabra Turpis asella mola*. Ov. A, a. III, 290. *Psittacus, Eois imitatrix ales* ab Indis: O. Am. II, 6, 4. *Dulces a fontibus undae*. Verg. G. II, 243. Ἡ αὐτὴ περίφρασις ἐπιθέτου τινος γίνεται τῇ ad, μάλιστα ἐν τῇ δηλώσει σκοποῦ τινος: *tum Sallii a d cantus adsunt* Verg. Aen. VIII, 285. *Fidus a d limina custos*. Aen. IX, 648. *Ad limina servi* Sil. it. I, 66. *Lygdamus a d cyathos*. Prop. IV, 8, 37. *Canes a d venandum* Ter. Andr. I, 4, 30.

δ.) Cum κεῖται ὑπερσυχνάκις ἀντὶ τοῦ et. *Tecum κεῖται* παρὰ τοῖς κωμικοῖς ἀντὶ: *habeas tibi*. Πολλάκις χρησιμεύει καὶ τὸ cum πρὸς δήλωσιν τῆς ἀγανακτήσεως ἢ τοῦ σκορακισμοῦ ὡς: *abi in malam rem cum ista conditione*. Plaut. Epid. I, 4, 33.

ε.) *Tenus* συντάσσεται μόνον παρὰ ποιηταῖς μιᾷ γενικῇ. *Subter* μόνον παρὰ ποιηταῖς τῇ ἀφαιρετικῇ. *Absque* ἐστὶ μόνον τῶν κωμικῶν ἰδίᾳ.

ς.) *Apud* ἔχει μάλιστα παρὰ τοῖς κωμικοῖς πολλάκις τὴν σημασίαν τῆς in· οἷον *apud villam est* (ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος μνηθὲν Verr. II, 4, 22: *coenam dabat, apud villam in Tyndaritano*, ὡς ὁ Οὐεστροφύλιος λέγει *an meam Hause*). Ὁ Ἑλλην χρῆται οὕτω καὶ τῇ πρὸς π. χ. πρὸς μέση ἀγορᾷ Σοφ. Tr. 374. *Circa καὶ circum* διακρίνονται ὑπὸ ποιητῶν ἥττον ἀ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ Per κεῖται ἐνίοτε, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑστέρων ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚῇ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚῇ MOUSEION 237ΟΥΡΙΟΥ cta per ambas (zonas) Verg.

ζ.) Ἐν τῇ θέσει τῶν προθέσεων διδῶσιν οἱ ποιηταί. τὴν ἄδειαν ἢ ἐμβολήμοις λέξεσι νὰ τὰς χωρίζωσι τῶν πτώσεων τῶν οἶον :

— argutos inter strepere anser olores. Verg. Ecl. IX, 36.
ἢ νὰ τὰς ἀναστρέψωσι π. χ. :

Quos inter Augustus recumbens.

Purpleos bibit ore nectar. Hor. Carm. III, 3, 44.

Spemque metumque inter Verg. Aen. I, 222.

Errabant maria omnia circum V. Aen. I, 36.

His accensa super. V. Aen. I, 33.

Nihil astra praeter vidit et undas Hor. Carm. III, 27, 34.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι προσέτι αἱ : ad usque, ab usque, capropter.

§ 94.

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ EN ΣΥΝΘΕΣΕΙ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνθέτων ἐστὶ καθόλου ἐν τῇ Λατινικῇ, κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς γλώσσης ταύτης, πολλῶ μείων, ἢ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Τὸ αἴτιον κεῖται ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ ἐν τῇ ὀλίγῃ εὐπειθείᾳ τῆς Λατινικῆς γλώσσης τῷ στίχῳ. Ἰδιότητες ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν σύνθεσιν εἰσὶ :

α.) Ἡ συχνὴ χρῆσις τοῦ ἀπλοῦ ἀντὶ τοῦ συνθέτου· οἶον linquere ἀντὶ relinquere, ferre ἀντὶ auferre, afferre, conferre κτλ. ponere ἀντὶ imponere, apponere, μάλιστα deponere, ridere ἀντὶ arridere, temnere ἀντὶ contemnere, serere ἀντὶ disserere κ.α.π.

β.) Ἡ πλεοναστικὴ ἐπανάληψις μορίου τινος, ἐξαιρέτως τῆς προθέσεως πρὸς τῷ συνθέτῳ π. χ. perparce nimium (Ter. Andr. II, 6, 22), praemittere prius, praedicere prius, praesentire ante, praelabi ante, retro referri, καὶ referre, rursus reverti, recipere se rursus, redire rursus, αἱς ἐπαναλήψεις οἱ ποιηταί συχνώτερον γε χρῶνται ἢ οἱ πεζοί.

γ.) Πρὸς δὲ μνήμης ἁξίως ἐστὶ ὁ χωρισμὸς τῆς προθέσεως

ἀπὸ τοῦ ῥήματος τῆς, μάλιστα ἐν ταῖς προθέσεσι : circum, in, inter, post, prae, super π. χ.

Turba circum te stans Hor. Serm. I, 3, 135.

: Et multo nebulae circum dea fudit amictu. Verg. Aen. I, 446.

Miraris cum tu argento post omnia ponas. Hor. Serm. I, 4, 86.

Praeque diem viniens. Verg. Ecl. 8, 47.

Iamque adeo super unus eram. Verg. Aen. II, 567.

Ἡ in φιλεῖ μόνον τῷ que τοῦ ῥήματος νὰ χωρίζηται :

Exanimatque indignos inque merentes. Lucr. II 1402.

Quaeque queunt conturbari inque pediri—III, 4, 85.

Inque salutata m linquo. Verg. Aen. IX, 288.

Ille pedem referens et inutilis inque ligatus. Aen. X, 794.

Πολλῶ σπανιώτερον χωρίζονται ἡ con καὶ ἡ dis τοῦ ῥήματος : con brachia suefaciunt Lucr. VI, 396 ἐστὶ κριτικῶς ἀμφισβητήσιμον, βεβαιώτερον : con formae formare figuram Lucr. IV, 67. Disque tulissent Plaut. Trin. IV, 4, 14. Ὁμοίως εὐρηγνται, εἰ καὶ οὐ συχνάκις, de· οἶον deque dicata (Lucilius ἐν Non. σ. 287), per· οἶον perque pliatas Lucr. II, 395. Καὶ οὐσιαστικὰ τῇ τμήσει χωρίζονται, ὡς τὸ γνωστὸν : septemque triones. Πεζαὶ τινὲς τμήσεις λαμβάνουσι χώραν ἐν τοῖς : iusiurandum (iusque iurandum), respublica (rem vero publicam), ἐν ταῖς συνθέσεσι μετὰ τῆς per (per mihi gratum feceris), magnopere (magno autem opere). Διὰ τὴν συχνὴν ἐστὶ ὡς πάντες ἴσασιν ἡ τμήσις παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ποιηταῖς· οἶον ἦμιν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι κ.α.π.

§ 95.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΤΙΟΥ

α.) Οἱ ποιηταὶ ἄπτονται ἅμα μὲν παραλείποντες, ἅμα δὲ προωφνοῦν τὰς τὰς προτάσεις συναπτοῦσι συνδέσμοις μετὰ μεί-

ζονος ἐλευθερίας τοῦ ἔργου, ἢ οἱ πεζοί. Ὁ ἄριστος πεζὸς, οὗ ὁ Κικέρων παρέχει τὴν τάξιν, κατέχει ἐν τῇ χρήσει τῶν συνδέσμων πολλὴν θησαυρὸν λεπτότητος τῆς λέξεως· ἀνθ' ὧν ἀσύνδετοι συντάξεις, ὡς ὁ τοῦ Οὐεργιλίου στίχος (ecl. 1, 11) : Non equiden invidéo : miror magis : undique totis usque adeo turbatur aquis — μόνον ἐφ' ὠρισμέναις περιστάσεσι ἐν τῷ λόγῳ ἐπιτρέπονται.

β'.) Ἐν τοῖς συνδετικοῖς καὶ διαζευκτικοῖς συνδέσμοις εἰσι πρῶτον.

1. nec non καὶ ὁ τοῦ Οὐεργιλίου nec non et μόνον ποιητικοί.

2. Atque, ac, et, que εἰσι παρὰ ποιηταῖς ἥττον ἀκριβεῖς, ἅτε ἐν τῷ πεζῷ διάφοροι ὄντες· ἀλλ' εἰσι ὡς τὰ πολλὰ atque καὶ ac ἰσχυρότεροι καὶ δεινότεροι τοῦ et καὶ que.

3. Οἱ ποιηταί, οἵτινες τὰ τῶν κώλων πολλάκις ἐν τρυφερᾷ μορφῇ ὑποδεικνύουσι, τιθέασιν τοὺς συνδετικούς συνδέσμους ἀντὶ ἄλλων, τὴν σύναψιν ὠρισμένων σημαίνουσιν λέξεων καὶ δὴ : ἀντὶ nam· οἷον Nunc etiam horribili visu portenta sequentur, et socii amissi petierunt aethera pennis. V. Aen. XI, 271. ἀντὶ τοῦ ἐναντιωματικοῦ sed, μάλιστα ἐὰν ἀρνήσις προηγῇται· οἷον prolesque virilis nulla fuit primaque oriens erepta iuventa est. V. Aen. VII, 50.

ἀντὶ autem ἐν καταρυσμῷ ὁμοίων πραγμάτων· οἷον hic stirpes obruit arvo, quadrifidasque sudes et acuto robore vallos. Silvarumque aliae pressos propaginis arcus expectant V. Georg. II, 26.

ἀντὶ at· οἷον segetes altae campique natantes lenibus horrescunt flabris summaque sonorem dant silvae. Verg. Georg. III, 199.

4. Οἱ συνδετικοὶ σύνδεσμοι τίθενται εἰς δῆλωσιν ὀξείας συννεύσεως· οἷον

Primaque per coelum, nervo stridente sagitta

Hyrtacidae iuvenis volucres diverberat auras,

Et venit, adversique infigitur arbore mali.

Verg. Aen. V 502. Οὕτω μάλιστα μετὰ τὰ vix, una &c.

a. οἷον vix ea fatus erat senior: subitoque fragore intonuit laevum. Verg. Aen. II. 692. Audiit una Arruns haesitque in corpore ferrum. Πάθος τοῦ λόγου ποιεῖ ἡ συχνὴ ἐπανάληψις τοῦ συνδέσμου :

Flerunt Rhodopeiae arces

Altaque Pangaea et Rhesi Mavortia tellus

Atque Getae atque Hebrus et Actias Orithyia Verg. G. IV, 463.

5. Συχνάκις δηλοῦσιν οἱ ποιηταὶ τοῖς συνδετικοῖς συνδέσμοις πάθον, καὶ δὴ :

ἐπίτασιν τῆς τοῦ νοῦ προσέξεως ἐν ἀφηγήσει (γερμαν. da, ἑλλην. καὶ τότε)· οἷον at sociis — cecidere animi etc. . . . Et pater Anchises passis de littore palmis numina magna vocat. V. Aen. III, 263.

Ἀγανάκτησιν· οἷον et quisquam numen Iunonis adorat? Aen. I, 48.

Ἀπειλήν· οἷον iam pridem ille a me illos abducere Thestylis orat; et faciet etc. V. Ecl. II, 43.

Παρόρμησιν : e t dubitamus adhuc virtutem extendere factis? Aen. VI, 807.

Φόβον : nunc Phoenissa tenet Didō, blandisque moratur vocibus : e t vereor quo se Iunonia vertant hospitia. Aen. I, 670.

Εἰρωνείαν : iam venio moriturus et haec tibi porto dona prius Aen. X, 881.

Περιεργίαν : e t quae tanta fuit Romam tibi causa videndi? V. Ecl. I, 27.

6. Τῷ συνδέσμῳ ἐξακολουθεῖ ὁ λόγος μετὰ μακρὰς μεταξὺ προτάσεις καὶ παρενθέσεις· οἷον παρ' Οὐεργιλίῳ Georg. II, 434.

Quid maiora sequar? — salices humilesque genestae,

Aut illae pecori frondem, aut pastoribus umbras,

Sufficiunt, saepemque satis et pabula melli —

Et vivat nudantem buxo speciare Cytorum etc.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Cuius olorinae surgunt de vertice pennae
(Crimen amor vestrum) formaeque insigne paternae.
Verg. Aen. X, 187.

7. Πολλάκις ἄρχεται ἡ παρένθεσις ἀπὸ τοῦ συνδέσμου, ὡς :
Audieras (e t fama fuit) sed etc. Verg. Ecl. IX, 11. Ille
furens (e t saeva Iovis sic numina poscunt) deserit obses-
sos colles. Aen. XI, 901.

8. Προσέτι εἰσάγει ὁ σύνδεσμος τὴν ἀπόκρισιν ἢ πρόσρῃσιν :
Sic Venus; e t Veneris contra sic filius orsus. Aen. I, 325.
Et mater, cape etc. G. IV, 380.

9. Μετὰ προστακτικὰς δηλοῖ ὁ σύνδεσμος τὴν συνέχειαν
τοῦ προστάγματος :

Dic, quibus in terris, et eris mihi magnus Apollo. Ecl.
III, 106.

10. Εἰ ἀντὶ etiam ἡ quoque καθόλου νομίζονται μάλιστα
ποιητικά. Πρὸς τὸν Κικέρωνα ἐστὶ ἡ χρῆσις κριτικῶς ἀμφιβο-
λος, ἀναμφισβήτητος παρὰ Σουητωνίου, Τακίτου, Κοϊντελιανῆ.

11. Ὡς πρὸς τὸν ac καὶ atque σημειωτέα μάλιστα τὰ ἐξῆς :
Ac κεῖται παρὰ ποιηταῖς οὐ βραδίως πρὸ φωνήεντος (ὡς οὐ-
καὶ ἐν τῷ καλῷ πεζῷ), καὶ πρὸ τῶν : e, g, q, x, πλειστάκις
πρὸ τοῦ t καὶ v. Ἐν τῇ ἐκλογῇ μεταξὺ ac καὶ et ἄγει τοὺς
ποιητὰς ἡ ἔφεσις εὐφωνίας καὶ δεινότητος. Ἄρα ὁ ἰσχυρότε-
ρος ac οὐδέποτε σχεδὸν εὔρηται ἐν τοῖς μαλακοῖς βουκολικοῖς
ποιήμασι. Ὁ atque συνδέει ἀσμένως τὰς ὁμοίας λέξεις π. χ.
h uic mater quamvis atq ue h uic pater adsit. Ecl. IV, 56.
Hunc morem, h o s cursus atq ue h aec certamina. Aen.
V, 596. Hinc atque hinc, magis atque magis, iterum
atque iterum, ultro atque ultro, aliud atque aliud
κ.α.π. πρὸς δὲ ἐν ἀντιθέσεσι· οἷον fas atque nefas, ma-
tres atque viri, facta atque infecta, noctes atque di-
es, huc atque illuc. Ἐν τισι ποιητικοῖς τύποις εἶνε ὁ atque
σεμνὸς π. χ. divom pater atque hominum rex, atque ita
natur.

12. Σημειωτέα προσέτι ἡ ἐπεξηγηματικὴ δύναμις τοῦ συν-

δέσμου (epexegesis. Σύντηξις δύο μᾶλλον ἢ ἥττον διαφόρων
πραγμάτων εἰς μίαν ἰδέαν). Ἐνταυθοῖ ἀνήκει τὸ γνωστὸν σχῆμα
ἐν διὰ δυοῖν (hendiadys)· οἷον pateris libamus et auro.
Ge. II, 192. Umbras et frigora captant. Ecl. II, 8. Molem-
que et montes insuper altos imposuit. Aen. I, 61. Πρὸς τοῦ-
τοις ἀνήκει τῇ ἐπεξηγήσει ἡ ἐγγύτερον ὀρίζουσα σημασία τοῦ
συνδέσμου, ὡς segetes altae campique natantes. Georg. III,
198. Domus atque intima Leti Tartara αὐτόθι IV, 481.
Iudicium Paridis spretaeque iniuria formae. Aen. I, 27. I-
talia — Lavinaque venit littora. Aen. I, 2. (ὅτῃ πρὸς
δῶμα Διὸς καὶ μακρὸν ὄλυμπον. Ὁμ. II, 5, 398.)

13. Ἀντὶ τοῦ πεζοῦ ac μετὰ τὰς λέξεις τῆς ὁμοιότητος καὶ
ἀνομοιότητος χρῶνται ποιηταί τινες καὶ τῷ quam : contra-
ria passus, quam Rhodano stimulatus Arar. Claud. Eutr.
II, 265. Καὶ ὁ ac καὶ ὁ atque κεῖνται παρὰ ποιηταῖς καὶ δὴ
παρ' Ὁρατίῳ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σπανίως παρὰ τισι ὑστερον πε-
ζοῖς, μετὰ συγκριτικὰ ἀντὶ τοῦ quam (παρὰ Κικέρωνι οὐδα-
μῶ), οἷον artius atque hedera. Hor. Serm. I, 2, 22.

14. Ὁ διπλασιασμένος que-que ἐστὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς
ἢ ἐν τοιούτοις πεζοῖς χωρίοις ἐν χρήσει, ἅτινα αἰνίττονται
εἰς τι ποιητικὸν χωρίον, οἷον noctesque, diesque παρὰ Κί-
κέρωνι de fin. 1, 16. Ἐν ἄλλοις χωρίοις, ὡς de or. 1, 26, de
fin. 5, 21 ὁ διπλασιασμός τοῦ que ἀφῆρέθη τῇ νεωτέρᾳ κρι-
τικῇ. Πρὸς δὲ εὔρηται παρὰ ποιηταῖς que — atque.

15. Τὸν nec καὶ neque φαίνεται ὅτι οἱ ποιηταί κατὰ ῥυ-
θμικὴν εὐφωνίαν καὶ δεινότητα διέκρινον. Μάλιστα κρατεῖ
τοῦτο παρὰ τῷ διδασκάλῳ τῆς ῥυθμικῆς τέχνης, τῷ Βεργιλίῳ.
Αἱ κατ' ἐξοχὴν παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ ἀμφοτέρων τῶν λέξεων
γενόμεναι θεωρίαι συγκεφαλαιοῦνται οὕτω :

Ὁ nec εἶνε ἰσχυρότερος, ὁ neque μαλακότερος. Ὁ neque
χρησιμεύει πλεονάκεις τοῦ nec εἰς μεταβάσεις. Ὁ neque σπα-
νίως ἀναλαμβάνεται, ὁ nec συχνάκις. Προηγείται ἀπλή τις
ἐκείνη (ἢ ἡ ἑξῆς) (ἢ ἡ ἑξῆς) (ἢ ἡ ἑξῆς) τότε ἐπεται, ἐὰν ἡ ἄρνησις μένη, ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ neque. Ὁ nec κεῖται μᾶλλον πρὸ συμφώνων, ὁ

neque μάλλον πρό φωνέντων (ἐν τῷ πεζῷ πολλάκις ἀνάπα-
λιν). Πλὴν τῶν : nec — nec, neque — neque εὐρηνται καὶ
neque — nec, nec neque.

16. Ὁ διπλασιασμός τοῦ διαζευκτικοῦ συνδέσμου φαίνεται
παρὰ ποιηταῖς ἐλευθερώτερος, ἢ ἐν τῷ πεζῷ. Ἐπονται ἐπ'
ἀλλήλοις :

sive-ve, seu-ve, seu-aut, οἶον

Sive sacra pavi, sedive sub arbore sacra —

Seu nemus intravi vetitum, nostrisve fugatae

Sunt oculis nymphae. Ovid. Fast. IV, 749

Seu turbidus imber

Proluit ; aut annis solvit sublapsa vetustas.

Verg. Aen. XII, 684.

Seu poscat agna, sive malit haedo

Hor. Carm. I, 4, 12.

Seu temere expecto, sive hoc confingere fas est.

Ovid. Trist. III, 5, 27.

Περὶ τοῦ νε (ἐκ τοῦ vel γινόμενος) κρατεῖ ἔτι μάλιστα,
ὅτι διπλασιάζεται, ἀνθ' οὗ ἐν τῷ πεζῷ vel-vel. Ὁ neu (ἐκ
τοῦ neve γινόμενος) κεῖται πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ne,
nec ἢ neque. Ἀντὶ τοῦ πεζοῦ modo-modo χρῶνται οἱ ποιη-
ταὶ καὶ modo-nunc, modo-rursus.

γ.) Ἐν τοῖς συγκριτικοῖς συνδέσμοις εἰσι ceu καὶ praeut
ποιητικοί, ὁ τελευταῖος μάλιστα ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν κωμικῶν.
Αἱ ἀντὶ ἄλλων τεταγμένοι ποιητικαὶ λέξεις ἐν παραβολαῖς
εἰσὶ :

4. Ἀπλᾶ· Exemplo (exemplo que nivis. Ovid. Pont. II,
3, 89.) More, in morem (more nivis lacrimae sole maden-
tis eunt. Ovid. Her. 13, 52. In morem stagni placidaeque
paludis. Verg. Aen. VIII, 88.) More modoque (ego apud
Matinae more modoque. Hor. Carm. IV, 2, 27.) Ritu
(fundunt simul undique tela crebra nivis ritu. Verg. Aen.
XI, 611.) Sic (fugit ocior aura illa levis sic agna lupum,
sic cerva leonem, sic aquilam penna fugiunt trepidante co-

lumbae. Ovid. M. I, 505.) Talis (forma novi talis mar-
moris esse solet. Ov. Her. 21, 217.) Qualis (surgis Iuleo
invenis cognomine dictus, qualis ab Eois Lucifer ortus a-
quis Ov. Pont. II, 5, 50.) Quale (quale rosae fulgent
inter sua lilia mistae. Ov. Am. II, 5.) Quantus· πρὸς δὲ :
non aliter (non aliter fortes vidi concurrere tauros Ovid.
M. IX, 46.) Non sic, non tam (pelago credas innare re-
vulsas Cycladas Verg. Aen VIII, 694.)

2. Σύνθετοι, ὅπου ἐν τῷ ἄλλῳ κόλῳ sic, ita, talis, haud
aliter, haud secus ἐπαναλαμβάνεται. π. χ.

Ac veluti montis saxum de vertice praeceps cum ruit
avolsum.

sic urbis ruit ad muros. Aen. XII, 684.

Ceu femina primum — suscitatur ignes — Haud secus etc.
Verg. Aen. VIII, 408.

δ.) Ἀντὶ τοῦ ἐπιρρητικοῦ licet χρῶνται ποιηταὶ τινὲς
καὶ τῷ μέλλοντι licebit, οἶον detrahat auctori multum for-
tuna licebit. Ovid. Trist. V, 14, 3. Sis pecore et multa
dives tellure licebit. Hor. Epod. 15, 19. Licet quamvis
συνάπτει ὁ Λουκρήτιος.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ.

§ 96.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τοῦ homines εἰν ἐν τῶν αὐτῶν ἔχῃ οὐσιαστικὴν δύναμιν·
πρὸς. Zumpt lat. Gramm. § 363.

οἷον mortalibus aegris. Verg. Georg. I, 237. Miseris mor-
talibus. Georg. III, 66.

β'.) Τὴν ἀλλαγὴν τοῦ γένους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ δὴ :

1. Τοῦ γένους διὰ τε ἑλλειψιν, οἷον Centauro magna
(δηλ. navi) Verg. Aen. V, 122, καὶ διὰ τὴν σημασίαν :
πρᾶγμα· οἷον triste lupus stabulis. Verg. Ecl. III, 80.
varium et mutabile semper femina Aen. IV, 569: Tur-
pe senilis amor. Ovid. An. I, 9, 4. Ἀνέκει δὲ ἐνταῦθα τὸ
κατὰ τὸν νοῦν, οὐχὶ κατὰ τὴν λέξιν συνταττόμενον γένος
τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (constructio ad synesin) : fata-
le monstrum, quae generosius perire quaerens etc. (δηλ.
Cleopatra). Hor. Carm. I, 37, 24.

2. Τοῦ ἀριθμοῦ. Ἐνταῦθα ἀνέκει ὁ παρὰ ποιηταῖς πολλῶν
συχνότερος, ἢ ἐν τῷ καλῶ πεζῷ ἀπαντόμενος πληθυντικὸς
ἐν συνδέσει μετὰ τοῦ ἐνικοῦ τῶν περιληπτικῶν, οἷον Atria
turba tenent, veniunt leve vulgus euntque. Ovid. Met.
XII, 53. Tura ferant, placentque novum pia turba Quiri-
num. Ovid. Fast. II, 567. Μάλιστα συχνὸς ἐστὶ ὁ πληθυντι-
κὸς ἐν ταῖς περιληπτικαῖς λέξεσι : pars καὶ quisque, οἷον
pars epulis onerant mensas et plena reponunt pocu-
la Verg. Georg. IV, 378. Pars volueres factae. Ovid. Met.
IV, 56. Quisque suos patimur manes. Verg. Aen. VI,
743. Περιοριζέται δὲ ἡ χρῆσις αὕτη, μάλιστα παρ' Οὐεργιλίῳ
ἐν ταῖς ἐξῆς περιστάσεσι : 1) Ἐν περιφράσει προστίθεται
ἡ γενικὴ τοῦ ὅντος ὑποκειμένου, οἷον Georg. IV, 461 : at
chorus aequalis Dryadum clamore supremos imple-
runt montes. Aen. III, 675 : At genus e silvis Cyclopum
... ruit ad portas et littora complent. 2) Ἀληθὲς τις
πληθυντικὸς προηγείται, ἢ τὰ : alii, illi· οἷον Georg. IV, 374
manibus liquidos dant ordine fontes Germanae ... Pars
epulis onerant mensas. Aen. I, 240 : illi tergora
deripiunt costis et viscera nudant, pars in frusta secant.

Εὐρίσκονται προσέτι ἐν περιληπτικοῖς ὁ ἐνικός καὶ ὁ πληθυν-
τικός συνδεδεμένοι, οἷον Verg. Aen. II, 31 : pars stupet
innuptae donum exitiale Minervae, et molem mirantur e-
qui. Σχηματίζουνσι πολλὰ ὀνόματα τὸ ὑποκειμένον, τότε ἔπε-
ται τὸ κατηγορούμενον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (attractionis lege)
τῷ ἀριθμῷ τοῦ ἐγγύτατα κειμένου ὀνόματος, οἷον nec raucae,
tua cura, palumbes, nec gemere aëria cessabit turtur
ab ulmo Verg. Georg. I, 484. Hic illius arma, hic currus
fuit Aen. I, 16. Caper tibi salvus et haedi. Ecl. VII,
9. Τούτων διάφορον : O noctes coenaeque deum, quibus i pse
meique ante Larem proprium vescor. Hor. Serm. II, 6,
63. Ἀλλὰ καὶ ὁ πληθυντικὸς εὐρεῖται διὰ μετρικᾶς αἰτίας,
οἷον : iam pater Aeneas, iam curvo in littore Tarchon
constituere pyras.

γ'.) Τὸν σύνδεσμον τοῦ ἐπιθέτου μετὰ τοῦ μέρους τοῦ ὑ-
ποκειμένου, πρὸς ὃ κυρίως δὲν ἀνέκει (hypallage), οἷον
Tulli ignobile regnum Hor. Sat. I, 6, 9. (κυρίως Tulli ignoi-
bil regnum). Seu te bearis interiore nota Falern-
Carm. II, 3, 8. Laestrygonia Bacchus in amphora.
Carm. III, 16, 34. Tyrrhena regum progenies. Carm. III,
29, 4. Περὶ τούτου πολλὰ παραδείγματα παρὰ τοῖς Ἑλλήσι.
(Lobeck zu Soph. Ai 7).

δ'.) Ἡ ἀρχαίψις ἢ προσθήκη τοῦ est, ὡς τοῦ κώλου
σύνδεσμος ἢ βοηθητικὴ λέξις ἐπακολουθεῖ παρὰ τοῖς ἀρίστοις
τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος ποιηταῖς, οἷον παρ' Οὐεργιλίῳ, καὶ τοῖς
ρῥυμικοῖς νόμοις καὶ τῇ δυνάμει τοῦ λόγου.

1. Τὸ est προστίθεται ὡς τὰ πολλὰ μετὰ τὰ βραχέα φω-
νήεντα ἃ καὶ ἔ ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου : O quoties, et quae
nobis Galatea locuta est Verg. Ecl. III, 72. Medio sie
interfata dolore est. Aen. I, 386· καθόλου ἀσμένως ἐν τῷ
τέλει τοῦ κώλου. Προσέτι ἐν τῷ τέλει ἐνὸς τοῦς συνδέσμου :
si, est, quoniam, τὰς ἀναφορικὰς : qui, quisquis
ἔτι ἔχοντες ἐν τῷ τέλει τὴν μετὰ τὸ ubi καὶ qui, ὅταν τὰ
ἀναφορικὰ δεικτικῆς τινος ἔχῃσι. Verg. Georg. I,

234. Si quando ad proelia ventum est Verg. Georg. III, 98. Etsi nullum memorabile nomen Feminea in poena est Aen. II, 584. Quae postquam — sic ore effatus amico est Aen. III, 463. Quoniam spoliata magistro est. Aen. V, 224. Quod tibi — dicturus Apollo est Aen. III, 154. Quodcumque periculi est Aen. IX, 287. Τοῦναντίον: muscus ubi et viridissima gramine ripa Georg. III, 144. Ubiam patriae perventum ad limine sedis Aen. II, 634. Quarum una corusco semper sole rubens et torrida semper ab igni Verg. Georg. I, 234. Πρὸς τούτοις προστίθεται τὸ ἐστὶ ἐν τῇ ἀποδόσει, οἷον: tali fugientem est voce secutus. Verg. Aen. I, 406. Subita ex alto vox reddita luco est Aen. VII, 95. Προσέτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ ἐν ῥήμα τῷ ὁποίῳ παρακολουθεῖ τὸ ἀνῆκον κῶλον μετὰ τοῦ et (que): qui classibus ignem depulit, et coelo tandem miseratus ab alto est Aen. V, 727. Ἀλλὰ λαμβάνει χώραν διὰ μετρικᾶς αἰτίας καὶ ἐνταῦθα ἐνίοτε τὸ ἐναντίον: redit, atque hominis tandem ore locutus. Verg. Georg. IV, 444. Προστίθεται τὸ ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς: aequum est, multum est καὶ ἐν ὁμοίαις ἀπαρεμφάτῳ συνταττομέναις φράσεσι, π. χ. adeo in teneris consuescere multum est Verg. Georg. II, 272. Tanto me impensius aequum est consulere Aen. XII, 20. Nos aliquid Rutulos contra iuvisse nefandum est Aen. X, 84.

2. Τὸ ἐστὶ παραλείπεται, ἢ ὅταν οὐδεὶς τῶν ἄνω εἰρημένων συνδέσμων εἴτε ἀναφορικῶν προηγῇται, οἷον: Non ea vis animo, Verg. Aen. I, 529, ἢ ἐν προστάγμασι: Parcendum teneris Georg. II, 263. Sanguine quaerendi reditus, animaque litandum Argolica. Aen. II, 118 ἢ ἐν παραινέσεσι: nunc animis opus, Aeneas, nunc pectore firmo. Aen. VI, 264. Πρὸς δὲ ἐν ἐπιφωνήμασι: quae regio in terris nostri non plena laboris! Aen. I, 460, πρὸς τούτοις ἐν βουαίᾳ καὶ ἐμβριθέσι ἀποφθέγμασι: sat patriae Priamoque datum. Aen. II, 291. Ὡς τὰ πολλὰ παραλείπεται τὸ ἐστὶ μετὰ τὰς λέξεις visum,

placitum, licitum, datum· οἷον sic placitum. Veniet etc. Verg. Aen. I, 283. Ἐν τισι περιστάσεσι ἀμφοτέρα παντά-
πασι ἐκ μετρικῶν αἰτιῶν ἐξαρθῶνται.

έ.) Περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ, οὗ ἡ χρῆσις ἐν τῇ ζώσῃ ποιητικῇ γλώσσῃ πολλῶ συχνοτέρα ἐστὶ ἢ ἐν τῷ πεζῷ, σημειωτέον καθ' ὅλου τὰ ἐξῆς.

1. Σπανιότατα ἔπεται τῷ εἶδει τὸ γένος ὡς προσδιορισμὸς, οἷον: allia serpyllumque herbas, contundit olentes Verg. Ecl. II, 11.

2. Τῷ γένει προστίθεται τὸ εἶδος ὡς προσδιορισμὸς: dant utile lignum, navigiis pinos, domibus cedrumque cupressosque Georg. II, 442. Terras animalia fessa per omnes, alituum pecudumque genus sopor altus habebat Aen. VIII, 26.

3. Καὶ ἄλλοι ἐπιθετικοὶ ὀρίσμοι προστίθενται· οὗτος ἐστὶ ὁ συχνότατος τρόπος τοῦ προσδιορισμοῦ: effodiuntur opes, irritamenta malorum Ovid. Met. I, 140. Homines, durum genus Georg. I, 63. Τῇ προτάξει τοῦ προσδιορισμοῦ ἐπιτείνεται ἡ ἔμφασις: vos, o clarissima mundi Lumina, — Liber et alma Ceres. Georg. I, 5.

4. Ἐλευθερώτερος τρόπος τοῦ προσδιορισμοῦ εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις κατὰ τὸν νοῦν οὐκ ὀνόματί τινι παρακολουθῇ, ἀλλὰ τῇ συνεπεῖᾳ συμπραττομένην τινα διασάφησιν τοῦ ὅλου κεφαλαίου περιέχει, οὕτω: silvas saltusque sequamur intactos, tua, Maecenas, haud mollia iussa. Verg. Georg. III, 40 (τουτέστι: quae tua sunt iussa.) In medio classes aeratas, Actia bella, cernere erat (τουτέστι repraesentantes pugnam Actiacam). Aen. VIII 675. Iam quaerit sidera, opacae noctis iter (τουτέστι iter per opacam noctem monstrantia). Aen. X, 161. Primus turmas invasit agrestes Aeneas, omen pugnae, stravitque Latinos (τουτέστι: id quod omen erat pugnae). Aen. X, 310.

5. Ἰδίως, προσδιορισμοῦ ἐν εὐρυτέρῳ νῷ ἐνομήσθη ἡ καλουμένη Ἐποκείσις. Ἡ ἐκτὴ ἐξαρθᾶται, ὡς ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ πεζῷ,

ἐκ τῶν: et, que, atque, ἄτινα μόρια ἔπειτα, ὡς συχνὰ, τὸ ἐλ-
ληνικὸν καὶ, ἐπεξηγητικὴν σημασίαν λαμβάνουσι. (πρὸς §
95, β, 12.) Ἰδιὸς ποιητικῆς ἐπεξηγήσεως τρόπος γίγνεται,
ὅταν ἀπὸ καθολικῶν πραγμάτων διὰ τοῦ et εἰς ἰδικὰ χωρεῖ.
π. χ. di patrii indigentes, et Romule Vestaque mater. Verg.
G. I, 498. Nereidum Phorcique chorus, Panopeaque virgo.
Aen. V, 240. Te greges centum Siculaque circum mugiant
vaccae Hor. Carm. II, 16, 33, ἐν οἷς παραδείγμασι τὸ ἰδικὸν
ἐξαίρεται. Οὐ μόνον λέξεις ἀλλὰ καὶ κῶλα οὕτω per epexege-
sin προστίθενται, π. χ. Pars in gramineis exercent membra
palaestris; Contendunt ludo, et fulva luctantur arena. Verg.
Aen. VI, 643.

ς.) Ἐν τῇ συνάψει τοῦ κυρίου καὶ ἀναφορικοῦ κώλου τί-
θεται καὶ ἐν τῷ πεζῷ τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου κώλου ἐν τῇ
αὐτῇ πτώσει μετὰ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν, π. χ. quam
urben statuo, vestra est. Ἄλλ' οἱ ποιηταὶ τιθεῖσι τὴν αἰτια-
τικὴν καὶ πρὸ τῆς ἀντωνυμίας (attractio casus): urbem
quam statuo, vestra est. Verg. Aen. I, 573. Συχνάκις,
εὐρηται ἡ χρῆσις αὕτη παρὰ τοῖς κωμικοῖς: istum, quem
quaeris, ego sum. Plaut. Cure. 3, 49. Naucratem
quem convenire volui, in navi non erat Plaut. Amph.
4, 14.

ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΗΤΩΣΕΩΝ.

§ 97.

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ.

α.) Ἡ αἰτιατικὴ ἐν τῇ καθολικῇ αὐτῆς σημασίᾳ τούτεστι
ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς φορᾶς καὶ ἀναφορᾶς δύο ἐφεξῆς ἀντικειμέ-
νων ἐστὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἑλληνικῶς πλεονάκις ἐν χρήσει,
ἢ παρὰ τοῖς πεζοῖς. Ἡ πλέον γνωστὴ τὸ κατὰ τοῦτο εἶναι ἡ
καλούμενη accusativus graecus μεταφραστικὴ τῇ κατὰ
καὶ δὴ:

1. Ἐν ἐπιθέτοις καὶ ἀντωνυμίαις: omnia Mercurio si-
milis vocemque coloremque Aen. IV, 558. Qui
genus? unde domo? Verg. Ven. VIII, 114. Os
humerosque deo similis Ven. IV, 558.

2. Ἐν ῥήμασι, μάλιστα ἐν μετοχαῖς τοῦ παθητικοῦ παρ-
χημένου: tremit artus Georg. III, 84. Sibila colla-
tumens Georg. III, 421. Παραδείγματα μετοχῶν, ἐξαίρετως
τῶν ῥημάτων: ἀμφιεννύναι, ἐνδύειν (inductus, indutus,
einctus, accinctus κτλ.) μετὰ αἰτιατικῆς εἰς λίαν συχνά:
roseas laniata genas Verg. Ven. 12. 606. Longos in-
compta capillos Tib. III, 2, 41. Λίαν πολλῶς παράκει-
ται καὶ ἡ ἀφαιρετικὴ πρὸς ἐγγύτερον ὁρισμὸν τῆς μετοχῆς:
canentia dura traiectus penna tempora cantat olor.
Ovid. Fast. II 440. Inductaque cornibus aurum
victima vota cadit. Ovid. M. VII 461. Λίαν ἐλπίθερόν ἐστι:
puero laevo suspensi loculos tabulamque lacerti Hor.
Serm. I, 6, 74. (ἐξηρτημένοι τὴν πίνακα.)

β.) Τοῦτο συγγενὲς ἐστὶ ἡ ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῆς αἰτι-
ατικῆς τῶν οὐδετέρων ἐξ ἐπιθέτων παρὰ ποιηταῖς, οἷον dul-
ce ridentem Lalagem amabo, dulce loquentem. Hor.
Od. I, 22. Quiddam inamabile ridens Ovid. A. a. III, 289.
Πολλὰ τούτων μεταβαίνουνσι εἰς τὸν πεζὸν, οἷον: immensum,
aeternum, falsum, serenum παρὰ Τακίτῳ καὶ Σουητωνίῳ,
sublime παρὰ Κικέρωνι mirificum παρὰ Οὐαλ. Μαξ. ἐπιρρη-
ματικῶς κεῖται παρὰ ποιηταῖς cetera ἀντι ceterum (πρὸς τὰ
λοιπὰ, πάντα κ.α.π.): Cetera Graius. Verg. Aen. III,
594. Cetera fulvus. Hor. Carm. IV, 2, 59.

γ.) Ἐν τῇ συντάξει ἀμεταβάτων τινῶν ῥημάτων τῇ αἰτι-
ατικῇ εἰς τινὰ τῶν ἰδίων μάλιστα τῆς ποιητικῆς γλώσσης.
Οὕτω pallere, pavere, tremere, trepidare, πρὸς δὲ aduesce-
re, insuescere (δις παρ' Ὀρατίῳ), celerare, cunctari (ἀντι-
παρὰ τῷ celeriter, celeriter), properare καὶ deproperare, desinere, dormire,
erumpere (erumpit Hor. Carm. I, 44, 8.), perire, ardere (ἀντι-
παρὰ τῷ perire, ardere Tib. IV, 1, 86), perire, ardere (ἀντι-
παρὰ τῷ perire, ardere Tib. IV, 1, 86).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΛΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΕΥΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

vehementissime amare) sonare καὶ resonare, rorare (ἀντὶ madefacere), ruere, spirare, stupere, sudare (καὶ παρὰ Λιβίῳ XXVII, 4.), vigilare (ἀντὶ pervigilare Ovid. A. a. 1, 735 καὶ ἀντὶ lucubrare Ovid. Trist. II, 44), ululare. Μάλιστα δεῖ ἢ χρῆσις πολλῶν κίνησιν δηλούντων ἀμεταβάτων π. χ. currere, ambulare κατ' ἐξοχὴν ποιητικὴ νὰ νομίζεται. (Δύο τοῦ Κικέρωνος χωρία: de fin. II, 34, §. 112: Xerxes quum — maria ambulavisset, terramque navigasset. Off. III, 40, §. 42: qui stadium currit etc. φαίνονται κατὰ ῥῆμα μεταφράσει ὅτι ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐγένοντο). Οὕτω: currimus aequor Verg. Aen. III, 491. Gens — Tyrrhenum navigat aequor Aen. I, 67. Ὡς ἴδιον σημειωτέον τὸ moveri καὶ saltare ἐν ὑπερβαλλούσῃ ἐννοίᾳ, moveri Cyclopa. Hor. Epist. II, 2, 125 τὸν τρόπον τῶν Κυκλώπων κινεῖσθαι. Cyclopa saltare Hor. Sat. I, 5, 63. Καὶ iurare καὶ testari aliquem, ἀντὶ iurare per aliquem, testem vocare aliquem ἐστὶ μάλιστα ποιητικὴ σύνταξις. Maria aspera iuro Verg. Aen. VI, 354. Stygias iuravimus undas Ovid. Met. II, 104. Iuranda palus αὐτόθι στγ. 46. Adiuro teque tuumque caput Catull. LXVI, 40. Testatur deos Verg. Aen. IV, 549. Coelum et sidera testor Aen. IX, 427. Testor maiorum cineres Prop. IV, 44, 37. Clamat divum hominumque fidem Plaut. Aul. II, 4, 20. Morientem nomine clamat Aen. IV, 674. Exhorrescat vultus Aen. VII, 265. Horresce morsus Aen. III, 394. Palluit fraudes Hor. Od. III, 27, 27. Tremamus iussa Sil. II, 53. Tremisco vocem sonitumque pedum Aen. III, 648. Corydon ardebat Alexin. Verg. Ecl. II, 4.

δ'.) Οἱ ποιηταὶ δύνανται ἐκάστην χώραν δηλῶσιν ἐν τῇ ἐρωτήσει: ποῖ; διὰ αἰτιατικῆς νὰ ἐκφράσωσι, ἐνῶ τοῦτο ἐν τῷ πεζῷ μόνον ἐν πόλεων ὀνόμασι καὶ γῶσιν μετὰ ὁμωνύμων πόλεων συμβαίνει. $\frac{1}{2}$ Italiam — Laviniaeque littora venit Verg. A. I, 2. Afferi urbem Aen. VII, 216. Abducere terras quascunque Aen. III, 601. Avertere regnum

Libycas oras. Aen. IV, 106. Ire Afros Ecl. I, 68.

ε.) Ὁ Ηλαῦτος καὶ ὁ Τερέντιος χρῶνται πλὴν τῆς καὶ ἐν τῷ πεζῷ οὐ πάντως ἀήθους ἐλξεως τῆς αἰτιατικῆς πρὸ ἀναφορικῶν κώλων, οἷον Naucratem, quem convenire volui, in navi non erat, καὶ τῇ προλήψει τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἄλλου κώλου ὡς ἀντικειμενικῇ αἰτιατικῇ τοῦ κυρίου κώλου. Scin' me, in quibus sim gaudiis. Terent. Eun. IV, III, 41. Illum ut vivat, optant.

§ 98.

ΛΟΤΙΚΗ.

α.) Ἡ καλουμένη dativus commodi φαίνεται ἐλευθερώτερα, ἢ ἐν τῷ πεζῷ, μάλιστα παρὰ τοῖς κωμικοῖς, ἐν τῇ χρήσει τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, οἷον in tempore ipso mihi advenis. Terent. Andr. V, 6, 40. Dromo cum Syro adsunt tibi Ter. Heaut. II, 2, 12. Καθαροὶ ποιητικαὶ εἰσὶ αἱ δοτικαὶ καὶ commodi ἐν τοῖς ῥήμασι: arcere, defendere, pellere κτλ. Hunc arcebis graviori pecori Georg. III, 455. Patriis qui moenibus arceo servitium Sil. III, 650. Solstitium pecori defendite. Ecl. VII, 47. Faunus igneam defendit aestatem capellis. Hor. Od. I, 17, 3. Capiti non posse pericula cano pellere Pers. I, 83.

β'.) Ἡ καλουμένη dativus ethicus, τοῦτέστι τοῦ ἡδέος λόγου εἰς τι ὑποκείμενον, μάλιστα τὸ προσφωνούμενον, κατὰ τὴν συνάφειαν ἐρωτῶσα, παρακαλοῦσα, αἰτοῦσα, ἐπαπειλοῦσα, ἐλπίζουσα, ἐστὶ τοῖς ποιηταῖς ἐξαιρετῶς ἰδία. Quid mihi Celsus agit? Hor. Epist. I, 3, 15. Ubi nunc vobis Deus ille magister? Verg. Aen. V, 394. Καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκονται τὰ πλεῖστα παραδείγματα παρὰ τοῖς κωμικοῖς: οἷον: Hiccinne Achilles est, inquit, tibi? Plaut. Mil. I, 4, 30. Quid ait nobis Sannio? Ter. Adolph. II, 4, 14. Ἀντὶ τούτων τὸν ἐξαιρέτην τῆς ἐρωτήσεως εἰσὶ ἐν τῷ πεζῷ συνήθως ἐν χρήσει: quareso, tandem κ.τ.τ.

γ.) Τὰ ἐπιθετα ἐπιθυρίας, συμφωνίας καὶ πάναντία τούτων ἄτινα συχνώτατα παρὰ ποιηταῖς διάφορα τοῦ πεζοῦ δοτικῇ συντάττονται, εἰσι absonus (Hor. A. P. 112,) praeposterus (Ovid. Trist. I, 7, 5,) pugnax (Met. I, 432,) varius (Hor. Serm. II, 3, 56,) alienus (καὶ μετὰ γενικῆς. Lucet. 6, 66,) alius (καὶ μετὰ ἀφαιρετικῆς. Hor. Epist. I, 16, 20,) καὶ idem, ὅπερ πλὴν τῶν ποιητῶν καὶ μεταγενέστεροι πεζογράφοι ὡς τὸ Ἑλληνικὸν ὁ αὐτὸς δοτικῇ συνδέουσιν.

δ.) Πολλὰ ῥήματα συντάττει ἡ ποιητικὴ γλῶσσα δοτικῇ, μεθ' ἧς ὁ πεζὸς πρόθεσιν τινα, οἷον in ἢ ad, cum κτλ. συνδέει, καὶ δὴ :

1. ῥήματα κινήσεως : compellere, redire, venire, intrare, demittere, ire (est iter), praecipitare, reponere, accendere, πρὸς δὲ σχεδὸν ὅλα τὰ ὀρμὴν σημαίνοντα : vertere καὶ advertere. Οὕτω : gregem viridi compellere hibisco Verg. Ecl. II, 30. Demittere neci. Verg. Aen. II, 85. Ut coelo Pelion esset iter. It clamor coelo Verg. Aen. V, 451. (ἀνθ' ὧν : it tristis ad aethera clamor Aen. XII, 409.) Viam affectat Olympo. Georg. IV, 562. Animos bello accendere Verg. Aen. VII, 482. Superbos triumphos vertere funeribus Hor. Carm. I, 35, 4. Seria vertere ludo Hor. A. p. 226. Mentem advertere dictis ἀντὶ ad dicta ἐστὶ ὁμοίως ποιητικόν.

2. ῥήματα συμφωνίας καὶ ἑριδος (ἐν τῷ πεζῷ cum) iungere, coniungere, geminare, sociare, dextram dextrae. Ovid. Met. VIII, 421. Geminantur serpentes avibus Horat. A. P. 13. Iungere cervicem equinam humano capiti. Horat. A. P. 1. sociare verba chordis Hor. Carm. IV, 9, 4, πρὸς τούτοις : altercari (libidinibus Hor. Serm. II, 7, 57. Certare μάχεσθαι τι. Solus tibi certet Amyntas Verg. Ecl. V, 8. Certans semper melioribus. Hor. Serm. II, 5, 19.) Concurrere (non erat armatis aequum concurrere nudas. Ovid. A. a. III, 5. Manum conferre (stat conferre manum Aeneae. Verg. Aen. XII, 678.) Congre-

di (impar congressus Aechilli Aen. I, 479.) Contendere (ne cellis ideo contende Falernis Verg. Georg. II, 96. Primo contendis Homero Propert. I, 7, 3. Mihi contendere noli Hor. Epist. I, 18, 20.) Decertare (Africus decertans Aquilonibus Hor. Carm. I, 3, 12.) Luctari (luctans Icaris fluctibus Africus Hor. Carm. I, 4, 15. Tristia robustis luctantur Epist. II, 2, 74.) Noli pugnare duobus. Catull. 63. extr. Frigida pugnabant calidis. Ovid. Met. I, 19. Πρὸς τούτοις σημειωτέα : dependere. Lateri cervina sinistro vellera dependent. Ovid. Met. VI, 592. Delabi. Seta capiti delapsa. Ecl. VI, 16. Haerere ἐν τῷ νῶ τοῦ ἀκολουθεῖν. Venerem et illi semper haerentem puerum. Hor. Od. I, 32, 10. Ire comitem alicui Hor. Sat. II, 5, 16.

3. ῥήματα ἀποστάσεως καὶ διαφορᾶς (ἐν τῷ πεζῷ ab). Arcere (hunc arcetis gravidam pecori. Verg. Georg. III, 155.) defendere (solstitium pecori defendite Verg. Ecl. VII, 47. Igneam defendit aestatem capellis. Hor. Carm. I, 17, 3. Pellere (capiti non posse pericula capellere. Pers. Sat. I, 83.) Differre (tragico colori. Hor. A. p. 236.) Διαφέρειν τι. (Satira pede certo differt sermoni. Hor. Serm. I, 4, 47.) Discrepare (scire volem, quantum simplex hilarisque nepoti discrepet, et quantum discordet parcus avaro. Hor. Epist. II, 2, 194.) dissentire (conditionibus foedis. Hor. Carm. III, 5, 14.) Dissidere (dissidens plebi virtus. Hor. Carm. II, 2, 48.) Distare (paullum sepultae distat inertiae celata virtus. Hor. Carm. IV, 9, 30.) Ἀνθ' ὧν : quantum distet ab Inacho. Carm. III, 19, 9.

ε.) Συντακτικαὶ τινὲς τῶν ποιητῶν διαφοραὶ εἰσι : invideor (ἀντὶ mihi invidetur). Hor. A. p. 56. Imperor. Hor. Epist. I, 5, 21. Curare, flere μετὰ δοτικῆς. Licet esse μετὰ αἰτιατικῆς. Tibull. I, 11, 44, III, 3, 31. Fieri μετὰ δοτικῆς ἢ μετὰ ἀσσανετικῆς ἀντὶ τοῦ πεζοῦ : quid de me fiet ?

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

5.) Παρὰ τῶν Ἑλλήνων προσέλαβον οἱ Λατίνοι ποιηταὶ τὴν χρῆσιν τῆς δοτικῆς ἐν τινι παθητικῷ, ἀντὶ τῆς ἀφαιρετικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ab (πρὸς. Zumpt § 419, ὅπου καὶ τὰ ὀλίγα περὶ οὗ ὁ λόγος χωρία ἐκ τοῦ δοκίμου πεζοῦ παραφέρονται.) Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli. Ovid. Trist. V, 2, 19. Antiquis uxor de moribus illi quaeritur (ἀντὶ ab illo) Iuven. Sat VI, 43. Neque cernitur ulli, Verg. Aen. I, 444. Regnata Cyro Bactra. Hor. Carm. III, 29, 27. Si quis bella tibi terra pugnata marique dicat. Hor. Epist. I, 16, 23. Latonam dilectam Iovi. Hor. Od. I, 21, 4. Bella matribus detestata. Hor. Od. I, 4, 23. Auditam arboribus fidem. Hor. Od. 24. 14.

§ 99.

GENIKH.

Ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ιδέας τοῦ ἀποβάντος προελθούσης καθολικῆς σημασίας τοῦ προσήκοντος συμβαίνουνσι ἑξῆς ποιητικαὶ ιδιότητες :

α.) Ἐνίοτε ἐκφράζεται ἡ ιδιότης ἀνευ τοῦ esse διὰ τῆς γενικῆς οὐσιαστικοῦ τινος, ἀντὶ ἐπιθέτου. Herba veneni Verg. Ecl. IV, 24. Vanis rerum Hor. Sat. II, 2, 23, ἀντὶ herba venenata, vanis rebus. (Ὅμοιον εἶνε τὸ Ἑλληνικόν : ἀστέρων εὐφρόνη, τουτέστι ἀστερόεσσα. Σοφ. Ἡλέκτρ. 19.) Οὕτως οὐσιαστικά, ἅτινα ὡς προσδιορισμοὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν καίνται, ἑξαρτῶνται διὰ τῆς γενικῆς ἀπ' ἀλλήλων. Urbem Patavi. Verg. Aen I, 247. Regnum Lavini Aen. I, 270. Flumen Himellae Aen. VII, 714. Eridani amnis Aen. VI, 639. Medorum hostes. Prop. III, 9, 23. (Καὶ ἐν τῷ πεζῷ ἐνίοτε: oppidum Antiochiae Cic. ad Att. V, 18, 1.) Πολλὰ ἐκ τούτου ἀναφερόμενα χωρία ἑξαρτῶνται ἀπλῶς διὰ τῆς genitivus partitivus, οἷον natales annosve dierum festos albatu celebret. Hor. Sat. II, 2, 39. Sancto de o-

rum Verg. Aen. IV, 576 (πρὸς. διὰ θεάων.) Noctis erat medium Ovid. Met. X, 368. Medium mortisque fuga eque αὐτόθι 233. Pervenit in summum montis Met. XIII, 909. Οὕτω καὶ ἐν τῷ πεζῷ ἐνίοτε: delecti militum Curt. IV, 4, 2. Expediti militum Liv. XXX, 9.

β.) Πολλῶ συχνωτέρα ἐστὶ ἡ χρῆσις τοῦ ἐπιθέτου ἀντὶ τῆς γενικῆς, οἷον fraternis modis ἀντὶ fratris modis. Phoebea lyra, Romulea urbs κ.τ.τ.

γ.) Μετὰ τὰ: esse, evadere, fieri ἀπαντᾶται παρὰ ποιηταῖς ἡ γενικὴ διααιρετικὴ, ὅπου ὁ πεζὸς aliquis καὶ unus ἤθελε προσθήσῃ. Fies nobilium tu quoque fontium. Hor. Carm. III, 13, 13. Ὅμοιον: Ἑρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων. Στράβων.

δ.) Ἀντὶ τῶν τὴν σημασίαν τῶν τοπικῶν ἐπιρρήμάτων ubi, unde ἀναπληρουσῶν γενικῶν: terrarum, loci, τιθεῖσι ὁ Οὐεργίλιος καὶ ὁ Ὀράτιος τὴν ἀφαιρετικὴν πρὸς τούτοις: unde domo? Verg. Aen. VIII, 114. Τὸ αὐτὸ παρ' Ὀρατ. Epist. I, 7, 53. (Qui Caerete domo. Verg. Aen. X. 183.) Ὅμοιον παρὰ Σουητ. Οὐίτελλ. 2: Vitellius domo Nuceria. Τῇ καλουμένῃ γενικῇ τῆς ιδιότητος χρῶνται οἱ ποιηταὶ πλεονάκεις τῶν πεζῶν, ἀνευ προσθήκης τοῦ ἐκάστοτε περιεκτικοῦ ὀνόματος (vir, homo κ.τ.τ.). Multi Damalis meri Hor. Od. I, 36, 13. Magni formica laboris. Hor. Sat. I, 1, 23. Nimii Elpenora vini misit Ovid. Met. XIV, 252. Τῶν σπανίων πεζῶν χωρίων πρὸς. Cic. Brut. c. 83: Charisius multarum orationum. c. 70: M. Messala — magni laboris, multae operae multarumque causarum. Pro Coel. §. 64: plurimarum fabularum poetriae. Liv. XXII, 60. Torquatus priscae severitatis. Tacit. An. IV, 29. Lentulus senectutis extremae.

ε.) Οἱ ποιηταὶ (καὶ μεταγενέστεροι λογογράφοι) δίδουσι τὴν οὐδέποτε τῶν ἐπιθέτων, καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ μάλιστα τὴν ἀφαιρετικὴν δύναμιν ἐν συνάψει μετὰ τὴν ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

νος γενικῆς· (πρβ. zumpt. § 435). Caerula coeli Ovid. Fast. II, 487. Ultima campi Fast. II, 243. Abdita rerum. Hor. A. p. 49. Vilia rerum flor. Epist. I, 17, 21. Ardua terrarum Verg. Aen. V, 659. Ardua montis Ovid. Met. VIII, 692. Strata viarum Verg. Aen. I, 422. Opaca viarum Aen. VI, 633. Angusta viarum αὐτοθι II, 334. Ἀνατιθεῖσι τὴν ἐλευθερίαν ταύτην τῇ μετρικῇ ἀνάγκῃ τῶν ἐπικῶν. Sallustius Livius, Tacitus μιμνῶνται ἐνίοτε αὐτὴν· οἷον lubrica viarum Tacit. Hist. IV, 35. Eminentia rapis. Liv. 28, 20, 3. Intima clivi Liv. 28, 33, 6.

ζ'). Ἡ ἰδέα τῆς αἰτίας, ἥτις ἐν τῷ πεζῷ πλήθος συντάξεων ἐπιθέτων καὶ ῥημάτων μετὰ γενικῆς προσεκάλεσε (Zumpt. § 436, 437, 438, 439 sqq.), ἐξετάθη ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἐπὶ πλέον. Κατὰ ταύτην συντάττουσι :

1. Πολλὰ ἐπίθετα τοῦ πεζοῦ διάφορα μετὰ γενικῆς καὶ δὴ μάλιστα τὰ ἐξῆς, κατὰ συγγένειαν τῆς σημασίας τεταγμένα :

Abundans, benignus (ἀντὶ amans, indulgens), dives, exul, secundus, ferax, immodicus, immunis, inanis, inops, largus, liber, modicus, nimius, onustus, orbus, pauper, plurimus (i. e. copiosus), prodigus, purus, satur, solutus, vacuus, viduus (i. e. privatus), viduatus, nudus.

Πρὸς τοῦτοις : caecus, disertus, divinus, dubius, falsus, manifestus, notus, novus (i. e. imperitus), praesagus, prudens, recens (ὡς novus-imperitus), sagax, sciens, vetus (i. e. diuturno usu expertus).

Πρὸς τοῦτοις : anxius, attonitus, audax, impavidus, interritus, intrepidus, metuens, timidus, avarus, festinus.

Πρὸς τοῦτοις : degener, piger, securus, segnis, socors, surdus, tacitus.

Σὺν τοῖς : inglorius, insignis, notus, felix, fortunatus, infelix, prosper, bonus, devius, egregius, eximius, gravis, ingratius, insons, integer (vitae Hor. Carm. I, 22, 1), maturus, praestans, pravus, pulcher, serus, sinister.

Τέλος : aequalis, alienus, bibulus (Falerni Hor. Epist. I,

14, 33.), grandis, laetus, lassus, medius.

2. Ὁμοίως πολλὰ ῥήματα, ἅτινα ἐν τῷ δοκίμῳ πεζῷ ἄλλην τινα πτώσιν προσλαμβάνουσι. Τάττομεν αὐτὰ κατὰ τὴν σημασίαν τῶν ὡς ἔπεται :

Complere, explere, implere, satiare, saturare, scatere. π. χ. animum explesse iuvabit Ultricis flammae. Verg. Aen. II, 586. (implere, complere εὐρηνται ἐνιαχοῦ μετὰ γενικῆς παρὰ Κικέρωνι καὶ Λιβίῳ), abstinere, desinere, desistere, π. χ. abstineto irarum calidaeque rixae. Hor. Od. III, 27, 69. Desine mollium tandem querelarum Hor. Od. II, 9, 17. Πρὸς τοῦτοις : regnare, dominari, οἷον Daunus agrestium regnavit populorum. Hor. Od. III, 30, 42. Προσέτι : angere se, fastidire, furere, invidere· οἷον ille sepositi ciceris nec longae invidit avenae. Hor. Sat. II, 6, 84, laetari, mirari, plorare. Τέλος : decipi (ἀντὶ oblivisci, non sentire), falli, laudare, levare, prohibere, purgari, vereri.

3. Ἐπιφωνήματα συνάπτουσιν οἱ ποιηταὶ ἐνίοτε γενικῇ : o mihi nuntii beati ! Catull. IX, 5. Foederis heu taciti Prop. IV, 7, 21.

4. Ἑλληπτικῶς κεῖται ἡ γενικὴ ἐν nominibus propriis εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐγγυτάτου συγγενείας βαθμοῦ παραλείπει τῶν : filius, filia, uxor κ.τ.τ. Hectoris Andromache. Verg. Aen. III, 319. Claram Lycaonis Arcton. Georg. I, 438. Aiacis Oilei. Aen. I, 41. Oileos Ajax Ovid. Met. XII, 622. Ὁμοίως εἰς δῆλωσιν τῶν ναῶν καὶ ἱερῶν : ventum erat ad Vestae Hor. Sat. I, 9, 35. Καὶ ὁ Λίβιος καὶ ἄλλοι λογογράφοι χρῶνται τῇ ἑλλείψει ταύτῃ.

§ 100.

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ.

Ἡ ἀφαιρέσις ἀποστάσεως, ἀποτροπῆς, χωρισμοῦ κεῖνται καὶ τὸν ἀντικείμενον ἀφαιρούμενον : ab, de εἴτε ex μετ' ἀφαιρέσεως. ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

τικῆς. Τὰ ἐν τῷ πεζῷ ἐνταῦθα ἀνήκοντα ῥήματα ἴδε Zumpt § 468. Οὐ χρήσιμα τῇ πεζῇ λέξει εἰσι ἐξῆς ποιητῶν χωρία : Hic fratres Lycia missos et Apollinis agris Verg. Aen. 12, 516. Avertere Teucrorum regem Italia Aen. 1, 42. Arcēbat longe Latio Aen. 1, 35. Coelo venere volantes Verg. Aen. VI, 491. Exterrita tecto Aen. V, 216. Pluit aëre Ge. IV, 80. Eoo surgentes littore currus Val. Flacc. V, 246. Lapsus montibus anguis Val. Flacc. V, 244. Solio se proripit alto αὐτόθι V, 269. Τὸ defendere προσλαμβάνει παρὰ ποιηταῖς καὶ δοτικὴν, οἷον solstitium pēcōri defendite Verg. Ecl. VII, 47.

β.) Ἀντὶ τῆς μόνης ἀφαιρετικῆς τοῦ μέσου (Zumpt § 472) χρῶνται οἱ ποιηταὶ ἐνίοτε τῇ cum καὶ τῇ ἀφαιρετικῇ ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ αὐτοὶ ἐν τοῖς ἀλλοκότοις τούτοις χωρίοις αἰ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν νοῦν ἀκολουθίας· οἷον concussit terque quaterque caesariem, cum qua terram, mare, sidera, movit Ovid. Met. I, 179. Bona cum bona nubit abite virgo. Catull. 58, 19. Ille (fluvius) suo cum gurgite flavo accepit venientum. Verg. Aen. IX, 816.

γ.) Εἰς δῆλωσιν τῆς ὕλης χρῶνται οἱ ποιηταὶ συχνάκις μόνον τῇ ἀφαιρετικῇ : duplex gemmis auroque corona Verg. Aen. I, 635. Auro solis erat currus Prop. II, 31, 11.

δ.) Μετὰ συγκριτικὰ τιθεῖσιν οἱ ποιηταὶ αὐτοὶ ἐνίοτε τότε τὴν ἀφαιρετικὴν ἀντὶ τοῦ quam, ὅταν τὸ μετὰ τὸν quam τσευριμένον ὄνομα ἐν ἀντικειμενικῇ αἰτιατικῇ κηται· οἷον spectaret populum ludis attentius ipsis Hor. Ep. II, 1, 197.

ε.) Ἰδιὸν τοῖς ποιηταῖς ἐστὶ alius ἐν τῇ δυνάμει συγκριτικοῦ τινὸς μετ' ἀφαιρετικῆς : neve putes alium sapiente bonoque beatum. Hor. Ep. I, 16, 20. Quodsi accusator alius Seiano foret. Phaedr. fab. III, Prol. 41.

ς.) Ἡ ποιητικὴ γλῶσσα ἐπιτρέπει ἐνίοτε τὴν παράλειψιν τῆς προθέσεως ἐν τοῖς παθητικοῖς : deseror coniuge Ovid. Her. XII, 161. Dea lanigera colitur turba. Met. I, 447. Sidvam sororibus auctam Met. II, 372.

ζ.) Ἡ ἀφαιρετικὴ ἔχει παρὰ τοῖς ποιηταῖς πολλάκις καθολικὴν τινα αἰτιολογικὴν ἀναφορὰν, ἣν ὁ πεζὸς συνήθως ὠρισμένῳ τινι ἐντελεῖ κῶλῳ ἐκφράζει : iungimus hospitio dextras. Verg. Aen. III, 83, τούτέστι propter hospitium. Cara lacrimis ossa futura meis. Prop. I, 19, 17. Volucres nulla dulcius arte canunt. Prop. I, 2, 14, τούτέστι cum nulla sit ars. Liceat — igne perire tuo clademque auctore levare, τούτέστι cum tu auctor sis Ovid. Met. II, 281. Τρόπος τις τῶν λόγων καὶ παρὰ τοῖς λογογράφοις, μάλιστα τοῖς ἱστορικοῖς, ἐνίοτε ἀπαντῶμενος ἐστὶ : mulieres, quibus reipublicae magnitudine belli timor incesserat. Sall. Cat. XXXI.

η.) Οἱ ποιηταὶ χρῶνται μετ' ἀπεριγράπτου ἐλευθερίας μόνῃ τῇ ἀφαιρετικῇ ἀνευ τῆς in εἰς τόπων δῆλωσιν ἐν τῇ ἐρωτήσεσι : ποῦ ; οἷον silvisque, agrisque, viisque corpora foeda iacent. Ovid. Met. 7, 547 (Zumpt § 482). Sacvit agris Verg. G. III, 434. Passim campis armenta videmus Aen. III, 220. Fulva luctantur arena. Aen. VI, 643. Quantum non Aquilo Campanis excitat agris. Hor. Ser. II, 8, 56. Ludit herboso pecus omne campo. Hor. Carm. III, 18, 9.

θ.) Τέλος σημειωτέα ἐστὶ ἡ περίστασις, ὅπου δύο ἐξ ἐνὸς ῥήματος οὔσαι πτώσεις, δηλαδὴ μία ἀφαιρετικὴ καὶ μία ὀνομαστικὴ ἢ αἰτιατικὴ ἀνθραπαλλάττονται. Συχνώτατα εὐρίσκόμεν τοῦτο ἐν τοῖς ῥήμασι : mutare, permutare, prohibere miscere· οἷον cur valle permutem Sabina divitias Hor. Carm. III, I, 47. Qui puer uvam furtiva mutat strigili (πρὸ Hor. Carm. I, 17, 1. Epod. I, 27. Carm. II, 12, 23). Verecundumque Bacchum sanguineis prohibete rixis. Hor. Carm. I, 27 4. Chio nota si commista Falerni est. Hor. Ser. I, 10, 24. Ἀλλὰ καὶ ἕτεραι φράσεις ἀνήκουσιν ἐνταῦθα· οἷον cum frigida mors anima seduxerit artus. Verg.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΕΥΣ ΚΕΝΤΑΥΡΙΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

org. III, 171 Nomina signata saxo. Ovid. M. VIII, 539. Mobilibus vepres inhorruit ad ventum foliis. Hor. Carm. I, 23, 5. Ὁμοιον ἐν αἰτιατικῇ: dare classibus Austros. Verg. Aen. III, 61. Dare lintea ventis, Ovid. Met. VII, 40. Vento dare ἰαθ κ.τ.τ.

§ 101.

ΚΛΗΤΙΚΗ.

Ἐνταῦθα σημειοῦμεν μόνον, ὅτι

α.) Ἀντὶ τῆς κλητικῆς κεῖται πολλάκις ἡ ὀνομαστική· οἷον assis laetitia, Baechus, dator Verg. Aen. I, 738. Vos, o Pompilius sanguis. Hor. A. p. 292. Vos, o patricius sanguis. Pers. I, 61.

β.) Ἐν προσθήκῃ ῥηματικοῦ τινος κατηγορουμένου εἰς τὴν κλητικὴν ἔχει χώραν πολλάκις εἶδος τι ἑλξέως τῷ τρόπῳ τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν τὸ εἰς τὰ: esse, fieri προστεθειμένον ἐπίθετον κ.τ.έ. ὡσαύτως ἐν κλητικῇ κεῖται ἐν ᾧ ἄλλως θὰ ᾔην ὀνομαστικὴ ἀναγκαῖα. Οὕτως: ὄλβιε κῶρε γένοιο Θεοκρ. XVII 66. Οὕτω τὸ γνωστὸν: macte esto! τουτέστι magis aucte esto. Οὕτω: Lectule deliciis facte beate meis. Prop. II, 45, 2.

§ 102.

ΧΡΟΝΟΙ.

α.) Τῷ καλουμένῳ praesens historicum· χροῶνται οἱ ἀφηγούμενοι ποιηταὶ μετὰ μείζονος ἐλευθερίας καὶ αὐτεξουσιότητος, ἢ οἱ λογογράφοι. Πλὴν τῆς συνήθους ἰσχυρᾶς παραστάσεως πράξεων οἷον Verg. Aen. IV, 646:

Conscendit furibunda rogos ensemque recludit Dardanium.

ἢ Aen. X, 890:

Multa movens animo iam tandem erumpit et coniecit hastam.

χροῶνται οἱ ποιηταὶ προσέτι ἐνίοτε τῷ ἐνεστώτι τότε, ὅταν παρελθόντα παριστώσι. Aen. II, 275: Hei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo Hectore, qui redit exuvias indutus Achilli. ὅπου τις rediit περιμένει.

β.) Ἡ ἰδιότης τοῦ ἐνεστώτος, ἐν ἀφηγήσεσι τὴν προσοχὴν νὰ ἐπιτείνῃ, ποιεῖ, ὡς παρ' Οὔεργιλίῳ σχεδὸν ἀεὶ, ἐν τῇ προφορᾷ λόγων τὰ verba dicendi νὰ τιθῶνται, ἐὰν ὁ λόγος ἐπηται, κατ' ἐνεστώτα (fatur, affatur etc.), ἐὰν προηγήται κατὰ παρωχημένον (sic fatus, fata est κ.τ.τ.). Ὁμοῦς ὑπαρχοῦσι τούτων καὶ ἐξαιρέσεις.

γ.) Ἡ ἐν τῷ ἀφηγηματικῷ ἐνεστώτι περιεχομένη ἰδέα τῆς ἐπερχομένης πράξεως ἄγει τοὺς ποιητάς, ἐξαιρέτως καὶ τὸν Οὔεργίλιον, εἰς τὴν ἰδιότητα, παρακείμενον καὶ ἐνεστώτα οὕτω νὰ συνδέωσι, ὥστε ὁ πρῶτος τὴν αἰτίαν, ὁ τελευταῖος τὴν συνέπειαν νὰ σημαίνῃ. Aen. IX, 432: Sed viribus ensis adactus transiit costas et candida pectora rumpit (i.e. transiit et ita rumpit.) X, 454: Factus medium procedit in aequor. X, 659: Vix proram attigerat: rumpit Saturnia funem. XII, 380: praecipitem impulit effunditque solo. Val. Flacc. I, 610: portam impulit Hippotades; fundunt se carcere laeti. Οὕτω παρὰ ποιηταῖς συχνάκις μετὰ τὸν cum καὶ postquam σὺν τῷ παρακειμένῳ ἐν τῇ πρώτῃ θέσει ὁ ἐνεστώτης ἔπεται.

δ.) Τοῦναντίον ἐκλέγει τις ἐν ἡσυχῳς γενομέναις ἀφηγήσεσι μᾶλλον τὸν παρωχημένον. Aen. I, 124:

Interea magno misceri murmure pontum

Emissamque hiemem sensit Neptunus et imis

Stagna refusa vadis, graviter commotus; et alto

Prospiciens summa placidum cupit extulit unda.

ε.) Ἐνίοτε φέρεται ὁ παρακείμενος παρὰ τὴν σημασίαν τοῦ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος καὶ δηλοῖ ἐν συνδέσει μετὰ τοῦ ἐνεστώτος ταχέως τι γινόμενον, αἰφνίδιον συμβάν, οἷον Verg. Georg.

— deinde feraces.

Plantae immittuntur, nec longum tempus et ingens

Exiit ad coelum — arbos

Aen. V, 336 :

Ille autem spissa iacuit revolutus arena

Georg. I, 330 : Terra fremit, fugere ferae etc.

ς.) 'Ο παρχαίμενος ἐστὶ ἐν χρήσει (ἀοριστικῶς) παρὰ τῶν ποιητῶν ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος πολλάκις ἐν παραβολαῖς. Verg.

Aen. II, 379 :

— aspris veluti qui sentibus anguem

Pressit humi nitens trepidusque repente refugit.

Aen. XII, 749 sq :

Iuclusum veluti si quando flumine nactus

Cervum, aut puniceae septum formidine pennae,

Venatos cursu, canis et latratibus, instat :

— — — — — similisque tenenti

Increpuit malis, morsuque elusus inani est.

ζ.) 'Εν τῇ σημασίᾳ τῆς ἐπιμελείας χρῶνται οἱ ποιηταί, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀορίστου, πολλάκις τῷ παρακειμένῳ.

(ὡς δὲ Θεὸς ναύτησιν ἐλδομένοισιν ἔδωκεν οὖρον 'Ομ. ἰλ. ἡ 4)

Verg. Georg. I, 374 :

Illum (imbrem) aëriae fugere grues; aut bucula coelum

Suspiciens patulis captavit naribus auras ;

Hor. Carm. I, 34, 14 :

Hinc apicem — Fortuna sustulit.

Hor. Carm. I, 28 19 :

Nullum saeva caput Proserpina fugit.

η.) 'Εν τῇ καλομένῃ consecutio temporum εὑρίνται αἱ καὶ ἐν τῷ πεζῷ παρὰ τισι συγγραφεῦσι ἀπαντῶμεναι διαφοραὶ τοῦ ἀκριβοῦς κανόνος παρὰ τοῖς ποιηταῖς κατὰ πολλῶν μείζον πληθός· οἷον Ovid Met. IV, 684 :

— sua ne delicta fateri.

Nolle videretur nomen terraeque suumque indicat.

ὑπερ καὶ παρὰ τοῖς πεζογράφοις οὐκ ἐστὶ ἀήθες, ὅταν ὁ ἐνεστώς ᾖ ἱστορικός.

Ἄλλὰ καὶ ἀλλοκότους ἀνωμαλίας ἐπιτρέπουσιν οἱ ποιηταί, οἷον Verg. Aen. I, 516 sq :

— nube cava speculantur amicti

Quae fortuna viris, classem quo littore linqunt ;
ὅπου ἡ ἔννοια πάντῃ liquerint ἀπαιτεῖ.

§ 103.

ΕΓΚΑΙΣΕΙΣ.

α.) Συχνὰς διαφορὰς τοῦ ἀκριβοῦς γραμματικοῦ κανόνος ἐπιτρέπουσιν οἱ ποιηταί ἐν ὑποθετικαῖς προτάσεσι. Ἐνταῦθα :

1. Παραλείπεται ἐνίοτε τὸ ὑποθετικὸν μόριον. Verg. Aen. VI, 30 :

— — — — — Tu quoque magnam

Partem opere in tanto, sineret dolor, Icare, haberes.

Hor. Sermon. I, 3, 15 : decies centena dedisses huic parco.

Hor. Sermon. II, 3, 292 : casus medicusque levarit aegrum ex praecipiti, mater delira necabit.

Juvenal. III, 78 : Graeculus esuriens in coelum iusseris, ibit.

συχνώτατα παρὰ τοῖς κωμικοῖς, ὡς Terent. Phorm. I, 2, 35 : unum cognoris, omnes noris.

('Εν τῷ δοκίμῳ πεζῷ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον, καίτοι σπάνιον, ὅμως οὐ καινόν. Cic Verr. 3, 2 : furem aliquem aut rapacem accusaris, vitanda tibi semper erit avaritiae suspicio.)

Ὅτω παραλείπεται συχνάκις τὸ si μάλιστα ἐν τῇ συνδέσει τῶν : proinde ac si, quam si, ut si· οἷον Lucet. III, 1050 : Scipio ossa dedit terrae, proinde ac famul' infimus esset.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ, 32 : Uror tam bene, quam mihi pararim.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

morbo, morti damnatus ut esset.

Ὅπερ, καίτοι σπανίως, καὶ παρὰ Καίσαρι (b. c. 3, 60, 5.), Livius (VII, 3.), Suetonius (Ner. 15.) καὶ ἄλλοις ἀπαντᾷται.

2. Ταῖς ὑποθετικαῖς προτάσεσι ἀνήκουσι καὶ τὰ τοῖς sive-sive (seu-seu) ἐσχηματισμένα κῶλα, ἐν οἷς, διάφορα τοῦ πεζοῦ, τὸ sive ἢ seu πολλάκις μόνον ἄπαξ, ἐν τῷ δευτέρῳ κῶλῳ, ἀπαντᾷται· οἷον

Laeva sive dextera vocaret aura. Catull. IV, 19. Cantamus vacui, sive quid urimur. Hor. Carm. I, 6, 19.

Quo non arbiter Adriae maior, ponere, seu tollere vult freta. Hor. Carm. I, 13, 15.

Ἐκ δὲ τούτων ἡ ἀπλή χρῆσις τοῦ sive (seu) ἀντί vel si, Sthenelus sciens pugnae, si v e opus est imperitare equis, non auriga piger. Hor. Carm. I, 15, 25.

ἢ ἀντί etiamsi· οἷον

Seu mare per longum mea cogitet ire puella, hanc sequar. Propert. II, 26, 29.

δὲν εἶνε ἀνάγκη γὰρ συγχέηται.

3. Καθ' ὅσον αἱ πράξεις ἐν τῷ μὲν καὶ ἐν τῷ δὲ κῶλῳ θεωροῦνται ἐκ τοῦ πρακτικοῦ, ἢ δυνατοῦ, ἢ ἀδυνάτου, κείνται ἔγλισις καὶ χρόνος ἀμφοτέρων τῶν κῶλων πολλάκις οὐχὶ ἐν πεζῇ κανονικῇ συμφωνίᾳ.

Ἐκ δὲ τούτων κριτέα τὰ ἐξῆς παραδείγματα :

— Non ego Daphnim

Iudice te metuam, si nunquam fallit imago.

Verg. Ecl. II, 27.

Tamen haec quoque (arborum genera) si quis

Inserat, aut scrobibus mandet mutata subactis,

Exuerint silvestrem animum cultuque frequenti

In quascumque voces artes haud tarda sequuntur.

(ὅπου ἡ γραφή : sequantur ἀπεδοκιμάσθη.)

Πρὸς τοῦτοις : — Ni vela traham et festinam
— canerem. Verg. G. IV, 116 sq. ἀντί traherem, festinarem.

Ni docta comes — admoneat — irruat et — diverberet umbras ἀντί admonuisset, irruisset, diverberasset Verg. Aen. VI, 293.

β'.) Ἡ ὑποτακτικὴ ἐν ἀμφιβάλοις ἐρωτήσεσι ποιεῖ παρὰ ποιηταῖς κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς τύπους τῆς παραλείψεως (praeteritio καλουμένης παρὰ Cic. auct. ad. Her.)· οἷον

Quid tempestates auctumni et sidera dicam ? Verg. G. I, 331.

Quid loquar Hermionem ? Ovid. Trist. II, 399.

Quid memorem infandas caedes ? Verg. VIII, 483.

Quid tibi de turba narrem numeroque virorum ?

Ovid. Fast. IV, 464.

γ'.) Πρὸς τῇ πεζῇ κανονικῇ χρήσει τῆς ὑποτακτικῆς ἐν ταῖς ἀορίστοις ἀναφορκαῖς φράσεσι : sunt, qui κ.τ.τ. διέμεινε ἐν τῇ ποιήσει ἢ (Ἑλληνικῇ) ὀριστικῇ· οἷον

sunt, quos curriculo pulverem Olympicum collegisse iuvat Hor. Carm. I, 1, 4. πρβ. carm. XXI, 7, 6. Sat. I, 4, 24.

καίτοι καὶ sunt qui μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς παρὰ ποιηταῖς ἀπαντᾷται.

Τοῖς ποιηταῖς ὅλως ἴδιον εἶνε ἐν τούτῳ ἡ ἀπομίμνησις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔστιν οἷ, ὥς :

Est quibus Eleae concurrat palma quadrigae ;

Est quibus in celeres gloria nata pedes. Propert. III, 9, 17.

δ'.) Ἐν εὐχῇ τινὰ δηλούσαις προτάσεσι, utinam, παρὰ ποιηταῖς οὐ utinam (ο si), παραλείπουν ποιηταῖς τινὲς ἐνίκα τε τὴν προτιθέμενην τῆς εὐχῆς :

Tecum ludere, sicut ipsa possem (ἀντί utinam possem) Catull. II, 9.

ὁμοίως :

— Troum socia arma secutum obruerent Rutuli telis animam ipse dedissem. Verg. Aen. XI, 461.

Me quoque qua fratrem mactasses, improbe, clava.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

Ovid. Heroid. X, 77.

Καθ' ὅλου φαίνεται μόνον ποιηταὶ τινὲς ὅτι ἐχρήσαντο τῷ ἀπλῶ ut ἐν ἀναβοήσεσι καὶ εὐχαῖς, μάλιστα κατάραις, ὁμοίως τῷ Ἑλληνικῷ ὡς· καθὼς ὅταν τοὺς λόγους τοῦ Καλλιμάχου (fragm. p. 378. ed Ern.): Ζεῦ πάτερ, ὡς Χαλύβων πᾶν ἀπόλοιτο γένος, ὁ Κάλυβος de coma Beren. 48 μετέφρασε: Jupiter! ut Chalybōn omne genus pereat! Ὁμοίον ἐστὶ:

— — o pater et rex

Juppiter! ut pereat positum rubigine telum

Nec quisquam noceat cupido mihi paris.

Hor. Serm. II, 1, 42.

Συχνώτατα εὑρῆται ἡ χρῆσις αὕτη παρὰ τοῖς κομικοῖς ἐν κατάραις π. χ.

Ut, Syre, te cum tua monstratione magnus perdat Jupiter! Ter. Adelph. 4, 6, 2.

Ut Di illum Deaque senium perdant. Ter. Eun. II, 3 40.

Εὑρῆται προσέτι τὸ ἀπλοῦν si ἀντί: ο si, π. χ. si nunc se nobis ille aureus arbore ramus ostendat. Verg. Aen. VI, 438.

Σημ. Παραφύρομεν ἐνταῦθα τινὰς τῶν συνήθων ποιητικῶν εὐχῶν. Πᾶσι φανεροὶ εἰσὶ οἱ ἐπιθειασμοὶ, ὡς: Di facerent, ut etc. (Ovid. Her. X, 133). Di faciant, ut etc. (Ovid. Trist. V, 13, 17). καὶ ἄνευ τοῦ faciant: Di melius! (Ovid. Her. III, 125). O, ita Phoebe, velis! (Ovid. A. a. III, 347). Μνήμης ἄξιόν ἐστι τὸ ἐμφατικὸν tantum, π. χ. o tantum libeat mecum tibi sordida rura atque humiles habitare casas! Verg. Ecl. II, 28. Ah, nimium volui! tantum patiatur vari. Ovid. Aen. I, 3, 3. Πρὸς τούτοις: precor, οἷον si i est, mos, precor, ille redi! Tibull. II, 3, 74. Τέλος χρῶνται οἱ ποιηταὶ ἀσμένως ἐρωτήσεσι, ἐν αἷς ἐφασίς τις ἐκφράζεται, ἵνα εὐχὴν τινα δηλώσωσι. Ecquod erit tempus, quo vos ego Naso reliquam? Ovid. Pont. 3, 1, 3. En, erit unquam ille dies, cum liceat tua dicere facta? En erit, ut liceat etc. Verg. Ecl. 8, 7. En,

unquam patrios fines mirabor? Verg. Ecl. I, 68. Οὔτω καὶ Quando erit, ut etc? Ovid. Her. 13, 115. Quando erit illa dies, qua etc? Ovid. A. a. I, 120. O rus, quando ego te aspiciam? Hor. Serm. II, 6, 50.

§ 104.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.

α.) Οἱ ποιηταὶ φιλοῦσι τὴν προστακτικὴν δεινῶς καὶ ἐπιτείνωσι, μάλιστα τοῖς age, agite, en age! οἷον ergo agite, et divom ducunt quo iussa sequamur. Verg. Aen. III, 444. Ite, agite, expertae bello date lintea prorae. Propert. 3, 4, 7. Vade, age, et ingentem factis fer ad aethera Troiam. Verg. Aen. III, 462.

Ἰδιὸς ἐστὶ ὁ προστακτικὸς τύπος μετὰ τῆς i nunc καὶ δευτέρως τινὸς προστακτικῆς, ᾧ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰρωνική τις προτροπὴ δηλοῦται. π. χ.

I nunc, tolle animos et tecum finge triumphos Propert. 3, 18, 17.

I nunc tolle animos et fortia gesta recense. Ovid. Her. g. 103.

I nunc et Phrygiae late primordia gentis — refer (τούτέστι frustra iactas genus tuum). Ovid. Her. 17, 57.

I, nunc ingratis offer te, irrise, periclis! Tyrrenhas, i, sterne acies. Verg. Aen. VII 423.

Esse deos, i crede (τούτέστι frustra credis) Ovid. Am. III, 3, 1.

β.) Πρὸς δὲ περιφράζουσιν οἱ ποιηταὶ συχνῶς τὴν κλευστικὴν ὡς τὴν ἀπαγορευτικὴν προστακτικὴν τοῖς ῥήμασι: mittere, ommittere, absistere, parcere, fugere (οἱ λογογράφοι τοῖς: nolle, cavere etc.)

Pro nobis mittere precari Ovid. Met. III, 614. Quem sua culpa premet, decens omittetueri. Hor. Epist. I, 8, 79.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΕΒΒΑΛΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Omitte mirari beatae fumum et opes strepitumque
Romae. Hor. Carm. III, 29, 44.

Nullae hic insidiae tales; absiste moveri. Verg. Aen.
VI, 399.

Parcite, oves, nimium procedere. Verg. Ecl.
III, 94. Parce, precor, manes sollicitare meos. Ovid.
Trist. III, 14, 32.

Parce privatus nimium cavere. Hor. C. III, 8, 16.

Quid sit futurum eras, fuge quaerere. Hor. Carm.
I, 9, 13.

O fuge te tenerae puerorum credere turbae! Ti-
bull. I, 4, 9.

παράβαλε τὰς, ὡσαύτως ποιητικὰς, περιφράσεις τοῦ ἀρνητικοῦ
κώλου μετὰ τῶν εἰρημένων ῥημάτων π. χ.

Mene igitur socium summis adiungere rebus Nise, fu-
gis? Verg. Aen. IX, 199.

Nisi si fugis illa referre (τουτέστι nisi pudet for-
san te illa recordari) Ovid. Trist. IV, 3, 53.

Parcis deripere horreo amphoram. Hor. Cm. III,
28, 7. Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum.
Hor. Serm. II, 2, 58.

At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae ossi-
bus et capiti inhumato particulam dare. Hor. Carm. I,
28, 23.

Καὶ τὸ μετρεῖ ἀνήκει ἐνταῦθα :

Illum ager penna metuente solvi Fama superstes.
Hor. Carm. II, 2, 7. (τουτέστι penna, quae nunquam
solvitur.)

Culpari metuit fides. Hor. Carm. IV, 5, 20. Arcos
Oceani metuensis aequore tingi. Verg. Georg. I,
246. (τουτέστι quae nunquam tinguntur Oceano. " Ἀρκτοὶ κυ-
ανέου περὶλαγχμέναι ὠκεανοῖο. " Ἀρκτος Φαιν. 43. sq.

Καὶ τῷ memento περιφράζεται ἡ προστατικὴ. Μετὰ τοῦ-
το ἔπεται ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἀπαρέμφατον.

Aequam memento rebus in arduis servare mentem.
Hor. Carm. II, 3, 4.

Ἐνίοτε καὶ τῷ ut, π. χ.

Ut horridis utrumque verberes latus, Auster, me-
mento fluctibus. Hor. Epod. X, 3, 4.

§ 105.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ.

α.) Τὸ ἀπαρέμφατον perfecti activi κεῖται λίαν συχνῶς
καὶ ἐν ἀοριστικῇ σημασίᾳ, καὶ ἐκ μετρικῆς εὐμαρσίας ἀντὶ
τοῦ infinitivi praesentis. Τοῖς θαυμαστοῖς παραδείγμασι ἀνή-
κουσι :

— Comas — Dione

Pingitur humenti sustinuisse manu. Ovid. Am. I,
44, 43.

— Mea poena volueres.

admonuisse potest. Ovid. Met. II, 565. συνήθη παρα-
δείγματα εἰσὶ :

Tutius est digitis increpuisse lyram. Ovid. Her. III,
417.

Nunc violentus aper, nunc quem tetigisse timerent
anguis eras. Ovid. Met. VIII, 733.

Fratresque tendentes opaco Pelion imposuisse Olym-
po. Hor. Carm. III, 4, 52.

Πλειστάνκις εὐρίσκει τις τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἐν δακτυ-
λοῖς ποιήμασι.

β'.) Τῷ ἀπαρέμφατῳ χρῶνται ποιηταὶ τινες ὡς substanti-
vum neutrius generis (Zumpt. § 597), ἐν συνδέσει μεθ' ἑνὸς
ἀληθοῦς τῷ αὐτῷ ῥηματικῷ κατηγορουμένῳ ἀνήκοντος οὐσια-
στικοῦ. Τὴν ἐλευθερίαν ταύτην συγχωρεῖ ἐξαιρέτως ὁ Ὁράτιος
ἐν τοῖς λυρικοῖς αὐτοῦ ποιήμασι.

Me nec femina iam — nec certare iuvat mere. Hor.
Carm. IV, 4, 29.

Est, qui nec veteris pocula Massici, nec partem solido demere de die spernit. Hor. Carm. I, 4, 19.

Και μίαν accusativus cum infinitivo εύρίσκει τις ούτως ἐνὶ ούσιαστικῷ προσκειμένην.

Cantemus Augusti tropaea — Caesaris — Medumque flumen, gentibus additum victis, minores volvere vortices. Hor. Carm. II, 9, 19.

Vidi ego civium retorta tergo brachia libero — et arva Marte coli populata nostro. Hor. Carm. III, 5, 21. (πρὸς Carm. II, 17, 37, III, 14, 14.)

γ'. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τῆς πεζῆς γενικῆς ἢ σουπίνου τινὸς εἰς ὑ συντάσσεται ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἐξ ούσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων (μετοχῶν) ἐξηρητημένον (Graecismus). Εἰς τὸν πεζὸν σημειωτέον: consilium καὶ tempus est μετ' ἀπαρέμφάτου.

4. Τοιαῦτα ούσιαστικὰ εἰσι: aetas, amor, causa, cura, modus, studium, tempus, timor.

Aetas Lucinam iustosque pati hymenaeos. Verg. G. III, 60.

Amor — casus cognoscere nostros. Verg. Aen. II, 10. Lygdamus hic situs est; dolor huic et cura Neaerae, coniugis ereptae, causa perire fuit. Tibull. III, 2, 30.

Cura tibi, divom effigies et templa tueri. Verg. Aen. VII, 443.

Nec modus inserere atque oculos imponere simplex. Verg. Georg. II, 73.

Dique deaque omnes, studium quibus arva tueri. Verg. Georg. II, 73.

Tempus, ornare pulvinar deorum dapibus Saliaribus. Hor. Carm. I, 37, 4.

Afflictumque fuit tantus adire timor. Ovid. Trist. I, 7, 12.

Ἐκ δὲ τούτων συναπτὰ ἐξῆς τῷ ἀπαρέμφάτῳ συναγμένα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ούσιαστικά, ὡς amor mihi est (πεζῶς cupio), cura mihi est (πεζῶς curae mihi est), timor mihi est (πεζῶς timeo), nulla potestas est (πεζῶς fieri non potest, ut.)

2. Τοιαῦτα ἐπιθέτα εἰσι: aptus, artifex, bonus, callidus, docilis, doctus, efficax, felix, indocilis, indoctus, inops, inscius (nescius), largus, minor (ἀντὶ impar), novus (ἀντὶ imperitus, τῷ Sil. Italicus ἴδιον), par, peritus, rudis, scitus, sollers, vetus (ἀντὶ peritus, ὡσαύτως μόνον παρὰ Sil. Italicus). Πρὸς τοῦτοις: celebrer, nobilis, asper, audax, ferox, fortis, ingens, pugnax, saevus, superbus, trux, pavidus, timidus, acer, celer, docilis, facilis, impiger, lentus, parvus, pernix, piger, promptus, segnis, impotens, πρὸς δέ: blandus, durus (τούτέστι ineptus), eximius, lenis, cautus, certus, dolosus, laetus, memor, pertinax, praetrepidus, spatiosus. π. γ'.

Silva montanas oculere apta feras. Ovid. Fast. II, 216. Nec ponere lucum artifices, nec rus satutum laudare. Pers. Sat. I, 70.

Bonus calamos inflare leves — dicere versus. Verg. Ecl. V, 1.

Callidus, quicquid placuit, iocoso condere furto. Hor. Carm. I, 40, 7.

Doctus cantare Catullum. Hor. Serm. I, 10, 19. (ἀλλὰ: fandi doctissima Cymodocea. Verg. Aen. X, 225.)

Efficax, eluere amara curarum. Hor. Carm. IV, 12, 20.

Felix et ponere vitem et prensos domitare boves. Verg. Georg. I, 284.

Indocilis pauperiem pati. Hor. Carm. I, 4, 18.

Indoctrus iuga ferre nostra. Hor. Carm. II, 6, 2.

Inops laudis conscendere culmen. Prop. II, 40, 25.

Nescia fallere vita. Verg. G. II, 467.

Largus, spes novas donare. Hor. Carm. IV, 12, 20.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Minor, certasse fatis. Sil. It. V, 76.
 Novus ferre iugum. Sil. It. 16, 332.
 Et cantare pares et respondere parati. Verg. Ecl. VII, 5.
 Sollers, nunc hominem ponere, nunc deum. Hor. Carm. IV, 8, 8.
 Vetus bellare. Sil. It. 5, 565.
 — Generasse pios quondam celeberrima fratres (carane.) Sil. It. 14, 197.
 Hunc equis illum superare pugnis nobilem. Hor. Carm. I, 12, 26.
 Audax, omnia perpeti. Hor. Carm. I, 3, 25.
 Aurum inreptum spernere fortior, quam cogere humanos in usus. Hor. Carm. III, 3, 49.
 Ingens ferre mala. Sil. It. 10, 216.
 Saevus opprobria fingere in quemvis. Hor. Epist. I, 15, 30.
 Non ille pro caris amicis.
 Aut patria timidus perire. Hor. Carm. IV, 19, 52.
 Codrus pro patria non timidus mori. Hor. Carm. III, 19, 2.
 Acer iuga Pyrenes venatibus metiri. Sil. It. 3, 383.
 Celer (luna) pronos volvere menses. Hor. Carm. IV, 6, 40.
 Faciles nimium laesis diffidere rebus. Sil. It. 11, 6.
 Impiger hostium vexare turmas et frementem mittere equum medios per ignes. Hor. Carm. IV, 14, 22.
 Segnes nodum solvere Gratiae. Hor. Carm. III, 21, 22.
 Impotens (i. e. immoderatus) quidlibet sperare. Hor. Carm. I, 37, 10.
 Blandus, auritas fidibus canoris ducere quercus. Hor. Carm. I, 12, 13.
 Durus componere versus. Hor. Sat. I, 4, 8.
 Eximius, animam servare sub undis. Lucan. 3, 697.
 Lenis precibus fata recludere. Hor. Carm. I, 24, 47.

Cautus dignos assumere (amicos). Hor. Serm. I, 6, 50.
 Dolosus, ferre pariter iugum. Hor. Carm. I, 35, 28.
 Gens laeta domare labores. Sil. It. 3, 575.
 Fortuna ludum insolentem ludere pertinax. Hor. Carm. III, 29, 50.
 Laetari praetrepidum cor. Pers. II, 54.
 Μάλιστα προσλαμβάνουσι τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ σουπίνου εἰς ὑ τὰ : facilis, difficilis, dignus, indignus, exiguus, foedus, horridus, inivius, levis, lubricus, aptus, manifestus, mollis &c. α.
 Planites facilis adiri. Sil. It. 12, 163.
 Populi flecti nova dulcedine pugnae difficiles. Stat. Theb. 3. 449.
 Si quis erat dignus describi. Hor. Sat. I, 43.
 Ademtus Hector tradidit fessis leviora tolli Pergama Graiis. Hor. Carm. II, 4, 10.
 Non erat apta legi. Ovid. Fast. II, 254.
 Ἐν ταῖς μετοχαῖς σημειωτέαι : suetus, assuetus, coniuratus, damnatus, paratus (καὶ ἐν τῷ καλῷ πεζῷ, ὅμως ἐν τῇ συντάξει ταύτῃ λίαν ποιητικῶς,) praesens π. χ.
 Eryx in proelia suetus.
 Ferre manum. Verg. Aen. V, 402.
 Fluctus assueta minores ferre rates. Stat. Silv. IV, 4, 99.
 (Graecia) coniurata tuas rumpere nuptias. Hor. Carm. I, 15, 7.
 Coniurati coelum rescindere fratres. Verg. Georg. I, 280.
 Damnati terga dedisse. Sil. It. X, 655.
 Pars et certare parati. Verg. Aen. V, 108.
 (Fortuna) praesens, vel imo tollere de gradu Mortale corpus. Hor. Carm. I, 35, 2.
 δ.) Καὶ μετὰ τινὰ ῥήματα τιθέασιν οἱ ποιηταὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τῆς μετοχῆς τοῦ futuri passivi (Graecismus).
 Dederatque comas diffundere ventis. Verg. Aen. I, 332.
 Argenti magnum dat ferre talentum. Verg. Aen. V, 248.

έ.) Μάλιστα συχνή (ἐν τῷ πεζῷ μόνον ἐνίοτε παρὰ Λιβίῳ καὶ Τακίτῳ) ἐστὶ ἡ χρῆσις τοῦ τριτοπροσώπου est μεθ' ἐνὸς ἀπαρεμφάτου, ὡς τὰ πολλὰ activi, σπανιώτερον passivi· ὁμοίως τῷ Ἑλληνικῷ ἐστὶ μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ licet.

Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. Hor. Epist. I, 1, 32.

Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est. Hor. Serm. I, 5, 87.

Vos (Dii) fallere quos non est. Ovid. Trist. I, 2, 110. Ὁμοίως ἐστὶ ὁ τύπος : sit μεθ' ἐνὸς ἀπαρεμφάτου, εἰς δὴλωσιν εὐχῆς τινος, ἀνάλογος τῷ Ἑλληνικῷ : γένοιτο, ἔστω, ὁμοίως ne sit, non sit, ὡς μὴ εἴη, μὴ γένοιτο.

Mihi sit stygios ante intravisse penates

Talia quam videam. Sil. It. VI, 484.

Blanditiis animum furtim deprendere nunc sit. Ovid. A. a. I, 619.

Tunc mihi non oculis sit timuisse meis. Tib. I, 6, 24.

ς'). Ὁμοίως ἐστὶ ὁ : non deficit me.

Nec me deficient, nautas rogare citatos. Prop. I, 8, 23. ἀντι : non desino, non desisto ὡς καὶ : non desum, non absum μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου (πρὸς τὸ γαλλικόν : je ne manque pas), ἀντι : non intermitto, nunquam non facio, ἐξαιρέτως παρὰ Σιλίῳ Ἰταλικῷ.

Pascere nec Poenus pravum aut nutrire furorem

Deerat Sil. VII, 497.

Nec densae trepidis absunt se involvere nubes

Cessaruntque aquilis. Sil. VIII, 636.

ζ'). Οἱ κωμικοὶ, μάλιστα ὁ Πλαῦτος, προστιθέασιν ἐνίοτε τῷ verbo finito τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ αὐτοῦ ῥήματος πλεοναστικῶς.

Nunc domum properare propero. Plaut. Aul. II, 2, 4.

(πρὸς. ἢ δ' ἵέναι)

Pergin' vero pergere ? Plaut. Poen. I, 3, 24.

η.) Ὁ, καὶ ἐν τῷ ζῶντι διηγηματικῷ πεζῷ οὐκ ἀφθίς infinitivus historicus, ἐστὶ παρὰ τοῖς ἐπικοῖς, μάλιστα παρὰ Οὐεργιλίῳ, πολὺ συχνός.

— — Ulixes

Criminibus terrere novis, hinc spargere voces

In volgum ambiguas et quaerere conscius arma. Verg. Aen. II, 96 — 98.

§ 106.

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΜΕΤ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ.

α.) Ἡ ἐν τῇ accusativus cum infinitivo, ὅταν ἡ αὐτὴ ὑποκείμενον ᾖ, καὶ ἐν τῷ πεζῷ ἀπαντωμένη ἔλξῃ τῆς δοτικῆς ἐν τῷ : licet mihi esse (otioso) ἐφικνεῖται παρὰ ποιηταῖς, πλὴν τοῦ licet, καὶ εἰς ἄλλα δοτικῇ προσώπου συνταττόμενα ῥήματα· οἷον est, contingit, convenit, expedit, prodest, satis est, dare καὶ concedere.

Atqui licet esse beatis. Hor. Serm. I, 1, 19.

Quidve mali fuerat nobis, non esse creatis. Lucr. V, 175.

— Iovis esse nepoti.

Contigit haud uni. Ovid. Met. XI, 279.

Σημ. Ὁ Velleius Paternulus καὶ Val. Maximus μιμοῦνται τοῦτο, π. χ. fratri mihi que contigit destinari praetoribus. Vell. II, 124. Maximo tibi et civi et duci evadere contigit. Val. M. V, 4.

Mihi bonae necessum est esse ingratiis. Plaut. Cist. II, 3.

Nec fortibus illic profuit armentis, nec equis velocibus esse. Ovid. Met. VIII, 554.

Da mihi fallere, da iusto sanctoque videri. Hor. Epist. I, 16, 61.

Vobis immunibus huius esse mali dabitur. Ovid. Met. VIII, 690.

ΙΑΚΩΒΑΚΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ
esse poetis non homines, non di, non concess-

β.) Ἀντὶ τῆς accusativus cum infinitivo, ὅταν ἡ αὐτὴ ἀντικείμενον ᾖ, εὐρίσκεται ἐν τῇ δεινῇ ποιητικῇ γλώσσῃ συχνάκις ἐγκαρσία τις ἐρωτηματικῇ πρότασις μετὰ τοῦ ut, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖς: vides? videsne? nonne vides? Πλειστάκις παρ' Ὀρατίω οἶον

Vides, ut alta stet nive candidum Soracte? Hor. Carm. I, 9, 1.

Vides, ut pallidus omnis coena desurgat dubia? Hor. Serm. II, 2, 76.

Nonne vides, ut nudum remigio latus —

Antennaeque gemant? Hor. Carm. I, 14, 3.

Καὶ ἐπὶ ἄλλοις verbis sentiendi.

Adspice — uda sit ut lacrimis ianua facta meis! Ovid. Am. I, 6, 18.

Tute scis — mea consilia ut tibi credam omnia. Terent. Eun. I, 2, 47.

γ.) Ἡ σύνταξις τῆς accusativus cum infinitivo πάσχει παρὰ ποιηταῖς τὰς ἐξῆς, μάλιστα τοῖς Ἑλλήσι ὁμοίας, ἀδείας:

1.) Αἰ αἰτιατικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν me, te, se κ.τ.τ. ἐν ἴσοις ὑποκειμένοις Ἑλληνικῶς συχνάκις παραλείπονται.

An, ut ignotum, dare nobis verba putas? Hor. Serm. I, 3, 22.

2.) Ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν ἴσοις ὑποκειμένοις ἐνίοτε ἐστὶ ἡ nominativus cum infinitivo μετὰ verba sentiendi καὶ declarandi ὡσαύτως κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν παράδειγμα ἐν χρήσει.

Rettulit Ajax esse Jovis pronepos. Ovid. Met. XIII, 141.

Uxor invicti Jovis esse nescis? Hor. Carm. III, 27, 73.

Εἰ καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ esse nescis νὰ κῆται δύναται ἀντὶ τοῦ non vales, ἢ audes, esse.

Phaselus ille, quem videtis hospites, ait fuisse navium celerissimus. Catull. IV, 1, 2.

Ἀμφοτέρως τὰς συντάξεις συνδέει ὁ Προπέρτος III, 6, 40.

me quoque consimili impositum torquerier igni iurabo et his sex integer esse dies.

3.) Τέλος ἀνήκει ἐνταῦθα ἡ χρῆσις τῆς participii praeteriti ἀντὶ τῆς accus. cum inf. παρὰ Οὐεργιλ. Aen II, 377

sensit medios delapsus in hostes. (ᾗσθετο ἐμπεσόν.)

Σημ. Μετὰ τὰ τὴν σύνταξιν τῷ ut, ne, ἢ πλαγίαν τινὰ ἐρώτησιν ἐπιζητοῦντα ῥήματα γίγνεται παρὰ ποιηταῖς, ἐν τῷ πεζῷ λίαν σπανίως, πρόληψις τις Ἑλληνικῶς. Τὸ ὑποκείμενον γὰρ τῆς παρεπομένης προτάσεως ποιοῦσι ἀντικείμενον τῆς κυρίας ἐν αἰτιατικῇ μετὰ ὑποτακτικῆς. Ἐν τοῖς σπανίοις πεζοῖς παραδείγμασι σημειοῦμεν: rem frumentariam ut satis commode supportari posset, timebat. Cæs. 6, G. I, 39. Rem vides quomodo se habeat. Cic. ad fam. IV, 1. Ποιητικὰ δὲ παραδείγματα, μάλιστα παρὰ τοῖς κωμικοῖς, εἰσὶ συχνά.

Nimis hercle ego illum corvum ad me veniat, velim. Plaut. Aul. IV, 6, 4.

Ego te faciam, miserrimus mortalium uti sis. Plaut. Aul. III, 2, 29.

Nunc propterea, quod me meus herus fecit ut vigilarem. Plaut. Amph. I, 1, 141.

Te faciam ut scias. Plaut. Asin. I, 1, 3.

Istam nunc times, ne illum talem praecipiat tibi. Ter. Eun. I, 2, 80.

Metuo fratrem, ne intus sit. Ter. Eun. III, 5, 62.

Scin' me, in quibus sim gaudiis? Ter. Eun. V, 9, 5.

Sed servum meum Strobilum miror, ubi sit. Plaut. Aul. IV, 7, 16.

§ 107.

METOXAL.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΙΡΑΡΧΟΥ (Zumpt § 632.) προτιμῶμεν εἰς τὴν ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

ποιητικὴν γλῶσσαν τὰς ἐξῆς ἄτε συχνοτέρως : abominatus. Hor. Epod. XVI, 8. Comitatus. Verg. Aen. I, 316. (ὁ τύπος comitare ἀπαντᾷται : Ovid. Trist. V, 4, 25. Ovid Met. XIII, 55). Detestatus. Hor. Carm. I, 1, 24. Dignatus. Verg. Aen. III, 475. Exorsus. Verg. Aen. X, 411. Fabricatus. Ovid. Met. I, 259. Lamentatus. Sil. It. XIII, 711, Metatus. Hor. Sat. II, 2, 414. Moratus. Ovid. Am. I, 8, 82. Oblitus. Verg. Ecl. IX, 53. Pactus. Hor. Od. III, 3, 22. Pollicitus. Ovid. Heroid. VI, 110. Πολλὰ παραδείγματα ἄλλων εὐρίσκει τις παρὰ τοῖς Ἑρμηνεύσι τοῦ Ὁβιδ. Met. X, 28. Ἴδε Vossius de Anal. I. I. III, 6, IV, 44.

β.) Εὐρίσκει δέ τις ἀνάπαλιν ἐν αὐτοπαθεῖ σημασία χρηστὰς τὰς ἐξῆς participia praesentis activi : vertens (i. e. qui vertitur). Annua conficiens vertentia tempora cursu. Cic. in Arato. Volvens. οἷον volventibus annis. Verg. Aen. I, 234. Volventia plaustra. Verg. Georg. I, 463. Rotans. Verg. Aen. X, 362.

γ.) Τινῶν verba neutra εἰσὶν αἱ μετοχαὶ perfecti καὶ futuri passivi χρησταί. Decurso limine vitae, Lucret. III, 4056. Erratis laeti vescuuntur in agris, ἤγουν pererratis. Ovid. Fast. III, 655. Virque mihi demto fine carendus abest. Ovid. Heroid. I, 50. Iurandasque tuum per nomen ponimus aras. Hor. Epist. I, 4, 16. Nulla parte pigendus erit. Ovid. Heroid VII, 110. Nox vigilanda venit. Tibul. I, 276.

δ.) Τισὶ participia perfecti deponentium χρῶνται ὡς praesentia. οἷον operatus ἀντὶ operans, locutus ἀντὶ loquens. Verg. G. I, 339. 494. II, 175. Ovid. Her. IX, 35. Horat. Sat. I, 6, 56. II, 7, 90. Verg. Aen. I, 69. Καθάπερ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πολλάκις μετὰ τοῦ ἀορίστου τοῦ verbi finiti καὶ ἡ μετοχή τοῦ ἀορίστου ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ἐνεστώτος συνδέεται.

ε.) Κεῖται δὲ ἐνίοτε ἡ μετοχή praesentis ἀντὶ τῆς ἐλλείπουσης participium perfecti activi. οἷον carpentes iter ἀντὶ emensi. Hor. Sat. I, 5, 95.

ς.) Τὴν ἔνδειαν τῆς μετοχῆς τοῦ esse πειρῶνται οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ ἐνίοτε ἀντὶ — βεβαίως σκληρῶν — παραλείψεων νὰ καθιστῶσιν. οἷον sine pondere (sc. ὄντα) habentia pondus. Ovid. Met. I, 20, ὅπου sine pondere ὡς ἡ δοτικὴ ὀνόματός τινος κεῖται.

ζ.) Σημειωτέα ἡ ποιητικὴ χρῆσις τῆς participii perfecti passivi τοῦ ἀμέσως προηγουμένου ῥήματος, ὅπερ, ἐπαναλαμβάνόμενον, τοῦ μὴ ποιητικοῦ is ἐν ταῖς casibus obliquis ὑπέχει χώραν καὶ ἐν ταύτῃ τὴν ὑπόθεσιν μᾶλλον ἐξαίρει. οἷον Congeriem secuit sectamque in membra redegit Ovid. Met. I, 33. Si quis emat citharas, emptas comportet in unum. Hor. Sat. II, 3, 104.

η.) Ποιητικὴ τις περιφρασις τοῦ ῥήματος γίνεται ἐνίοτε μετὰ τοῦ dare καὶ τῆς μετοχῆς perf. passivi. οἷον ubi prima fides pelago, placataque venti dant maria. Verg. Aen. III, 69 (h. e. placant). Haec ego vasta dabo (h. e. vastabo). Verg. Aen. IX, 323. Πλεονάκις παρὰ τοῖς κωμικοῖς : effectum dabo (h. e. efficiam). Terent. Eun. II, 1, 7. Si vivo, adeo exornatum dabo, adeo depexum (h. e. exornabo, depictam). Terent. Heaut. V, 1, 77.

θ.) Ὅτι τὸ οὐδέτερον μετοχῆς τινος fut. pass. μετὰ τῆς πτώσεως συνδέεται ἢ τὸ ῥῆμα συντάσσεται, οὐ παντελῶς μὲν ἀμοιρεῖ τῆς χρήσεως τοῦ πεζοῦ, οἷον Cic. de sen. 2 : tanquam longam aliquam viam confeceris, quam nobis quoque ingrediendum sit. εὐρίσκονται δὲ τοιαῦτα παραδείγματα παρὰ ποιηταῖς πολλῶν πλείονα : alia arma Latinis quaerenda, aut pacem Troiano a rege petendum. Verg. Aen. XI, 230 (αἰτητέον εἰρήνην). Πλειστάκις παρὰ Λουκρητίου. οἷον aeternas quoniam poenas in morte timendum. Lucr. I, 111. Addendum partes alias. Lucr. II, 491. Πρβ. I, 139, 382, II, 1128. III, 392, 626. IV, 779. V, 45. VI, 317. Καὶ παρὰ Πλάτωνα. Trin. IV, 2, 27. Hercle, opinor mihi advenienti

hac nocte agitandum est vigilias. Nemesian. egn. 423. Sed non Spartanos tantum tantumve Molossos pascendum catulos.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

ποιητικὴν γλῶσσαν τὰς ἐξῆς ἄτε συγχωτέρας : abominatus. Hor. Epod. XVI, 8. Comitatus. Verg. Aen. I, 316. (ὁ τύπος comitare ἀπαντᾶται : Ovid. Trist. V, 4, 25. Ovid Met. XIII, 55). Detestatus. Hor. Carm. I, 1, 24. Dignatus. Verg. Aen. III, 475. Exorsus. Verg. Aen. X, 411. Fabricatus. Ovid. Met. I, 259. Lamentatus. Sil. It. XIII, 714, Metatus. Hor. Sat. II, 2, 444. Moratus. Ovid. Am. I, 8, 82. Oblitus. Verg. Ecl. IX, 53. Pactus Hor. Od. III, 3, 22. Pollicitus. Ovid. Heroid. VI, 110. Πολλὰ παραδείγματα ἄλλων εὐρίσκει τις παρὰ τοῖς Ἑρμηνεῦσι τοῦ Ὀβιδ. Μετ. X, 28. Ἴδε Vossius de Anal. I. I. III, 6, IV, 11.

β'). Εὐρίσκει δὲ τις ἀνάπαλιν ἐν αὐτοπαθεῖ σημασίᾳ χρηστάς τὰς ἐξῆς participia praesentis activi : vertens (i. e. qui vertitur). Annua conficiens vertentia tempora cursu. Cic. in Arato. Volvens οἷον volventibus annis. Verg. Aen. I, 234. Volventia plaustra. Verg. Georg. I, 163. Rotans. Verg. Aen. X, 362.

γ'). Τινῶν verba neutra εἰσὶν αἱ μετοχαὶ perfecti καὶ futuri passivi χρησταί. Decurso limine vitae, Lucret. III, 4056. Erratis laeti vescuuntur in agris, ἤγουν pererratis. Ovid. Fast. III, 655. Virque mihi demto fine carendus abest. Ovid. Heroid. I, 50. Iurandasque tuum per nomen ponimus aras. Hor. Epist. I, 4, 16. Nulla parte pigendus erit. Ovid. Heroid VII, 110. Nox vigilanda venit. Tibul. I, 276.

δ'). Τισὶ participia perfecti deponentium χρῶνται ὡς praesentia οἷον operatus ἀντι operans, locutus ἀντι loquens. Verg. G. I, 339. 494. II, 175. Ovid. Her. IX, 35. Horat. Sat. I, 6, 56. II, 7, 90. Verg. Aen. I, 69. Καθάπερ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πολλάνκι μετὰ τοῦ ἀορίστου τοῦ verbi finiti καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἀορίστου ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ἐνεστώτος συνδέεται.

ε'). Κεῖται δὲ ἐνίοτε ἡ μετοχὴ praesentis ἀντι τῆς ἐλλειπούσης participium perfecti activi οἷον carpentes iter ἀντι emensi. Hor. Sat. I, 5, 95.

ς'). Τὴν ἐνδειαν τῆς μετοχῆς τοῦ esse πειρῶνται οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ ἐνίοτε ἀντι — βεβαίως σκληρῶν — παραλείψων νὰ καθιστῶσιν οἷον sine pondere (sc. ὄντα) habentia pondus. Ovid. Met. I, 20, ὅπου sine pondere ὡς ἡ δοτικὴ ὀνόματός τινος κεῖται.

ζ'). Σημειωτέα ἡ ποιητικὴ χρῆσις τῆς participii perfecti passivi τοῦ ἀμέσως προηγούμενου ῥήματος, ὅπερ, ἐπανάλαμ-βανόμενον, τοῦ μὴ ποιητικοῦ is ἐν ταῖς casibus obliquis ὑπ-έχει χώραν καὶ ἐν ταύτῃ τὴν ὑπόθεσιν μᾶλλον ἐξαίρει. οἷον Congeriem secuit sectamque in membra redegit Ovid. Met. I, 33. Si quis emat citharas, emptas comportet in unum. Hor. Sat. II, 3, 104.

η'). Ποιητικὴ τις περίφρασις τοῦ ῥήματος γίγνεται ἐνίοτε μετὰ τοῦ dare καὶ τῆς μετοχῆς perf. passivi οἷον ubi prima fides pelago, placataque venti dant maria. Verg. Aen. III, 69 (h. e. placant). Haec ego vasta dabo (h. e. vastabo). Verg. Aen. IX, 323. Πλεονάκις παρὰ τοῖς κωμικοῖς : effectum dabo (h. e. efficiam). Terent. Eun. II, 1, 7. Si vivo, adeo exornatum dabo, adeo depexum (h. e. exornabo, depextam). Terent. Heaut. V, 1, 77.

θ'). Ὅτι τὸ οὐδέτερον μετοχῆς τινος fut. pass. μετὰ τῆς πτώσεως συνδέεται ἢ τὸ ῥῆμα συντάττεται, οὐ παντελῶς μὲν ἀμοιρεῖ τῆς χρήσεως τοῦ πεζοῦ, οἷον Cic. de sen. 2 : tanquam longam aliquam viam confeceris, quam nobis quoque ingrediendum sit εὐρίσκονται δὲ τοιαῦτα παραδείγματα παρὰ ποιηταῖς πολλῶ πλείονα : alia arma Latinis quaerenda, aut pacem Troiano a rege petendum. Verg. Aen. XI, 230 (αἰτητέον εἰρήνην). Πλειστάκις παρὰ Λουκρητίω οἷον aeternas quoniam poenas in morte timendum. Lucr. I, 111. Addendum partes alias. Lucr. II, 491. Πρβ. I, 139, 382, II, 1128. III, 392, 626. IV, 779. V, 45. VI, 317. Καὶ παρὰ Πλάτῳ. Trin. IV, 2, 27. Hercle, opinor mihi advenienti hac noctu agitandum est vigilias. Nemesian. egn. 123. Sed non Spartanos tantum tantumve Molossos pascendum catulos.

§ 108.

ΤΡΟΠΟΙ.

Οἱ τρόποι (ἄλληγορικαὶ φράσεις) εἰσὶν ἐν χρήσει ὡς μέσα πλουσίῳ τινὸς ζῶντος καὶ πεποικιλμένου λόγου ἐν πλεόν ἐλευθέρῳ, τολμηρῶ τρόπῳ παρὰ ποιηταῖς ἢ παρὰ τοῖς πεζογράφοις. Οἱ συνήθεις τρόποι εἰσὶν :

α.) Ἡ μετωνυμία. Ἐνταῦθα ἀνήκει :

1) Μάλιστα ἡ χρήσις τοῦ θεϊκοῦ ὀνόματος ἀντὶ τοῦ τῷ θεῷ ἀνήκοντος πράγματος. Bacchus amat colles (ἀντὶ vinum). Verg. G. II, 113. Cereremque (panem) canistris expediunt. Aen. I, 701. Tentare Thetin (mare). Ecl. IV, 32. Ut vigil infusa Pallade (oleo) flamma solet. Ovid. Trist. IV, 5, 5.

2) Ἡ ὀνομασία τῆς ὕλης ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς συγκειμένου πράγματος, ἢ τοῦ αἰσθητοῦ μέσου ἢ σημείου ἀντὶ τοῦ ποιητοῦ ἢ ἐπιστήμου πράγματος. Agrestem tenui meditabor arundine musam. Verg. Ecl. VI, 8. Nantica pinus (navis). Phidiarum vivebat ebur. Ἐντεῦθεν τὰ τοῦ Οὐεργιλίου : fistula, avena, arundo, ἀντὶ τοῦ μαλακοῦ βουκολικοῦ, tuba ἀντὶ τοῦ ἡρωικοῦ, ὡς καὶ ἄλλαχού : lyra, cithara, barbiton fides ἀντὶ τοῦ λυρικοῦ, soccus ἀντὶ τοῦ κωμικοῦ, cothurnus ἀντὶ τοῦ τραγικοῦ ποιήματος. Πρὸς τοῦτοις αἱ φράσεις : toga, olea, clausum Jani templum ἀντὶ pax ; laurus, palma ἀντὶ victoria καὶ ἄλλα πολλά.

3) Ἡ ὀνομασία τοῦ κτήτορος ἀντὶ τοῦ κτήματος. Proximus ardet Ucalegon. Aen. II, 312.

4) Ἡ χρῆσις τοῦ πατρωνυμικοῦ ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος : Anchisiades ἀντὶ Aeneas, Aeacides ἢ Pelides ἀντὶ Achilles κ.τ.τ. (ἀντονομασία).

β.) Ἡ συνεκδοχή (χρήσις τοῦ εἰδικοῦ ἀντὶ τοῦ γενικοῦ, τοῦ μέρους ἀντὶ τοῦ ὅλου καὶ ἀνάπαλιν.)

1) Τὸ species ἀντὶ τοῦ genus φιλᾷ μάλιστα ἡ λυρική ποίη.

ἡσις ἐν διηγήσεσι καὶ παραβολαῖς. Παράβαλε τὰς φράσεις : populus, pinus, quercus, ornus ἀντὶ arbor, πρὸς τοῦτοις : rosa, viola ἀντὶ flos, Tanais, Rhodanus, Tiberis ἀντὶ flumen καθόλου· Africus, Notus, Boreas ἀντὶ ventus. Τὰ εἰδικὰ ὀνόματα τῶν ὀρέων, Caucasus, Taurus κ.τ.τ. ἀντὶ mons καθόλου· Falernum, Chium ἀντὶ vinum καθόλου· Adria, Tyrrenum, Aegeum ἀντὶ mare καθόλου. Παροδείγματα ὡς : Mauri iacula, Syra merx, pinus ingens albaque populus, εὐρίσκονται σχεδὸν ἐν ἐκάστῃ τοῦ Ὀρατίου φθῆ :

Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Versant inaequales procellae
Usque ; nec Armeniis in oris,

Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes, aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant
Et foliis viduantur orni.

Carm. lib. II, Od. 9.

Ἐνταῦθα ἀνέχουσι φράσεις, ὡς : qui profundum Danubium bibunt ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ Hor. Carm. IV, 15, 21. Me peritus discet Iber, Rhodanique potor. Hor. Carm. II, 20, 20.

2) Pars pro toto. Tecta ἀντὶ domus, moenia ἀντὶ urbs· puppis, prora, carina, trabs ἀντὶ navis, ὧν καὶ αἱ ὥραι τοῦ ἔτους, ἀντὶ τοῦ ἔτους εἰσὶν, οἶον :

Tertia dum Latio regnantem viderit aestas
Ternaue transierint Rutulis hiberna subactis. Verg. Aen. I, 265.

Quattuor auctumnos Pleias arta facit. Ovid. Pont. I, 4, 12.

Post certas hiemes uret Achaicus
Ignis Pergameas domus. Hor. Carm. I, 15.

Ἡ φράσις : caput ἀντὶ φίλου τινὸς προσώπου ἐνταῦθα
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

καταλεχτέα, οἷον quis desiderio sit pudor aut modus tam cari capitis. Hor. Carm. I, 24, 1. (ὃ κοινὸν — Ἰσμήνης κάρτα Σοφ. Ἀντ. ν. 1.)

3) Καὶ τὴν ἀντίστροφον περίστασιν συγχωρεῖ ἡ ποιητικὴ γλῶσσα, λέγω τὸ γενικὸν ἀντὶ τοῦ εἰδικοῦ. Clarior sidere (sole). Hor. Carm. III, 1, 42. Ignes minores (sidera) Hor. Carm. I, 12, 47. Triste lignum (arbor). Hor. Carm. II, 43, 44.

γ.) Ἡ μεταφορὰ ἔχει ἐκτεταμένον, ἴδιόν τι πεδῖον ἐν τῇ ποιητικῇ γλώσσῃ.

1) Καὶ ἐνταῦθα ἐστὶ ἐν ἐπιθέτοις καὶ ῥήμασι, προσωποποιαίς κ.τ.τ. ἡ ποιητικὴ φράσις καθόλου ἢ πλέον τολμηρὰ, οἷον Eurys per Siculas equitavit undas. Hor. Carm. IV, 4, 44. Florentia lumina flammis. Lucr. IV, 451. Ἠρό. florentes aere catervas. Aen. VII, 804.

2) Ἡ κατάχρησις, τουτέστι ἡ δοκοῦσα ἀτοπος ἐνωσις πολλῶν μεταφορῶν ἀπαντᾷται ὁσαύτως παρὰ ποιηταῖς ἐν μείζονι ἐλευθερίᾳ. Sorbent avidae praecordia flammae. Ovid. Met. IX, 172.

3) Ἡ μετὰληψις ἐστὶ πολλαπλάσιός τις τρόπος ἐν μιᾷ φράσει. Nec dum decimas emensus aristas. Claud. cons. Hon. IV, 372. ὅπου aristae ἀντὶ messes, messes ἀντὶ aestates, καὶ τοῦτο ἀντὶ annis κεῖται, ἄρα γίγνεται διπλὴ συνεκδοχὴ καὶ μετωνυμία.

§ 109.

ΣΧΗΜΑΤΑ.

α.) Ὑπερβολὴ καὶ ἔμφασις δηλοῦσι τὸ μέγιστον κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐπιστροφῶς. Παραδείγματα:

Quis non Latino sanguine pinguior

Campus sepulcheris impia proelia

Testatur auditumque Medis

Hesperiae sonitum ruinae ? totae

Hor. Carm. II, 1, 29.

ἵνα τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου ἐμφατικῶς σημάνῃ, λέγει δ' Οὐδεργίλιος Aen. II, 262 περὶ τῶν Ἑλλήνων ἡρώων: demissum lapsi per funem.

β.) Ἀντανάκλασις. Ἐπιστροφή τῆς αὐτῆς λέξεως μετ' ἄλλης ὁμῶς σημασίας (eiusdem verbi contraria significatio. Quintil. IX, 90, 68.)

γ.) Ἐπανάληψις. Ἐπιστροφῆς παλιλλογία τῆς αὐτῆς λέξεως ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τοῦ στίχου ἢ καὶ τοῦ αὐτοῦ κώλου ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τοῦ ἐλεγειακοῦ διστίχου.

Ambo florentes aetatibus, Arcades ambo: Verg. Ecl. VII, 4.

Qui bibit, inde furit; procul hinc discedite, quis est Cura bonae mentis! qui bibit, inde furit. Ovid. Fast. IV, 312.

δ.) Ἀναδίπλωσις. Δευτέρωσις:

— Sequitur pulcherrimus Astur,

Astur equo fidens. Verg. Aen. X, 180.

ε.) Ἐπ'ἀνοδος. Ἐπανάληψις ἐν ἀνεστραμμένη τάξει τῶν λέξεων:

Infelix Dido, nulli bene iuncta marito,

Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris. Auson. epith. 30

ς.) Πολύπτωτον. Ἐπανάληψις τῆς λέξεως κατὰ διαφόρους πτώσεις:

Una salus victis, nullam sperare salutem. Verg. Aen. II, 354.

Haeret pede pes densusque viro vir. Verg. Aen. X, 361.

ζ.) Παρονομασία (annominatio. Quint. IX, 3, 66.) Παίγμα λέξεως ἡρημένον ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ ἤχου δύο τὴν σημασίαν διαφόρων λέξεων:

Tibi erunt parata verba, huic homini verbera. Terent. Ht. II, 2, 145.

η.) Πολυπύπτωτον καὶ ὁμοιοτέλευτον κατὰ Cicero: verba eundem referentia in cadendo sonum, similiter conclusa, π. γ. τὸ τοῦ Ἐννίου: haec omnia vidi inflammari, Priamo vi

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

vitam evitari, Jovis aram sanguine turpari. Τὸ σχῆμα τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ ἀπέφρευον καὶ οἱ ποιηταὶ ὡς ἔμφασις ἐπιτετη-
δευμένης τέχνης.

θ.) Βραχυλογία. Συντομία, ἀφ' ἧς πολλὰ ἰδέαι ἐν μιᾷ λέξει συλλήδην ἀναφαίνονται. Portus ab accessu ventorum immotus. Verg. Aen. III, 570, τούτεστι ab accessu v. liber et sic immotus. πρβ. Recens a vulnere Dido. Aen. VI, 430. Terruit gentes, grave ne rediret seculum Pyrrhae. Hor. Carm. I, 2, 5, τούτεστι terruit ut timerent, ne etc.

ι.) Ἀσύνδετον. Παράλειψις ὅλων τῶν συνδέσμων εἰς ταχέως ἐπ' ἀλλήλοις ἐπόμενα κῶλα :

Urbe, domo socias. Verg. Aen. I, 602.

κ.) Πολυσύνδετον. Ἐπισώρευσις τῶν αὐτῶν συνδέσμων, ἵνα ἐν ἑκαστον ὀξύτερον διακρίνωσι :

— flerunt Rhodopeiae arces,

Altaque Pangaea et Rhesi Mavortia tellus,

Atque Getae, atque Hebrus et Actias Orithyia. Verg. G. IV, 463.

ὅ καὶ ἡ ποιητικὴ ἐπισώρευσις τοῦ μόνου que ἀνήκει οἷον

Drymoque Xanthoque Ligeaque, Phyllodoceque. Verg. G. IV, 336.

ἐν τῷ πεζῷ μόνον ἐν τῷ quique χρηστέ: mihi quique opti-
me dicunt, quique id possunt. Cic. de Or. I, 26.

λ.) Ἀναφορά. Ἐπιστροφῆς ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς λέξεως

1) Ἐν ἀρχῇ κώλου τινός (epizeuxis) :
me, me, adsum, qui feci, in me convertite ferrum. Verg. Aen. IX, 427. πρβ. Cic. Cat. I, 4 : fuit, fuit ista quondam in rep. virtus.

2) Ἐν ἀρχῇ περισσοτέρων κώλων :

Vino forma perit, vino corrumpitur aetas,

Vino saepe suum nescit amica virum. Propert. II, 33, 33.

μ.) Ἀντίθεσις. Ἐναντιότης, ἵνα τὴν ὀξυτάτην ἐπιτείνω-
μεν :

Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas

regumque turres. Hor. Carm. I, 4, 13.

Πρὸς δὲ ἀνήκει τὸ

ν.) Ὁξύμωρον. Δοκοῦσα ἐναντιότης μεταξὺ τῶν λέξεων :

μήτηρ ἀμήτωρ. Δῶρα ἄδωρα ἐχθρῶν κ.τ.λ. Insaniens sapientia, strenua inertia παρ' Ὁρχτ.

Facili saevitia. Hor. Carm. II, 12, 26.

Impietate pia est. Ovid. Met. VIII, 477.

ξ.) Ἀποστροφή. Πρόσρησις ἀπόντων προσώπων καὶ δὴ ἀ-
ψύχων πραγμάτων.

Troiaque nunc stares Priamique arx alta maneres. Verg. Aen. I, 56.

Credule, quid frustra simulacra fugacia captas ?

Quod petis, est nusquam. Ovid. Met. III, 432.

Συχρότερον ἐν συνδέσει μετὰ τοῦ τρίτου προσώπου :

Inde domum repetens puppim conscendit Arion

Atque ita quaesitas arte ferebat opes.

Forsitan infelix, ventos undamque timebas etc. Ovid. Fast. II, 93.

Βλέπει τις ῥαδίως, ὅτι διὰ αὐτῆς τῆς οἰονεῖ προσωπικῆς κοινωνίας ἡ ἡδονὴ τοῦ ἀναγνώστου ἰσχυράν τινα ὀρμὴν λαμ-
βάνει.

Ἡ ἀποστροφή γίγνεται μάλιστα καὶ ἐν διηγήσεσι δια-
φόρων πραγμάτων ἐμψύχων καὶ ἀψύχων.

Haec Decios, Marios magnosque Camillos,

Scipiadas duros bello et te maxime Caesar. Verg. G. II, 170.

Vos quoque, flexipedes hederae venistis — Ovid. Met. X, 99.

δ.) Προσωποποιία (Sermocinatio Quint. IX, 2, 32).

Εἰσήγησις λαλούντων προσώπων ἢ ἀψύχων ὄντων ὡς διαλε-
γομένων καὶ πραγματευομένων, δι' ὧν ὁ ποιητὴς τὰς ἑαυτοῦ
ἰδέαι ἐκφράζει αὐτολαλούντων μόνον εἰς ὄντα ἐν χρήσει, ὧν ἡ
ἐκφράσις ἐννοεῖται ὡς εἰς ὄντα, ἵνα διεγείρῃ ἱκανὴ ἐστὶν, ἐν ᾧ δὲ
ἡ ψυχή τοῦ τυχόντος πράγματος τὴν ἐκφράσιν ὀρίζει :

Intererit multum, Davusne loquatur an heros ;
Maturusne senex, an adhuc florente iuventa
Fervidus et matrona parens, en sedula nutrix ;
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli ,
Colchus, an Assyrius ; Thebis nutritus, an Argis.

Hor. A. P. 144 sq.

γλαφυρά χωρία διδόναι: Verg. Aen. I, 498 sq. II, 77 sq.
Hor. Carm. IV, 4, 50 sp. Πρὸς τούτοις ἀνήκει ἐνταῦθα ἡ
λαμπρὰ διήγησις τῆς Fama (Verg. Aen. IV, 474 sq)· τῆς
Invidia (Ovid. Met. II, 773)· καὶ ὁ λόγος τῆς πατρίδος
πρὸς Καίσαρα (Lucan. I, 486 sq.) κ.α.π.

π'.) Ἀποσιώπησις, quam idem Cicero reticentiam, Celsus
abticentiam, nonnulli interruptionem appellant, et ipsa osten-
dit aliquid adfectus vel irae. Quint. IX. 2, 54, διακοπὴ τοῦ
κώλου ἐν λίαν τεταραγμένῳ λόγῳ :

Quos ego — sed motos praestat componere fluctus.

Verg. Aen. I, 435.

Cantando tu illum ? — Verg. Ecl. III, 25.

Τέλος, πρὸς τὰς ποιητικὰς ἐλλείψεις καὶ πλεονασμούς, μνησάν
ἐποησάμεθα ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις τοῦ ἐτυμολο-
γικοῦ καὶ συντακτικοῦ μέρους τοῦ κυριωτάτου ἱκανῶς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΙ. Σ2. Φ3. 0026

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

Πωλείται παρὰ τῷ συγγραφεὶ δραχ. 3.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ